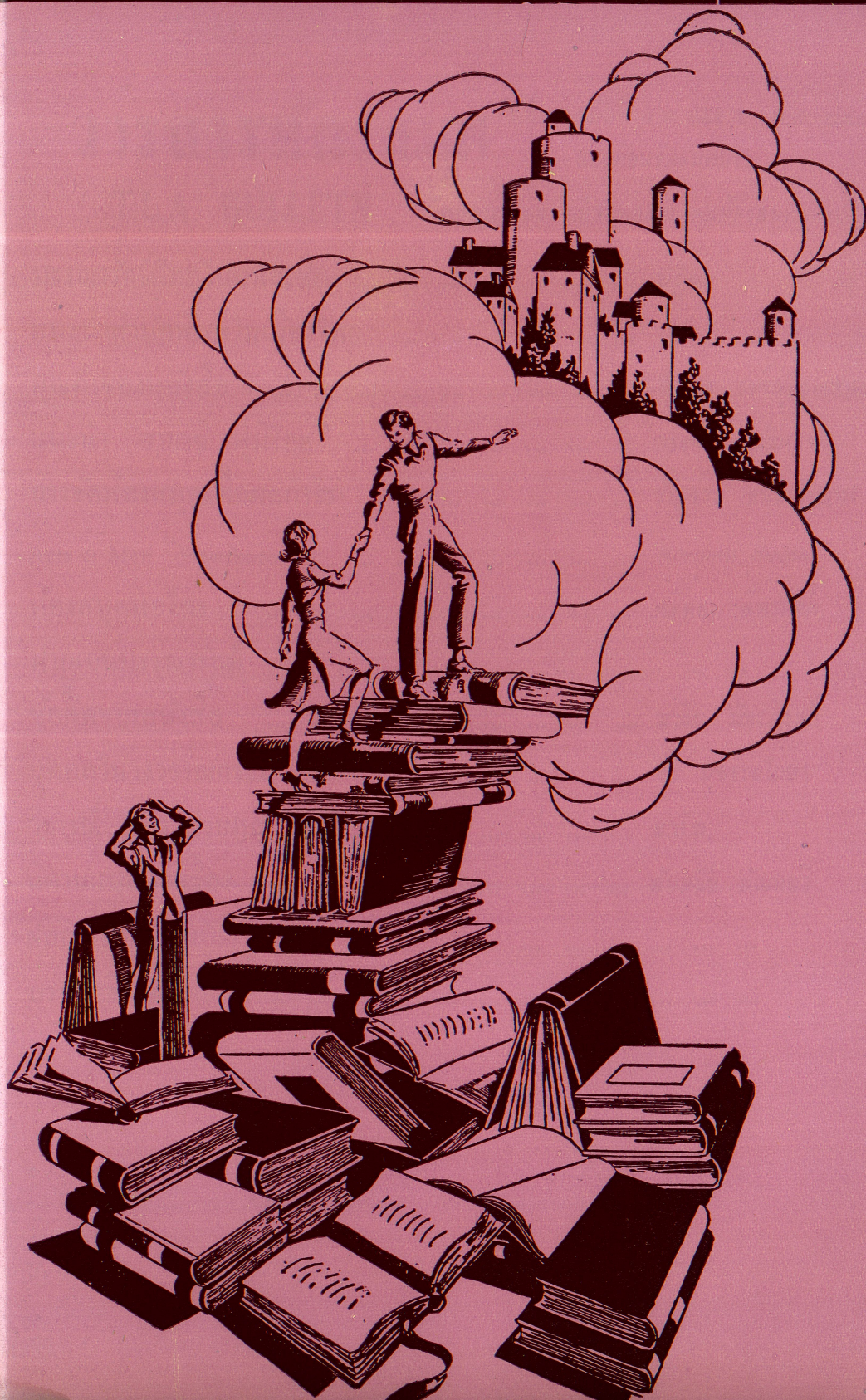
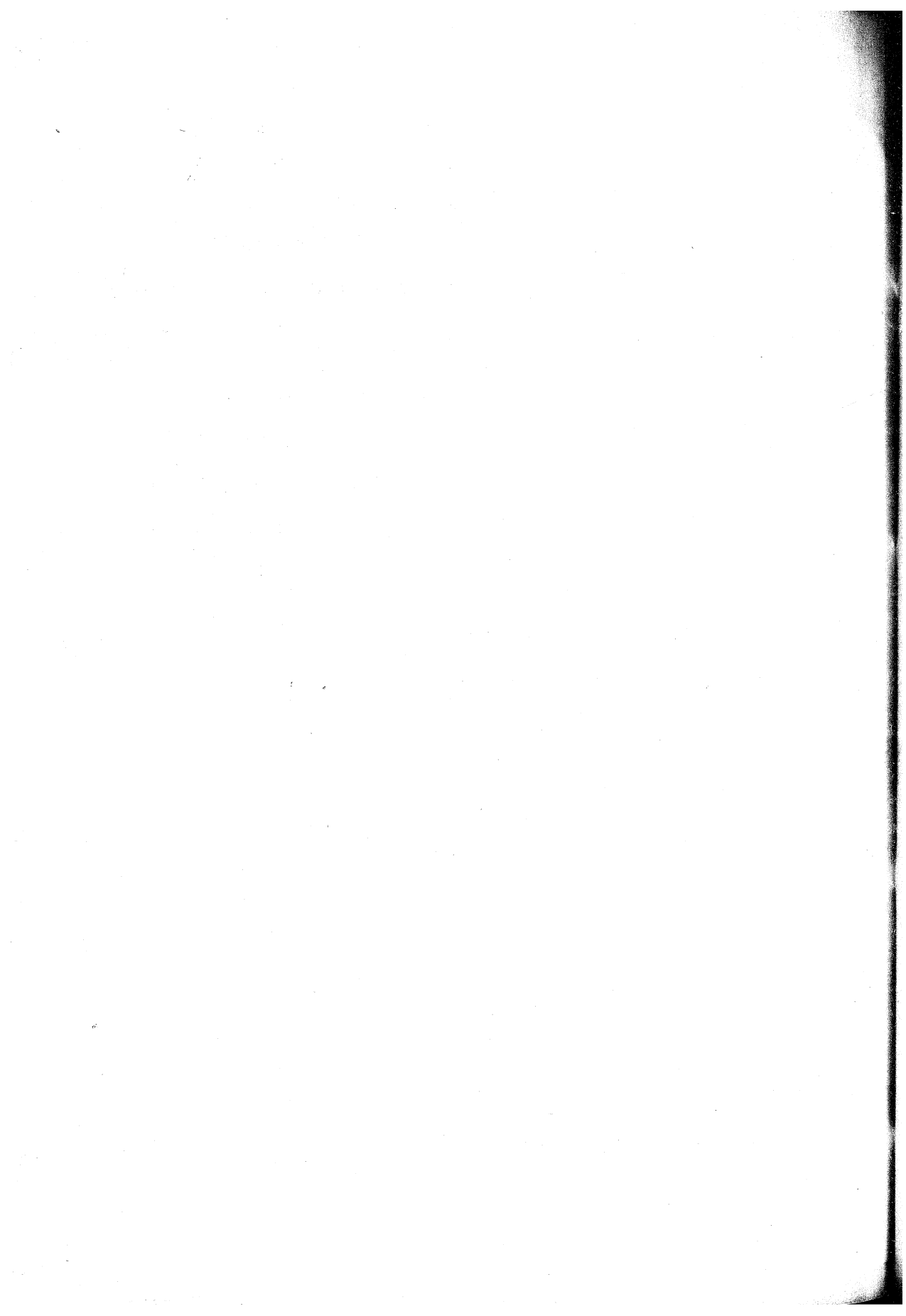

T.L.A. BULLETIN

ฉบับพิเศษ
รับฤดูหนาว พ.ศ. 250

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๔,๕ และ ๖ พ.ศ. ๒๕๐๗
และเดือนธันวาคม

นิตยสารรายสองเดือนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

บรรณารักษ์ไทยไปมาเลเซีย	ปฏิกม	๓๕๕
แนะนำสำนักพิมพ์ในเมืองไทย		๓๖๖
คุณค่าของหนังสือ	ลำยอง วงศ์สุริยเกษม	๓๖๕
แนะนำ "ฮาฮาชิ ฟุมิโกะ"	กระจำจ๋ แม้นญาติ	๓๗๐
การจัดห้องสมุดเพื่อผลกำไร	รัญจวน อินทรกำแหง	๓๗๔
Arts & Men "Hawthorne"	Norman Smith	๓๕๒
ห้องสมุดหอไตร	ศรีทอง สีทาพงศ์	๓๕๗
ฝากเอนบรรณารักษ์		๔๐๒
ข้อคิดจากหนังสือ	มาลิน ภัทรภิรมย์	๔๐๕
บุคคลในวงวรรณกรรม	ทวี มุขระโกษา	๔๐๗
วิจารณ์ "สาวสวยหญิงงาม"	ส.ป.ส.	๔๑๗
นิทานแปลบางเรื่อง	ศันสนีย์ สันทนต์	๔๒๕
ผลการประกวดสัปดาห์		๔๓๒
บรรณาธิการแถลง		๔๓๖

T.L.A. Activities

Various divisions of T.L.A. take up the following duties :—

1. **Foreign Relation Division** - to contact foreign agencies and organizations governmental and non-governmental in order to exchange opinions and experiences, to gain friendship with librarians abroad.
2. **Library Education Division** - to help library workers in acquiring and improving knowledge in library science by organizing workshop or seminars whenever needed.
3. **Public Relation Division** - to promote the use of books and libraries among the public; to make people aware of the needs in books and libraries.
4. **Publication Division** - to publish text-books in library science, and other kind of goods which will facilitate librarians in their work such as library manuals, library directions.
5. **Fund Raising Division** - to raise fund for libraries in need.
6. **Library Clinic Division** : to help re-organize libraries already in existence but not yet systematically organized.
7. **Bibliography Division** - to compile bibliographies and book lists needed by libraries.
8. **Union Catalog Division** - to set up a union catalog of collections of materials in libraries in Bangkok.
9. **Reception Division** - to arrange, whenever it is suitable, for informal meetings among librarians ; to help foreign librarian visitors to Thailand.
10. **Library Division** - to acquire and organize books in library science and other library tools for use of the members of the association.
11. **Registration Division** - to keep record of the members of the association.
12. **Library Journal Division** - to edit and issue T.L.A. Bulletin, official journal of T.L.A., and to issue newsletters.

Other Activities

1. Promote and publish childrens' books.
2. Produce library furnitures, and equipments.
3. Produce library printed catalog cards.
4. Making survey of interest in reading Thai books among Malaya-speaking Thai people in the southern provinces, and help promoting library services in the areas.

วารสารห้องสมุด
T.L.A. BULLETIN

นิตยสารรายสองเดือน ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ เพื่อ :-

ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์
ส่งเสริมและเผยแพร่งานการศึกษาและวัฒนธรรม
บรรณารักษะ

นายกระจำน มั่นญาติ
กองบรรณารักษะฝ่ายวิชาการ

น.ส. วัณณจวน อินทรกำแหง

น.ส. บุญเจือ องค์ประดิษฐ์

นางแม่นมาต ชวลิต

น.ส. อุทัย ทุติโยพร

น.ส. จารุวรรณ ชาติโต

น.ส. สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์

นางลลิตินทร ช่างโซติ

ม.ร.ว. จีรวัดมน จักรพันธ์

นายคุณ ประภาวิวัฒน์

นายตรุณ พลศิริ

นายถม ชรรค์เพ็ชร

นายทวี มุขระโกษา

น.ส. อดุล รัตตากร

น.ส. ศิริทอง ดีหาพงษ์

นายสุช พงษ์สถิตย์

นายบุญจิตต์ ชูทรงเดช

กองบรรณารักษะฝ่ายธุรการ

นายบุญหยด พันชเพ็ง

นายชุมพล สุทธิบุญย์

นายประยุทธ์ สวัสดิ์มงคล

น.ส. นิลวรรณ อินทะเคหะ

เจ้าของ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ผู้จัดการ, ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา : นายกระจำน มั่นญาติ

สำนักงาน : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย บริเวณมหาวิทยาลัย บวรนิเวศ พระนคร

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ มงคลการพิมพ์ ๑๐๑ ถนนธานี บางลำภู พระนคร

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามคัดลอกข้อความตอนใดตอนหนึ่งไปตีพิมพ์โดยไม่ได้รับอนุญาต

T.L.A. Bulletin

Official Bi-monthly Journal of the Thai Library Association

Editor in Chief

Nai Krachang Manyati

Editorial Staff

Nangsao Ruujuan Intarakamhang

Nangsao Boonchua Ongkapradit

Nang Maenmas Chavalit

Nangsao Uthai Thutiyapothi

Nangsao Charuwan Jalito

Nangsao Suthilak Ampanwongs

Nang Sirin Chuangchote

M.R. Chiravadhana Chakrabandh

Nai Chun Prabhavivadhana

Nai Daroon Balasiri

Nai Thom Kanpetch

Nai Tawee Mukatarakosa

Nangsao Lamoon Ratakorn

Nangsao Srithong Sihapongs

Nai Sook Pongsatidya

Nai Boonchit Choosongdej

Managing Staff

Nai Boonyod Panpeng

Nai Choopol Sookvibul

Nai Prayoot Sawasdimongkol

Nangsao Nilawan Indagaha

Owner : Thai Library Association, Mahamakut Rajvidyalaya

Bovoranives, Bangkok, Thailand.

Printed at Mongkol Press, Bangkok.

รายนามคณะกรรมการประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๗

ของ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นายก	นางแม่นันมาส ขวาลิต
อุปนายก	นายสุข พงษ์สถิตย์
เลขาธิการ	นางสาวรสา วงศ์ยังอยู่
เหรัญญิก	นางสาวกัทลี สมบัติศิริ
บรรณารักษ์	นางสาวศรีทอง สี่หาพงศ์
ปฎิคม	นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ
นายทะเบียน	นางนิตยา จูฑามาตย์
ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์	นางสาวอุทัย ทุดิยะโพธิ์
ประธานแผนกเผยแพร่วิชาการ	นางสาวจารุวรรณ ขาลีโต
ประธานแผนกประชาสัมพันธ์	นางสาวรัญจวน อินทรกำแหง
ประธานแผนกจัดทำวารสาร	นายกระอ้าง แม้นญาติ
ประธานแผนกจัดหาทุน	นายแพทย์ ดำรง เพ็ชรพลาย
ประธานแผนกจัดพิมพ์	นายเอื้อ บุษปะเกศ หงสกุล
ประธานแผนกนิเทศห้องสมุด	นางศศิวงศ์ บึงตระกูล
ประธานแผนกบรรณานุกรมแห่งชาติ	นางสาวสุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์
ประธานแผนกศูนย์รวมบัตร	นางสิรินทร์ ช่างโชติ
กรรมการ	นางสาวนิลวรรณ ปิ่นทอง
กรรมการ	นางสาวบุญเจือ องค์กรประดิษฐ์
กรรมการ	นายถม ชรรค์เพชร
กรรมการ	นางมาเรีย เหล่าสุนทร
กรรมการ	นางสาวลมูล รัตตากร
กรรมการ	นายฉุน ประภาวิวัฒน์
กรรมการ	นางวิบูลเพ็ญ ชัยปานี
กรรมการ	นายตรี อมาตยกุล
กรรมการ	นางทัศนียา กัลยาณมิตร

Office Bearers of the T.L.A. 1964

President	:	Mrs. Maenmas Chavalit
Vice President	:	Mr. Sook Pongsatidya
Secretary	:	Miss Rasa Wong young yu
Treasurer	:	Miss Katalee Sombatsiri
Librarian	:	Miss Srithong Sihapongsa
Chief of Reception Committee	:	Mrs. Kulasap Kesmankit
Registrar	:	Mrs. Nitaya Jutamart
Chief of Foreign Relations	:	Miss Uthai Thutiyapoth
Chief of Library Trainings	:	Miss Charuwan Jalito
Chief of Public Relations	:	Miss Runjuan Intarakumhang
Editor of the T.L.A. Bulletin	:	Mr. Krachang Manyati
Chief of Fund Raising	:	Dr. Damrong Bejrablanya
Chief of the Publication	:	Mr. Eua Busapakes Hongsakul
Chief of Library Clinic	:	Mrs. Sasiwongs Puengtrakul
Chief of Bibliography	:	Miss Suthilak Ampanwongs
Chief of Union Catalog	:	Mrs. Sirin Chuangchote
Member	:	Miss Nilwan Pinthong
Member	:	Miss Boonchua Ongkapradit
Member	:	Mr. Thom Kanpetch
Member	:	Mrs. Maria Laosoonthorn
Member	:	Miss Lamool Ratakorn
Member	:	Mr. Choon Prabhavivadhana
Member	:	Mrs. Vibulpen Chaipani
Member	:	Mr. Tri Amatayakul
Member	:	Mrs. Tusneeya Kulayanamit

กิจกรรมต่าง ๆ

ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

๑. แผนกวิเทศสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความรู้ เชื่อมความสัมพันธ์กับบรรณารักษ์ทั่วโลก ขอความร่วมมืองานด้านห้องสมุดของไทย
๒. แผนกเผยแพร่วิชาการ อบรมวิชาการบรรณารักษ์ศาสตร์ จัดให้มีชมรมและกิจกรรมในต่างจังหวัด
๓. แผนกประชาสัมพันธ์ จัดรายการวิทยุ โทรทัศน์ อภิปราย ปาฐกถา กิจกรรม และทำภาพยนตร์แนะนำการใช้ห้องสมุดตลอดจนติดต่อหนังสือพิมพ์
๔. แผนกจัดพิมพ์ จัดทำหนังสือวิชาการบรรณารักษ์ศาสตร์และพิมพ์ให้สมาชิก และทำหนังสือเพื่อเสนอรายชื่อนักหนังสือใหม่
๕. แผนกหาทุน จัดหาทุนใช้จ่าย และทุนสะสม
๖. แผนกนิเทศห้องสมุด ดำเนินการจัดห้องสมุด ณ ที่ต่าง ๆ ทั้งช่วยเหลือและแนะนำ
๗. แผนกบรรณานุกรมแห่งชาติ จัดทำรายชื่อนักหนังสือ จารดาร์ และเอกดาร์ทั้งในและนอกประเทศ
๘. แผนกศูนย์รวมบัตร เพื่อรวบรวมรายชื่อบรรดาหนังสือพิมพ์ในห้องสมุดต่าง ๆ ทั่วประเทศ
๙. แผนกบรรณารักษ์ จัดหาหนังสือวิชาการบรรณารักษ์ศาสตร์ และหนังสือที่ใช้ในการอบรมศึกษา ตลอดจนจัดห้องสมุดของสมาคม
๑๐. แผนกปฐกัม เป็นสื่อให้สมาชิกได้พบปะสังสรรค์สนทนากัน
๑๑. แผนกวารดาร์ เผยแพร่ความรู้วิชาการ ในเรื่องหนังสือและห้องสมุดและแจ้งข่าวดาร์ ให้สมาชิกได้ทราบงานห้องสมุดของเพื่อนบรรณารักษ์ด้วยกัน
๑๒. แผนกทะเบียน เพื่อทราบจำนวนสมาชิกของสมาคมว่ามีผู้โดยอยู่ที่ใด

กิจกรรมพิเศษ

๑. การจัดทำหนังสือ เพื่อจัดพิมพ์หนังสืออ่านสำหรับเด็กให้มากขึ้น
๒. การจัดสร้างอุปกรณ์ครุภัณฑ์ห้องสมุด เพื่อให้ความสะดวกห้องสมุดต่าง ๆ ตามแบบมาตรฐานและราคาเยา
๓. การทำบัตรรายการ เพื่อสะดวกแก่บรรณารักษ์ได้ทราบจำนวน และรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือ
๔. การส่งเสริมการอ่านและห้องสมุดในภาคใต้ เพื่อช่วยส่งเสริมการอ่านและห้องสมุดใน ๕ จังหวัดภาคใต้

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

นิตยสารรายสองเดือน ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

(มีฉบับพิเศษฤดูร้อน และฤดูหนาวอีก ๒ ฉบับ)

อัตราค่าบอกรับและแจ้งความ

ค่าบอกรับ = ๑ ปี ๘ ฉบับ ๒๐ บาท (ค่าส่งเดี๋ยจ) จำหน่ายปลีกฉบับละ ๓ บาท

ค่าแจ้งความ = มีอัตราแตกต่างกันดังนี้

= ปกนอกด้านหลัง รายเล่มละ ๔๐๐ บาท ปีละ ๒,๖๐๐ บาท

= ใบแทรกกระดาษสีพิเศษในเล่มก่อนขึ้นเรื่องรายเล่มละ ๔๐๐ บาท
ปีละ ๒,๖๐๐ บาท

= ปกหลังด้านใน รายเล่มละ ๒๕๐ บาท ปีละ ๑,๖๐๐ บาท

= ใบแทรกกระดาษสีในเล่มรายเล่มละ ๒๕๐ บาท ปีละ ๑,๖๐๐ บาท

= ในเล่มเต็มหน้า รายเล่มละ ๒๐๐ บาท ปีละ ๑,๒๐๐ บาท

= ในเล่มครึ่งหน้า รายเล่มละ ๑๒๕ บาท ปีละ ๖๕๐ บาท

บอกรับและสั่งเงินโดยทางธนาคารหรือเช็คไปรษณีย์ และติดต่อยุติ

น.ส. นิลวรรณ อินทะเคหะ

เลขานุการบริหาร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ตึกอรรถยัยเทพกัญญา เลขที่ ๒๔๑ หน้าวัดบวรนิเวศ

ถนนพระสุเมรุ พระนคร

บรรณารักษ์ ไทยไปมาเลเซีย

“ปฏิคม”

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

วันอังคารที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๗

เช้าวันนั้น ชาวคณะล่องนํ้ามากอาบนํ้าแล้ว ไม่สนใจธุรกิจประจำวันที่จำเป็นอย่างอื่น เพราะสภาพสถานที่ไม่อำนวยให้ พวกเราล่องนํ้ามาก ลากสิ่งของแบกกระเป๋านํ้าหนักเกินไปเดินไปกินนํ้าในโรงแรมกันเอง เพื่อเตรียมออกเดินทางจากโรงแรมไทยโดยเร็วที่สุด คุณต้น พาไปกินอาหารมอแซ่ คือ ขนมจีบและชาตะเปา ที่ร้านแห่งหนึ่งไม่ไกลจากโรงแรมนัก คุณพรรณศรีค้นพบว่าที่ร้านนี้มีห้องนํ้าหลังร้านสะอาดมาก กระซิบบอกกันต่อ ๆ ไป ต่างก็สนใจกันมาก ทะยอยหายกันไปหาห้องนํ้ากันทีละสองสามคน ผู้เขียนเป็นคนที่ไม่เป็นเพื่อนคุณพรรณศรีอยู่หน้าห้องนํ้า ได้เห็นวิธีทำหมูแดงของเจ๊ก และระหว่างยืนรออยู่นั้นมองเห็นไก่ตัวหนึ่งถูกขังอยู่ในช่องเตาไฟซึ่งมีตะแกรงปิดช่องเตาอยู่ ไก่ตัวนั้นหน้าตาเศร้าหมอง ชะรอยจะรู้ชะตาของตนเอง ผู้เขียนกลับขึ้นมาตักคุกกี้คุณพัชรินทร์ ทำหน้าแปลกขึ้นมาแล้วว่า กำลังออกจากห้องนํ้ามาพอดีกับเจ๊กจับไก่ออกมาจากกรง เขามืดบึ้งต๋องต๋องไปลงที่คอ !! อนิจจังวัดดังขาราวเคราะห์ตกที่ผู้เขียนไม่เห็น ถ้าเห็นคงจะแย่ เมื่ออ้อมหน้าดูราวแล้วพากันแฉะซ้อแฉะเปิด อดูและขนมจากร้านขนมใกล้กันนั้นเตรียมเอาไปเป็นเสบียงระหว่างทาง ได้รับแจกถุงพลาสติกดีเยี่ยมคนละหนึ่งใบ ซึ่งต่อมาปรากฏว่าบางคนเช่น คุณพัชรินทร์ และคุณพรรณศรี ได้ใช้ถุงนั้นเป็นประโยชน์ในเวลาต่อมา !!

๘.๐๐ น. รถพาคณะเราไปถึงห้องสมุดของกรมสำรวจทรัพยากรธรณี (Geological Survey Department) ที่ถนน Sorivenor ตามกำหนดการนั้น ผู้อำนวยความสะดวก คือ ดร. เจ. บี. อเล็กซานเดอร์จะมาต้อนรับแต่เมื่อไปถึง ปรากฏว่าผู้อำนวยความสะดวกไม่อยู่ ผู้ช่วยผู้อำนวยความสะดวก

Mr. Frinter ออกมาต้อนรับ พาชมห้องสมุดซึ่งเป็นห้องเด็กนิตเดียว ในห้องมีผนังด้านหนึ่งใช้เป็นทนายภาพยนตร์ได้ พินห้องเขาปูกระเบื้องโมเสกทำเป็นแผนที่มาเลเซีย ผู้ช่วยผู้อำนวยการบอกแก่คณะของเราอย่างตลกหน้าตายว่าห้องสมุดของเขาใช้ระบบ Dewey classification แต่ปรากฏว่าหาหนังสือไม่เจอเลย ต่อจากนั้นนักพาพวกเราไปชมห้องแสดงตัวอย่างแร่ซึ่งตนคัดสวยงาม เป็นผลึกบ้างเป็นก้อนเป็นเกล็ดบ้าง และมีสีสันสดใสจนแทบไม่น่าเชื่อว่าธรรมชาติเสกสรรสิ่งสวยงามได้ถึงเช่นนี้ เมื่อพาชมไปถึงตู้เพชรมิตเตอร์ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้นำชมพบกับคนกตลล เหรณูญิกของสมาคมว่า เพชรตัวอย่างในตู้นั้น ตามปกติเอาเพชรเทียมได้ได้ถ้ามีบุคคลสำคัญหรือ The V.I.P. มาดะก้อ เขาจะเอาเพชรจริง ๆ มาได้ให้ชม พักทลลเลยแหกกลับไปว่า ถ้าฉันพวกเราก้ไม่ใช่ VIP นะซี เล่นเอามิตเตอร์นั้นอึกอักเพราะคาดไม่ถึงว่าจะโดนย่อนแต่แก่กปฏิกานต์ ตอบว่า ตามปกติตัวเขานั้นไม่ออกมานำใครชมอย่างนี้หรือคนไทยเราก้เป็น VIP เขาจึงมาอธิบายด้วยตนเอง

๑๐.๐๐ น. รถพาเราไปถึงวัดพุทธศาลา ชื่อ Sam Poh Tong ซึ่งคือวัดสามโพธิ์ทองภาษาไทยเราดี ๆ นี่เอง ทอดนมนตักษณะคล้าย ๆ ที่ทางแถวพระพุทธบาทของเรา วัดนี้เป็นวัดจีนใหญ่มาก มีคนจีนอยู่รักษาจัดแต่งบริเวณหน้าวัดด้วยไม้ประดับ ใบปาดม และหมากฝรั่ง ต้นเฟื่องฟ้าและอื่น ๆ ตัววัดเป็นถ้ำ มีพระดังักจายนองค์ใหญ่อยู่ปากถ้ำสำหรับให้คนมนต์การเดินเข้าไปในถ้ำ มีทางเดียวด้านขวามือออกไปสู่ลานกว้างเป็นหุบเขาโปร่งทำเป็นสระใหญ่เตี้ยเตี้ยมากมาย เต่าตัวใหญ่ ๆ มีคนขายผักบุ้งเตี้ยเตี้ยท่าละ ๓๐ เซนต์ พวกเราใจบุญซื้อผักบุ้งเตี้ยเตี้ยเป็นการใหญ่ บางคนขยันเดินชนเขากันไปตักกุยทงจืดรับประทาน เขา ทอดนมโรงครัวสะอาดสะอาดมีอ่างเก็บน้ำฝนแล้วทำท่อจ่ายน้ำไปใช้ทวบริเวณ มีคนนิยมมาพักรักษาจิตตนมาก

ออกจากวัดสามโพธิ์ทองแล้วรถพาพวกเราวกเวียนไปตามไหล่เขา บ่ายแล้วแต่ยังไม่หมดที่จะถึงทหมาย เพราะต้องข้ามทางเป็นแต่เขาสูงข้างหนึ่งอีกข้างเป็นเหว บางแห่งก็เป็นถ้ำน้อยใหญ่ ถิ่นของมาเลเซียนี้ได้รับการรักษาดีมาก ตรงไหล่เขาตอนไหนที่เป็นทางน้ำไหลเขาจะซุดเขาทำทางน้ำแฉ่งผ่งทอดให้น้ำไหลผ่านท่อไคถนน ถ้าไม่เช่นนั้น น้ำจะเซาะถนนพังเร็ว ในรถตอนนั้นพวกเราเริ่มหาความเพลิดเพลินเพื่อให้ลืมความหิว เพราะปรากฏบ้ายมากแต่ก็ยังไม่มีโอกาสจะได้กินอาหารมื้อกลางวัน ใครมีของน แอปเปิ้ลอะไรก็จัดขึ้นมากินกันเป็นการใหญ่ แดวกก็เริ่มร้องเพลงต่าง ๆ ตอนนั้นมีพวกจีนใหญ่ก็ร้องเพลงเก่า ๆ ปรากฏว่าอาจารย์แมนมาด

ผู้นำคณะนั้น นอกจากจะเป็นนายกสมาคมที่เข้มแข็งแล้ว ยังเป็นนักร้องที่สามารถด้วย เพราะอาจารย์สามารถหาเพลงเก่า ๆ เพราะ ๆ มาร้อง ตั้งแต่เพลง “ดูซิดูโน้นซี สุริยศรีกำลังยอดแสง ฯลฯ” จนกระทั่ง “เพลิน พิคพิคต้วแล้วเหลือเพลิน ๆ เพลินเนตรยามเนตรน้องมาเผชิญ ฯลฯ” ส่วนทางด้านท้ายรถเป็นรุ่นเด็กก็มีเพลงดังกด “To night” และเพลงอื่นเพลงอื่นประชันกันสนุกสนานจนลืมหัว ปรากฏว่าไปถึง Cameron Highland เกือบบ่าย ๓ โมง หัวจนลืมหัว เมื่อถึงที่พักที่โรงแรม Eastern Hotel ได้เข้าพักที่ตึกชื่อ Sunny ville พอถึงโรงแรมฝนก็ตกลงมาจ๊ากใหญ่ พวกเราหนาวสั่นจนพันกระตบกัน หลังจากเผชิญปัญหาการจ้ดห้องพัก แย่งห้องพักกันตามเคยแล้ว ก็รีบแต่งตัวด้วยชุดอบอุ่น ไปกินข้าวกลางวันห้องอาหารของ Hollywood Hotel ขณะนั้นเป็นเวลา ๔ โมงเย็นแล้ว นับว่าเป็นอาหารกลางวันมื้อที่เอร็ดอร่อยที่สุด คุณพรพรรณศรี และคุณพัชรินทร์ซึ่งได้คายอาหารเก่าออกมาหมดระหว่างทางนั้น หลังจากนอนพักผ่อนเล็กน้อยและกินอาหารมอกกลางวันม่อนนั้นแล้วก็สบายดี เรานัดกันว่าจะกินข้าวเย็นสัก ๒ มื้อก่อนกลับที่พัก พวกเราเดินดูร้านแถว ๆ นั้น ซึ่งมีไม่กี่ร้าน และพวกเรารอดจ่ายเงินกันไม่ได้ ไม่มื่อไรซักก็ขอซื้อพวกโปสเตอร์ แล้วก็กลับไปอาบน้ำที่โรงแรมมินารอนให้อาบ แต่ปรากฏว่าเห็นจะมีคนมาพักมาก โดยเฉพาะพวกเรา ๓๕ คนแล้ว (รวมทั้งคนในรถ) ขณะที่กำลังอาบนํ้าอยู่ นํ้าร้อนเกิดหยุดร้อน จะรอกก็ไม่ได้เพราะหนาวต้องเปิดนํ้าเย็นซึ่งเย็นเยือกราวกับนํ้าแข็งมารด เป็นอันว่าอาบนํ้าเสร็จต้องรีบใส่เสื้อเดียวหลายชั้น และคืนนั้นบางคนก็นั่งกางเกงนอน ๒ ชั้น เพราะหนาวจริง ๆ

Cameron Highland นั้นเป็นทิวเขาสูง ๆ เราพักนั้นสูงจากระดับนํ้าทะเลถึง ๔๗๐๐ ฟุต นับว่าสูงไม่ใช่เล่น

วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๐๗

เช้านั้น อากาศดี ท้องฟ้าแจ่มใสปรอทชน ๖๐° กำลังสบายพวกเราพากันลงขันอาบนํ้าแต่งตัวออกไปเดินเล่นกันรอบ ๆ ที่พัก ได้เวลา ๙.๓๕ น. ขึ้นรถไฟไปกินอาหารเช้าแถว ๆ ร้านที่ Shopping Center พอ ๙.๓๐ น. ก็ออกเดินทางจาก Cameron Highland ไปดูฟาร์มที่อยู่ระหว่างหุบเขา แลจากที่รถจอด มองเห็นไร่ชา และไร่กะหล่ำปลีในระหว่างหุบเขานั้น ต้นชาและต้นกะหล่ำปลีเรียงรายเป็นแถว ๆ เขียวชะอุ่มสบายตามากดูเหมือนภาพเขียน คุณต้นพามีนเขาข้าง ๆ ทาง ขึ้นไปที่สวนดอกไม้และสวนผัก เจ้าของเป็นชายจีนแก่ใจดีมาก

กับลูกสาวและภรรยา ทุกคนหน้าตาแจ่มใส ผิวพรรณเปล่งปลั่ง แม้แต่ชายแก่นั่นแก้มต้องข้าง
ของแก็กแดงดูปลั่งเต่งถึงดูภาพแข็งแรง แก่แจกดอกรักเร่ดอกใหญ่แก่พวกเรา บางคน
ก็ได้ดูรถตราชอบเอร์มาด้วย เอามาแจกกันในรถ แต่น้ำเดียวตาย ดอกรักเร่เน้นเมื่อรถแล่นไปได้
ไม่นานนั้นก็ค่อย ๆ เเฉดตดลง ในที่สุดพวกเราก็จับมันเหวี่ยงทิ้งไปข้างทาง รถพาเราวกเวียน
ไปมาตามถนนซึ่งดงวนมากสองข้างทางเป็นส่วนยาง และบางแห่งก็เป็นป่า มุ่งหน้าไปยัง
กัวดาลัมเปอร์

เย็นวัน^{ที่} ประมาณ ๑๗.๑๕ เราก็มุ่งมาถึงตัวเมืองกัวดาลัมเปอร์ คุณต้นพาเราไป
พักที่ Hawaii Hotel อยู่ในย่านเมืองเก่าของกัวดาลัมเปอร์รอบ ๆ โรงแรมเป็นบริเวณที่สกปรก
และผู้คนคับคั่งจอแจ เนื่องด้วยเป็นย่านตลาด ตอนกลางคืนผู้เขียนได้อาศัยห้องเดียวกับ คุณฉวี
คุณพรรณศรี คุณพัชรินทร์ ที่ห้องเลขที่ ๓๐๔ อยู่บนชั้นสาม ในห้องมีเครื่องปรับอากาศและ
มีอ่างน้ำ พวกเราจึงทำพิธีชักผ้ากันในห้องเป็นการใหญ่ ผึ้งไฉ่ลี้ครู่เดียวก็แห้ง

ตอนค่ำ สหสมาคมห้องสมุดมาลายา (Malayan Library association) จัดเลี้ยงต้อนรับ
เราที่ (Dewan Bahasa) ซึ่งแปลได้ดังนี้คำว่า Dewan ก็คือ Hall, Bahasa คือภาษา ห้อง
ประชุมใหญ่และหุ้รหามากผนังคือด้านหน้าของ Hall ที่หันออกสู่ถนน เป็นภาพเขียนสีซึ่งเขียน
โดยจิตรกรหนุ่มขณะที่เขียนมีอายุเพียง ๑๗ ปี

การเลี้ยงรับรองคาวนิน เขาจัดอย่างเต็มที่ ทั้งนเพราะท่านอธิบดีของ Dewan
Bahasa (ซึ่งต่อไปจะขอเรียกว่ากรมภาษา) Tuan Sayed Naziz นั้นรู้จักคุ้นเคยกับอาจารย์
 मैंมาลี ขวลิต นายกด์มาคมของเราเป็นอย่างดี และนายกด์มาคมห้องสมุด Malaya ก็เป็น
ข้าราชการของกรมภาษาด้วย ฉะนั้น ท่านตวน นัซซี จึงมีความกรุณาต่อพวกเราเป็นพิเศษ
โดยได้มาร่วมในงานรับรองนัด้วย และกรุณาให้จัดงานที่ Hall แห่งนี้ได้ทั้ง ๆ ที่ Hall แห่ง
ตามปกติให้เข้าคึกกันเป็นชั่วโมงหลายสิบตลอดลาร์และต้องมีการจองกันเข้าคิว เพราะมีคนมา
ขอใช้บ่อย ท่านตวนนัซซีได้บอกด้วยว่า เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ
พระบรมราชินีนาถของเราเสด็จประพาสมาเลเซีย รัฐบาลมาเลเซียก็ได้จัดให้มีการแสดงถวาย
ให้ทอดพระเนตรที่ Hall แห่งนี้ คำบอกเล่าเช่นนี้เขาตั้งใจจะให้เราทราบว่าเขาได้ให้ความ
สำคัญแก่เรามาก ซึ่งพวกเราก็รู้สึกซาบซึ้งใจ ในการต้อนรับของ ผู้คนที่ กัวดาลัมเปอร์ เป็น
อย่างยั้งจริง ๆ แม้อาหารที่เขาเลี้ยงเราในค่ำวันนี้จะค่อนข้างไม่ถูกปาก เพราะเป็นอาหาร

พื้นบ้านของเขา แต่เขาก็ทำด้วยความตั้งใจ เดชะนุกการห้องสมุดมาดายา (Tuan Rachid) ซึ่งช่วงพูดและขำเล่น ได้อุตส่าห์เป็นโฆษกอธิบายวิถีกินอาหารแก่เราอย่างถถ้วน อาหารมอญนั้นมีข้าวห่อใส่ในใบมะพร้าวหุงให้สุกลักษณะคล้าย ๆ ข้างต้มลูกโยนแต่ใช้ข้าวเจ้าหุง และห่อใหญ่ ๆ แล้วเอามาตัดเป็นคำ ๆ ให้กินกับแกงจืดไก่คั่ว ๆ น้ำซุบไก่และมีหอมเจียวได้ถ้วยมาด้วย สำหรับให้ใส่ลงในข้าว ถ้าจะว่าไปก็คือข้าวราดแกงจืดไก่เรือด ๆ นี่แหละ แต่ว่าข้าวและแกงเย็นชืดเราก็ดีกินกันคนละนิดหน่อย ต่อจากนั้นก็มีโต๊ะเต๊ะและโต๊ะไก่มาเสิร์ฟอร่อยพอใช้ แต่น่าจเมตต์และมีกลิ่นเครื่องเทศมาก เครื่องดื่มของเขามานาแดงดีรสได้ รสหวานปะแล่ม ๆ

ระหว่างกินอาหาร พวกแขกที่มาช่วยในงานรับรองเรานั้นต่างก็เข้ามาสนทนาปราศรัยอย่างเป็นมิตรไมตรี ผู้ที่มาในงานนั้นไม่นับพวกเรามาถึง ๔๐-๕๐ คน ซึ่งแสดงให้เห็นน้ำใจไมตรีและความพร้อมเพรียงของเขาที่เป็นเช่นนั้นจะเป็นเพราะได้รับเชิญมาที่ Dewan Bahasa หรือจะเพราะเขาตื่นเต้นพวกเราไม่ทราบ แต่ทุก ๆ คนยิ้มแย้มแจ่มใส พยายามเอาใจพูดคุยกัยถามเราและคุยกันเกี่ยวกับการมาของเรามาก

ประมาณ ๒๓.๐๐ น. ตอน ซายิด อาหมัด บิน อาดี นายกสมาคมห้องสมุดมาดายา กล่าวต้อนรับพวกเรา มีความว่า

“ในนามของสมาคมห้องสมุดมาดายา ข้าพเจ้ายินดีต้อนรับท่านซึ่งเป็นแขกจากกรุงเทพฯ นี่เป็นครั้งแรกที่เราได้มีโอกาสเป็นเจ้าภาพรับรองแขกผู้มีเกียรติมากมายหลายท่าน เช่นนี้ เรารู้สึกความปลาบปลื้มใจมากที่ได้มีโอกาสร่วมกับ Malayan Tourist Organization จัดการรับรองคณะบรรณารักษ์จากกรุงเทพฯ เนื่องจากคณะบรรณารักษ์ท่านนี้เป็นผู้หญิง แต่เราหวังว่า อาชีพบรรณารักษ์ในเมืองไทยคงจะไม่ถูกผู้หญิงครอบครองเสียทีเดียว เรารู้สึกเป็นเกียรติที่ได้ต้อนรับท่านให้มาศึกษาและดูงานห้องสมุดในกัวลาลัมเปอร์ และสิงคโปร์ สองวันที่ได้ไปเที่ยวชมที่ต่าง ๆ นั้น หวังว่าท่านผู้เป็นแขกคงจะพอใจในการจัดรายการให้ โดยเฉพาะที่ได้ไปเที่ยว Cameron Highland เราหวังว่าการที่ท่านมาเยี่ยมชมบ้านเมืองของเรา และได้พบผู้คนของเรานั้น คงจะนำความรู้สึกพอใจและความรู้สึกอันดีงามกลับไปบ้านเมืองของท่าน และขอถือโอกาสขอบคุณผู้ที่ให้ความร่วมมือในการเลี้ยงรับรอง และเราหวังว่า จะได้มาเยี่ยมตอบแทนท่านสักครั้งหนึ่ง”

ต่อจากนั้น อาจารย์แมนมาต์ ขวลิขิต กล่าวตอบว่า

“ตั้งแต่เรามาวันแรก ก็ได้รับการต้อนรับอย่างน่าซาบซึ้งใจ นี่เป็นครั้งแรกที่เราได้มาเยี่ยมมาเดเซีย และคงจะไม่ใช้ครั้งสุดท้าย เราจะจำการต้อนรับและน้ำใจไมตรีนี้ไว้นานแสนนาน และจะมากอีก ท่านคงทราบดีว่า บ้านเมืองของเราทั้งสองประเทศนั้นมีสัมพันธ์กันอย่างมากตั้งแต่สมัยศรีวิชัย คน ๒ ชาติไปมาหากัน ในนามของนายกสมาคม เราขอเชิญท่านไปเยี่ยมบ้านเราแม้เราจะไม่แน่ใจเลยว่าเราจะต้อนรับได้ยิ่งใหญ่หรืหาเหมือนที่ได้อยู่หรือไม่มีก็ตาม แต่เราก็จะพยายาม เราเชื่อว่าสมาคมห้องสมุดที่มาเดเซีย รู้ว่าห้องสมุดเป็นพัฒนาการสำคัญอย่างหนึ่งของประเทศ เราเชื่อว่ามาเดเซียมีการพัฒนาประเทศอย่างกว้างขวาง เราจึงอยากจะมาเยี่ยมมาชม และมาศึกษาถึงที่ตั้งงาน เรารู้สึกยินดีอย่างยิ่งใจที่ประเทศของท่านได้มีการพัฒนาจริงจัง เมื่อเรามาถึงก็ทราบว่า เราจะศึกษาถึงที่ตั้งงานจากท่านไปได้มากมาย ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาช่วยให้การมาเยือนมาเดเซียของพวกเราครั้งนี้เป็นผลสำเร็จ ขอขอบคุณ Dr. happy Low, ขอขอบคุณสมาคมห้องสมุดมลายัน ขอขอบคุณ Mr. Tan และขอโทษที่ไม่สามารถจะกล่าวนามผู้พระคุณได้ทอถง แต่ขอขอบพระคุณอย่างที่สุด และขอเชิญทุกท่านไปเยี่ยมบ้านเมืองของเราบ้าง”

เมื่ออาจารย์แมนมาต์ กล่าวจบแล้ว Dr. happy Low ซึ่งเป็น Promotion Assistant officer ของ Tourist Organization ได้ขึ้นมากล่าวต้อนรับแสดงความยินดีที่พวกเรามา ในทศนครกล่าวถึง Dr. Low เด็กน้อยด้วยว่า Dr. Low ผู้เป็นผู้ได้ช่วยให้การเดินทางไปมาเดเซียของพวกเราได้รับความสำเร็จ เมื่อคณะกรรมการสมาคมตกลงกันว่าจะนำเที่ยวมาเดเซียเลขานุการฝ่ายบริหารของสมาคมกับปฎิคม ได้เริ่มติดต่อกับ Dr. Low ให้ช่วยแนะนำในการจัดเดินทาง ค่าใช้จ่าย การจัดรายการ ตลอดจนการเข้าชมสถานที่ต่าง ๆ Dr. Low ได้กรุณาให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี พร้อมทั้งได้เลือก Mr. K.S. Tan ให้เป็นผู้มานำคณะเราท่องเที่ยว ทำให้เราได้รับความสะดวก และได้รับการต้อนรับอย่างดีทุกแห่งที่ไป

หลังจากกล่าวคำต้อนรับและขอบคุณกันตามธรรมเนียมแล้ว ก็มีการละเล่นให้ชมชุดแรกเป็นระบำเรียกชื่อว่า “ซิดูปายโย” คือระบำรุ่ม มีหญิง ๓ คน ชาย ๓ คน แต่งตัวดีเยี่ยม ออกมารำรุ่ม คล้ายๆ รำวง แต่มีผู้ชายคนเดียว ทำท่าทางร่าเริงเหมือนจะเกี้ยวพาราสี

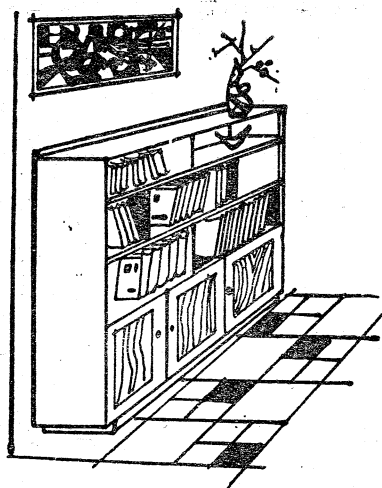
สาวคนหนึ่ง ส่วนอีก ๒ คนถูกทอดทิ้ง ก็ทำท่าว่าเสียใจ หมุนคว่ำหาคุไม่เจอ ตั้งนั่งเศร้า ส่วนแม่สาวที่ได้คู่กัน ทว่าแสดงความยินดีปรีดเปรม (นี่เป็นความคิดของข้าพเจ้าผู้เขียน ซึ่งตีความจากกริยาท่าทางของผู้ว่า)

ระบำชุดที่สอง ชื่อ “ตรีลังกัต” ซึ่งเขาอธิบายว่าเป็น Typical Simuse-malay Dance คราวนั้นหนุ่มสาว ๓ คู่ รำกันสนุกสนานท่าทางรื่นเริง ผู้ชาย แต่งตัวใส่หมวกแขกสีดำ ใส่เสื้อแขนยาวคอปิด มีกระดุม ๓ เม็ด กางเกงดำ มีผ้าปาเต๊ะสีแดงๆ สด คาดหยักทรงลงมาพันพอก ผู้หญิงนั่งโล่งใส่เสื้อแขนยาว คอแหลมมีปกมาแหวกที่เอว ตัวยาวถึงหัวเข่า

ระบำชุดที่สาม คือ ร้องเงง ผู้แสดงชุดเดียวกับชุดที่สอง

ต่อจากนั้น อาจารย์แมนมาด ชวติต มอบภาพเขียน ซึ่งคุณวิทย์ พินคันทน์เงิน วาดเป็นภาพมณฑลพระพุทธรบาท ไชยภัก คือ คุณราษิดิ ก่อว่าขอบคุณคณะบรรณารักษ์ไทย แล้ว คุณวิเชียร บุญยุปต์ บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนวัดสุทัศน์ กับ คุณวิทย์ พินคันทน์เงิน คึกขานเทศน์กรรมการฝึกหัดครู ได้ออกแสดงว่าวงไทยให้ชมเป็นการตอบแทน โดยมีพวกเราหลายคนเป็นลูกคู่ ร้องเพลง “งามแดงเดือน.....” คุณสุภาพันท์ ดุณหมณี และคุณเทียมใจ เป็นต้นเสียง

เนื่องจากอากาศในห้องประชุมของ Dewan Bahasa เย็นจัดมาก เพราะเปิดเครื่องทำความเย็นเต็มที่ พวกเราส่วนมากก็ค่อย ๆ เฝงหลับไปจากห้องประชุมทีละคนสองคน เพราะทนหนาวนอนไม่ไหว งานคืนวันถัดลงเมื่อประมาณ ๒๓.๐๐ น. พวกกันชนรถกลับที่พัก แล้วรีบเข้านอนเพื่อเตรียมผจญการท่องเที่ยวในวันต่อไป

แนะนำสำนักพิมพ์ในเมืองไทย

เพื่อความสะดวกและช่วยเหลือบรรณารักษ์ห้องสมุดหรือผู้มีความประสงค์อยากจะซื้อหนังสือประเภทต่าง ๆ เพื่อให้ทราบว่าจะติดต่อสั่งซื้อหนังสือเหล่านั้นได้จากที่ใดบ้าง สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยจึงขอเสนอสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ในเมืองไทยเท่าที่รวบรวมได้ดังนี้.—

ประเภททั่ว ๆ ไป

๑. สำนักพิมพ์ ก้าวหน้า

เลขที่ ๘๘๒ วังบูรพา พระนคร

๒. เขษมบรรณกิจ

เลขที่ ๒๓๒ — ๒๓๔ เวียงนครเขษม
พระนคร

๓. คัดงวิทยา

เลขที่ ๗๒๔ วังบูรพา พระนคร

๔. ประมวลดัดฉัน

เลขที่ ๖๗๘/๑ ถนนบำรุงเมือง
พระนคร

๕. ผดุงศึกษา

เลขที่ ๘๘๖ วังบูรพา พระนคร

๖. แพรพิทยา

เลขที่ ๗๑๖—๗๑๘ วังบูรพา พระนคร

๗. รวมดัดฉัน

เลขที่ ๘๖๔ วังบูรพา พระนคร

๘. โอเดียนส์ไตร์

เลขที่ ๖๓ ถนนตรมิตร์ พระนคร

๙. สำนักพิมพ์ดัมมาคม สังคมศาสตร์ แห่ง
ประเทศไทย

จุฬาลงกรณ์ ซอย ๒ ถนนพญาไท

ปทุมวัน พระนคร

๑๐. สำนักพิมพ์ดัดวีถาวร

๖๔ ถนนอนุกรมกรรณ พระนคร

๑๑. สำนักพิมพ์ คนเมือง

จังหวัดเชียงใหม่

ประเภทศาสนา

๑. มหามกุฏราชวิทยาลัย

ถนนพระสุเมรุ ตรงข้ามวัดบวรนิเวศ
วิหาร พระนคร

๒. สุธิชาพันธ์

ถนนเจริญกรุง ตำบลยอด พระนคร

๓. พุทธธัมมาคมแห่งประเทศไทย

ถนนพระอาทิตย์ พระนคร

๔. ยุวพุทธิกธัมมาคมแห่งประเทศไทย

วัดกันมาตุยาราม พระนคร

๕. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัดมหาธาตุ ถนนมหาธาตุ พระนคร

๒. บริษัท คณะช่าง

ถนนอนุสาวรีย์ พระนคร

ประเภทวัฒนธรรม

๑. กรมศิลปากร

ถนนหน้าพระธาตุ พระนคร

๒. กองวัฒนธรรม สำนักงานปลัด

กระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

ประเภทพจนานุกรมและสารานุกรมไทย

๑. ราชบัณฑิตยสถาน

บริเวณหอสมุดแห่งชาติ ถนนหน้า

พระธาตุ พระนคร

ประเภทสังคมศาสตร์

๑. ธัมมามังคละคณาจารย์แห่งประเทศไทย

จุฬาลงกรณ์ ซอย ๒ ถนนพญาไท

ปทุมวัน พระนคร

ประเภทวิชาบรรณารักษศาสตร์

ธัมมามังคละคณาจารย์แห่งประเทศไทย

๒๔๓ ตึกกฤษฎาภินิหาร ถนนพระ

สุเมรุ พระนคร

ประเภทหนังสือเด็ก

๑. ธัมมามังคละคณาจารย์แห่งประเทศไทย

๒๔๓ ตึกกฤษฎาภินิหาร ถนนพระ

สุเมรุ พระนคร

๒. มูลนิธิช่วยการศึกษาสำหรับเด็ก

โรงเรียนสมประสงค์ ซอยสมประสงค์

ตึก ถนนเพชรบุรี พระนคร

ประเภทกฎหมาย

๑. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ท่าพระจันทร์ พระนคร

๒. นิติเวช

ท่าช้างวังหน้า พระนคร

ประเภทตำราเรียน

๑. ไทยวัฒนาพานิช

๕๕๕ ถนนมิตรภาพ พระนคร

๒. ครูสภา (ศึกษากันต์พานิชย์)

ถนนราชดำเนินนอก พระนคร

๓. ดิอการคำ

เชิงสะพานพุทธยอดฟ้า ถนนตากสิน

ธนบุรี

ประเภทศิลป์

๑. กรมศิลปากร

ถนนหน้าพระธาตุ พระนคร

๓. คุรุสภา (ศึกษาศึกษาพานิช)

ถนนราชดำเนินนอก พระนคร

๔. ไทยวัฒนาพานิช

๕๕๕ ถนนมไทรจิตต์ พระนคร

๕. ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย

วัดกนิษฐาราม พระนคร

๖. ประมอดสำน

๖๘๘/๑ ถนนบำรุงเมือง พระนคร

๗. รถมสำน

๘๖๔ วงบูรพา พระนคร

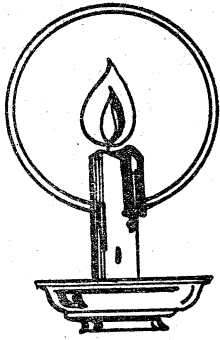
๘. วิจิตรศิลป์

๗๖๐ วงบูรพา พระนคร

หนังสือที่แต่งถึงเรื่องราวแห่งชีวิตจนเรียกว่า เหยย่นหรือจวนจ เป็นเรื่อง
อ่านเล่นขนาดยาวแบบของพงศาวดาร ได้แก่วรรณคดี เป็นตัวอย่าง เป็นเรื่องของชีวิต
ตัวละครที่อยู่ตามแนวหน้าเกี่ยวกับการสงครามบ้านแตก แทบตลอดเรื่อง

หนังสือเรื่องยาวทศวรรษจะนำมาถวไว้มาก่อนในบท นอกจากรวมเรื่องสั้น
ก็คือ ช้องกิ้ง กับ ไชย

จากเรื่อง รมนิยายจีนสมัยแผ่นดินถัง และชัง แปดโดย เนียน

คุณค่าของหนังสือ

ถ้ากรวหนังสือคือเพื่อนซี้พ
คือเครื่องทิพย์โอชาอาหารใจ
คืออารมณ์อำพันเลิศล้ำค่า
คือสมบัติอันจรรยอันควรปรอง

ถ้ากรวคราเคร้าหรือกรวทุกข์
เมื่อร้อนใจใครช่วยดับได้ดับพดับ
ฉนั้นเดินผิดคิดโง่ด้วยโมหะ
ใครชี้ทางสร้างเกียรติละเอียดละออ

ถ้ากรวมาดีดีดัดด้วย
ภมรกลดชั่วครูเรณุนวด
ไม่ดูดอกอักษรขจรจบ
เชญเด็ดดมชมพรรณคันขจร

คือประทับต้องทางสว่างไสว
คือบันไดเดินสู่ประตูทอง
คือศัตราคมปลาดาบปราบภัยผอง
คือผู้ครองคัมภีร์ทุกวันเอย

ใครช่วยปลูกปลูกบกล่อมถนอมขวัญ
เวทนาอันเปลี่ยวใจใครพนอ
ไม่ปล่อยละฉนั้นไปคือใครหนอ
เหมือนแม่พ่อนั้นคือหนังสือเอย

หอมระรวยงามไฉดอยู่ในสวน
ก็แปรปรวนโรยรามิถาวร
กลั่นตรลบกลีบดัดด้วยสัจสอน
สวนอักษรหนังสือเลื่องลือเอย

บทสักรวาชนะการประกวด

ของ

น.ส. ล้ายอง วงศ์สุริยะเกษม

ร.ร. จรัสพิชากร นครศรีธรรมราช

การประชุมสามัญประจำปี ๒๕๐๖ ของสมาคมฯ

แนะนำ “ฮายาชิ ฟูมิโกะ”

นักประพันธ์สตรี ญี่ปุ่น

“กระจ่าง แม้นญาติ”

ในการแนะนำนักประพันธ์สตรีผู้นี้ ข้าพเจ้าได้นำเรื่องของเธอมาลงไว้ด้วย คือเรื่อง ชิตะมะจิ หรือที่ภาษาอังกฤษให้ชื่อว่า Downtown เรื่องนี้ได้พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ ซึ่งเป็นเวลาที่ผู้เขียนมีอายุได้ ๔๘ ปีพอดี และได้แปลเป็นภาษาอังกฤษตีพิมพ์ในหนังสือ Modern Japanese Stories โดย Ivan Morris เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ นี้เอง ข้าพเจ้าให้ชื่อเรื่องในภาษาไทยว่า “ห้วงคนเดียวกัน” ไปรอ่านเรื่องของเธอดูเถิด

ฟูมิโกะ เป็นลูกพ่อค้าเร่ผู้ขัดสน ต้องเร่ร่อนไปกับพ่อแม่ตามหัวเมืองต่าง ๆ พอเรียนจบก็ต้องทำมาหากินช่วยตัวเอง เคยเป็นทั้งคนใช้ เสมียน คนงาน ผู้ช่วยในโรงพยาบาล คนเดินโต๊ะร้านอาหาร แพทย์ของข้างถนน ฯลฯ อดอยากยากแค้นจนแทบจะฆ่าตัวตาย

เธอได้อุทิศตัวเองให้แก่งานเขียนมาตั้งแต่อายุน้อย และไม่เคยยอมหยุดยั้ง มีเวลาว่างไม่ได้เป็นต้องเขียนโคลงกลอนเรื่องสั้น นิทานสำหรับเด็ก จนคนชักสนใจในงานของเธอเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่มาโด่งดังเอาก็เมื่อเธอได้ลาโลกไปเสียแล้ว เธอถึงแก่กรรมใน พ.ศ. ๒๕๔๔

เรื่องที่เธอเขียนส่วนมากมักช่วยให้ผู้อ่านมีความตั้งใจแรงกล้าที่จะเผชิญชีวิต และศรัทธาต่ออนาคต ซึ่งนับว่าเหมาะแก่อุปนิสัยของชนชาวญี่ปุ่น ซึ่งมักบั้น อดทน มานะบากบั่น เป็นทุนอยู่แล้วเป็นอันดี

“เธอจะเล่าขาน^๕ ถ้าหากว่า^๖ นิ่งบนตง^๖ นั้น” เธอว่า พร้อมกับมองดูใบหน้าที่ชวนมอง^๗ ของหล่อน ซึ่งเวลานั้นมึนเลือดฝาด^๘จนเพราะได้รับ^๙ ความอบอุ่นบ้างแล้ว และเธอก็ถอนหายใจ^{๑๐} ไปมองดูเครื่องแต่งกายอันยับเยิน^{๑๑}ของหล่อน

“ฉันเชื่อว่า นี่คงไม่ใช่งานที่เธอทำตาม ปกติเนี่ย เราขายชาไปตามชาวบ้านร้านตลาด อย่างนี้ ไม่สนุกนักหรอก”

“อ้อ จะ นี่แหละอาชีพของฉันละ” วิโย ยืนยัน “เขาบอกฉันว่า แถวนเป็นเพื่อนบ้านที่ดี แต่ว่าฉันเดินขายอยู่แถวนี้ตั้งแต่เช้าตรู่ เพิ่งจะขายไปชาได้ห่อเดียวเท่านั้นเอง จะกลับบ้านอยู่แล้ว แต่มาคิดว่า ควรจะหาที่กินอาหาร กลางวันที่ไหนสักแห่งระหว่างทางจากบ้านนี่”

“ก็กินเสียทีนี่ จะเป็นไรไป ฉันยินดีต้อนรับอย่างเต็มที่” ชายนั้นว่า “แต่ก็อย่าวิตกในเรื่องขายไปชาไม่ได้เลย” เขาเสริมพร้อมกับยิ้ม “ทุกสิ่งทุกอย่างมันขึ้นอยู่กับโชค บางทีพรุ่งนี้คงจะ โชคดีจนบ้างก็ได้”

น้ำในกาเดือดจนได้ยินเสียงร้อง ตอนนั้นเขาปลดคานาลงจากขอเกี่ยว วิโยได้มีโอกาสมองดูรอบๆ ตัว หล่อนมองดูบนเพดาน เห็นคำไปด้วยเขม่าไฟ มีกระดานคำอยู่ข้างหน้าต่าง มีหิ้งสำหรับเทพเจ้าประจำครอบครัว บนนั้นมีต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์แห่ง ค่ำดนาชินโตเลียบอยู่ในแจกัน ชายนั้นหยิบห่อกระดาษห่อหุ้มห่อหนึ่งมาจากโต๊ะ แล้วแกะห่อ หยิบเอาชิ้นปลาเค็มคอดอกออกมา และอีกสองสามนาที ถัดไปปลาก็กระจายไปทั่วห้องเขบนนั้น

“มานี่เถอะ” เขาเรียก “มานั่งกินด้วยกันนี่เถอะ”

วิโยเอากระป๋องชาจากถาดวัน ออกมาจากเครื่องถ้วยหลังแถวนี้ลงบนตั่ง

“ชายของนี่ไม่น่าสนุกนักไม่ใช่หรือ”? เขาเปรยขึ้นพร้อมกับ กลับปลาคือคอบนเหล็กย่าง “บอกหน่อยซิ ไปชาปอนด์หนึ่ง เธอขายเท่าไร?”

“ฉันขายได้ ๕๐ หรือ ๑๐๐ เยนต่อหนึ่งปอนด์ เนื่องจากมันมีใบอ้อยแห้งปนอยู่มาก ถ้าขายแพงกว่านี้ ก็ขายไม่ได้”

ในกระป๋องอาหารกลางวันของวิโย มีปลาเล็ก ๆ อยู่สองตัว หมกอยู่ในข้าวบาร์เลย์ต้ม และมีเต้าหู้ทอดสองสามชิ้น หล่อนเริ่มต้นกินข้าว

“เธออยู่ที่ไหนนะ” เขาถามหล่อน

“ในชิบะยะจะ อยู่ย่านหนึ่งก็ไม่มีใครรู้จัก อีกย่านหนึ่งของโตเกียวฉันก็ เพิ่งมาอยู่ที่นี่ได้ สองสามอาทิตย์เท่านั้นเอง อาศัยเพื่อนเขาอยู่ จนกว่าจะหาที่อยู่ที่ดีกว่าได้”

ปลาคือคอกำลังสุกได้ที่แล้ว เขาจึงตัดออก ๒ ท่อน ตั้งให้วิโยครึ่งหนึ่ง มันฝรั่งสองสามชิ้นกับข้าวสุกจากจานไม้โบราณ วิโยชิมรับ และก้มศีรษะให้น้อยๆ ด้วยความชอบใจ แล้วเอา ใบชาจากถุงเครื่อง ถ้วยหลังเทลงไปในกระดาษฟางสี่เหลี่ยม

“เอาได้กาน้ำร้อนซิ” หล่อนพูดพร้อมกับยื่นส่งให้เขา

เขาเดินศีรษะพร้อมก้มเห็นพื้นขาว

“โอ ออย่าเลย แพงออกอย่างนั้น”

วิโยเปิดฝาภาเทใบชาตงไปก่อนที่เขาจะยับยั้งไว้ทัน ชายนั้น จึงไปหยิบถ้วยชา และเหยือกมาจากบนหิ้ง

“เออ นี่ ถ้ำมีของอะไรล่ะ” เขาถามขณะที่วางถ้วยชาเรียงกันบนหีบ “เธอแต่งงานแล้วไม่ใช่หรือ?”

“อ้อ จะ แต่งแล้ว ถ้ำมีของฉันยังคงอยู่ไชบีเรีย และก็เห็นคุณแหละ ที่นั่นคงเพียวชายของอย่างนั้นละ”

ความคิดของวิโย ล่องลอยไปถึงถ้ำมีของหล่อน ซึ่งจากหล่อนไปโดยไม่ไต่ยีนข่าวคราวมาตงหกปีแล้ว ไต่ยีนหล่อนรู้สึกว่าเขาห่างไกลกับหล่อนจนไม่อาจจะนึกเห็นจำได้ว่ารูปร่างเขาเป็นอย่างไร ทั้ง ๆ ที่ได้พยายามระลึก แม้ว่าน้ำเสียงก็ยังไม่ออก หล่อนตื่นตอนเช้าด้วยความรู้สึกที่อ้างว้างและว่าเหวบางที่วิโยก็รู้สึกเหมือนกับว่า ถ้ำมีของหล่อนกลายเป็นผีจมน้ำแข็งอยู่ที่ไชบีเรียไปแล้ว เป็นสิ่งที่เห็นเพียงเหมือนเงาขาว ๆ ราง ๆ หรือไม่ก็เป็นเพียงไอน้ำแข็งในอากาศ คนทั้งหลายเขาเลิกพูดเรื่องสงครามกันแล้ว เพราะฉะนั้นหล่อนจะรู้สึกอึดอัดไม่ใคร่เชื่อเขาทีเดียว ถ้าหากใครจะมาบอกว่า ถ้ำมีของหล่อนยังคงเป็นเซดัยคิกอยู่

“เออ ถ้ำมีแปลก” ชายนั้นว่า “ที่จริงฉันก็เคยอยู่ที่ไชบีเรีย ต้องตัดฟันไถด่แม่น้ำอเมอร์อยู่ถึง ๓ ปี จึงเดินขอให้ส่งกลับบ้าน เพิ่งดำเร้วเมื่อปีกลายนี้เอง นี่แหละ มันแล้วแต่โชคอย่างว่าเธอช่างเคราะห์ร้ายทั้งถ้ำมีเธอ และทั้งตัวเธอเองเสียด้วยนะ”

“คุณถูกส่ง กลับมาจาก ไชบีเรียทำไม คุณไม่เห็นเป็นอะไรเลยนี่” วิโยสงสัย

“ก็ไมรู้อะไร” เขาพูดพร้อมกับยกไหล่ “ถึงอย่างไรก็อย่างที่เธอเห็นนี่แหละทั้งฉันยังไม่ตายเสียด้วย”

วิโยตอบมองดูเขาขณะที่หล่อนเปิดกล่องอาหารกลางวันรู้สึกว่าเขาเป็นคนง่าย ๆ และตรงไปตรงมา ฉะนั้น ถ้ำมีสำหรับชายคนหนึ่งเขอกด่าพูดอะไรออกมาได้ตรง ๆ ซึ่งยากนักที่จะพูดกับคนที่เขาได้รับการศึกษามาก ๆ อย่างที่พูดกับเขาได้

“มีลูกบ้างหรือเปล่า?” เขาถาม

“มีละ เป็นผู้ชายอายุ ๖ ขวบ แก่ควรจะเข้าโรงเรียนแล้ว แต่ฉันก็ไม่มีปัญญาพาเขาไปลงทะเลเบียนเข้าโรงเรียนในโตเกียวก นี่พวกเจ้าหน้าที่เขารู้ดีกว่าทำยังไง มันถึงจะยุ่งยากลำบากสำหรับราษฎร”

ชายผู้นั้น แก่แล้วเข็ดหน้าทีพื้นศีรษะออกเอามาเข็ดถอยและเหยือก แล้วเทน้ำชาร้อน ๆ ไล่ลงไป

พอเขาจับเข้าไปแล้วร้องเสียงดังว่า “เอ๊ะ
นี่”

“คุณชอบหรือ? ไม่ใช่ชนิดอย่างดีหรอก
คุณรู้ไหม ขายเป็นปอนด์ละ ๓๐๐ เยนเท่านั้น
เออ จริงสิ คุณพูดถูก รสดีทีเดียวแหละ”

เมื่อทั้งสองคุยกันอยู่นั้น ลมยิ่งพัดแรงขึ้น
ทำให้หลังคาตึกกระดึ่มเสียงหวิว ๆ วิโยมองออกไป
ทางช่องหน้าต่าง รวบรวมกำลังเพื่อเดินทาง
กลับบ้านซึ่งอยู่ไกลจากที่นี่

“ฉันซื้อใบชาดีปอนด์ครึ่ง” ชายนั้นบอก
ห้วน เขาตั้งความเอาชนบัตร ๓๐๐ เยน
เข้ามาใบออกมาจากกระเป๋าเสื้อกางเกงติดกัน

“อย่าไม่เข้าเรื่องหน่อยเลยจ้ะ” วิโยว่า
“เอาได้เอะไม่ต้องให้เงินให้ทองอะไรหรอก”

“อะ ไม่ได้สิ ซื่อเป็นซื่อ ขายเป็นขาย”
เขายัดเยียดธนบัตรได้มือห้วน “เอายังเอะ
ถ้าเธอมาแถวนอกตะก้อ แวะเข้ามา คุยกันอีก
ก็ได้อีก”

“เอาเอะ แล้วฉันจะมา” วิโยรับคำ
มองไปรอบ ๆ ห้องเคบินน้อย ๆ นั้น “แต่ว่า
คุณไม่ได้อยู่ที่นั่นใช่ไหมหรือ?”

“อ้อ ออซึ่ ฉันอยู่นี่แหละ ต้องคอยเฝ้า
เหล็กทกของอยู่ข้างนอกนั่น แล้วก็คอยช่วยเขา
ขนขนบรรทุกรวด ฉันอยู่นี่เกือบทั้งวัน” วิโย
สังเกตเห็นรูปโปสเตอร์ดีดของดาราละคร ชื่อ
ยามาดา อิดุซึ่ ดิติดอยุ่ด้านในของประตูนั้นด้วย

“แหม คุณเข้าใจจัง” ห้วนพูดยิ้ม ๆ
“คุณคงอยู่อย่างสบายทีเดียว ใช่ไหม?”

ห้วนชักอยากจะรู้ว่าอายุเขาจะสักเท่าไร
หนอ

จากวันนั้นมา วิโยก็มาขายใบชาที่แขวง
โยตซังเป็นประจำ และห้วนเป็นต้องไป
เยือนห้องเคบินที่ระเบิดลงนั้นทุกครั้ง ห้วนได้
รู้เพิ่มเติมมาว่าชายนั้นชื่อ ชีรุอิชิ โยชิโอะ
และก็ ทุกครั้งเหมือนกัน ที่เขา มีอะไร อร่อย ๆ
คอยไว้ได้กระป๋องอาหารกลางวันให้ห้วน เช่น
ลูกพลับดอง เนื้อโค ปลาซาดีน การขายใบชา
ของห้วนชักจะดีขึ้น และห้วนมีลูกค้า
ประจำแถวนั้นสองสามคนแล้วด้วย

ถึงมาได้ดีปาดหนึ่งหลังจาก คนทั้งสอง
พบกัน ห้วนจึงได้นำลูกชาย ชื่อ วิกิชิมา
ด้วย ชีรุอิชิคุยกับเด็กคนนั้นสักประเดี๋ยว แล้ว
ก็พาแกออกไปเดินเล่น ซากลับมาวิกิชิถือห่อ
ขนมหวานสำหรับอมเล่นมาห่อใหญ่

“ลูกชายของเธอหิวแล้ว” ชีรุอิชิบอก
พร้อมกับตบศีรษะทมิฬผมเกรียนของเด็กเขา ๆ

วิโยชักอยากรู้อย่างอื่นไปอีกว่า เพื่อนใหม่
ของห้วนแต่งงานแล้วหรือยัง ความจริงนั้น
ห้วนรู้สึก ว่า ห้วนอยากรู้อยากเห็นอะไรต่อ
อะไรเกี่ยวกับตัวคน ๆ นั้นไปเสียทั้งนั้น เคย
ถามอายุห้วนได้ ๒๘ แล้ว ห้วนชักจะยอมรับ

ความจริงว่า นี่เป็นครั้งแรกที่หล่อหน้ารักสนใจ
จริง ๆ จัง ๆ กับผู้ชายอื่นนอกจากสามีของนาง
ชีวิตนี้เป็นคนง่าย ๆ ไม่มีกังวล มีอารมณ์ที่
ซุกจะถูกใจเธอ แต่ถึงจะอย่างไรก็ตาม หล่อน
ก็คอยระวังตัวไม่แสดงออกมาจนให้เขาเดาออก

หลังจากนั้นอีกหน่อย ชีวิตอีกขวบร้อย
กับชีวิตไปเที่ยววัด อาซากุซะ ในวันที่ เขาว่าง
ทั้งสาม ไปพบ กันที่ หน้า โต๊ะ ประชา สัมพันธ์ ที่
สถานี อุเอะโนะ ชีวิตมีความสุขดีเท่าเก่าและคับ
ดั๊กหน่อย ล้วนวัยแต่ก็โมโหในเงิน และ
เสียสละมาดบาง ๆ แม้ว่าราคาผ้าจะถูก แต่ก็
ดูหล่อหน้ารักเป็นสาวและสง่าขึ้น ขณะที่ยืนอยู่
ในหมู่คนที่สถานี ข้างชีวิตข้างสูงกำยานทำ
ให้หล่อหน้ารักคล้ายกับเด็กนักเรียนหญิงกำลังจะไป
เที่ยวในวันหยุด ในถุงใต้ของ ๆ หล่อน มี
อาหารกลางวันของคนทั้งสาม ขนมปัง ส้ม และ
ข้าวหน้าดาห่วย

“ขออย่าให้ฝนตกหน่อยเลย” ชีวิตพูด
พร้อมกับเอาแขนโอบสระเอวไว้เบา ๆ ขณะที่
นำหล่อหน้ารักเดินฝ่าฝนไป

ทั้งสามคนรถไปลงสถานีอาซากุซะ แล้ว
เดินจากทางสรวพดินค้ำ มัตซึยา ไปยังประตู
นิเตง ผ่านร้านขายของเด็ก ๆ นักร้อย แว่น
อาซากุซะนี้ ผิดไปจากที่วัยเคยนึกภาพไว้
เป็นอันมาก เมื่อชีวิตไปยังวัดเล็ก ๆ ที่ทา
แดกเคอร์รี่แดง และบอกว่า นี่แหละวัดเทพ

ชีวิตาแห่งความปราณีที่สี่สี่สี่ประติฐานอยู่
แม้จะได้ อธิบาย ให้ฟังว่า แต่ก่อนเป็น ปราสาท
ใหญ่สูง ถูกระเบิดถึงได้เป็นอย่างนี้ก็ตามก็เป็น
การยากที่จะให้ วิโย นึกภาพเอาเองให้
เห็นเป็นปราสาทขึ้นมาได้ ทั้งหมดที่หล่อหน้าเห็น
ก็คือมีคนจำนวนต้องด้ามร้อย ชุมหมักนรอบ
ศาลาดีแคงเล็ก ๆ น้อย ๆ ๔ ด้าน โกลออกไป
ทางโน้น หล่อนได้ยืนเคียงทรมเปิด และแซก-
โซโฟนครวญออกมาจากลำโพง กระจาย ดึง
คดเคี้ยวไปกับเสียงลมหวัดหวิว ผ่านใบของ
ต้นไม้โบราณทึบ

เขาพากัน ผ่านตลาด ชายเสื้อผ้าเก่า ไปยัง
แถวที่ขายอาหารซึ่งคงยดิด ๆ กับข้างสระอา-
ซากุซะ ที่ตรงนมกลั่นน้ำมันใหม่ ชีวิตจริง
ไปที่ร้านหนึ่ง ซอซนมเคนด ดิเหลื่องให้ชีวิต
แท่งหนึ่ง ชีวิตก็ทะไปพดางเดินไปพดาง ทั้ง
สามเดินไปตามถนนแคบ ๆ ซึ่งมีแผ่นป้าย
โฆษณาแบบอเมริกันติดไว้เป็นโฆษณาภักดา
คาร ภาพยนต์ และระบำรวิว นับตั้งแต่วิโย
ไปพบ ชีวิต ที่ห้องเคบินของเขาก็เพิ่งได้ต้อง
อาทิตย์เขานเท่านั้น แต่หล่อหน้ารักก็สนิทสนม
กับเขาเหมือนกันว่า หล่อนรู้จักเขามาตลอด
เวลาแห่งชีวิตของหล่อหน้าคนเดียว

“เอาละซี ในที่สุดฝนก็ตกจนได้” เขาพูด
และยื่นแขนออกไปข้างนอกชายคา วิโยเงย
หน้าขึ้นดูเห็นหยาดฝนตกลงมาจากท้องฟ้าดีเทา

ดังนั้น การเที่ยวชมศาลากลางเดิมเหลือ หล่อนคิด
 “เราเข้าไปในนั้นกันดีกว่า” ชีรุอิชิแนะนำ
 แล้วไปยังร้าน ๆ หนึ่ง ๆ หน้าร้านแขวนโคม
 ไฟซึ่งมีตัวอักษรเขียนไว้ว่า “ร้านน้ำชาเร็งรมย์”
 ทั้งสามหาที่นั่งที่โต๊ะ ภายใต้เพดานที่ตกแต่งไว้
 ด้วยดอกเชอร์รี่ประดิษฐ์ บรรยายากศัพท์ไม่รู้จะ
 สบายนักก็ตาม แต่ทั้งสามก็ตั้งใจจะหาความ
 สบายให้ได้ ดังนั้นสามภานี้หนึ่ง แล้ววิโย่แจก
 คำหว่าน ขนมปัง และส้ม ให้ชีรุอิชิและลูก
 ของหล่อน ยังไม่ทันกินอิ่มกันดี ฝนก็เริ่มตก
 หนัก

“เราคอยให้ฝนหยุดเสียก่อนดีกว่า” ชีรุอิชิ
 แนะนำ “แล้วฉันจะพาเธอกลับบ้าน”

วิโย่ ชักสงสัยว่า เขาหมายถึงบ้านหล่อน
 หรือบ้านของเขากันแน่ หล่อนพักอยู่ในห้อง
 แคน ๆ กับเพื่อนที่จากบ้านเดิมมาเหมือนหล่อน
 เหมือนกัน ฉะนั้น หล่อนจึงไม่มึนงงที่จะเรียก
 ว่าเป็นของตนเองเลย แทนที่จะไปหานั่น หล่อน
 อยากจะกลับไปห้องเคบินของชีรุอิชิดีกว่า แต่
 ว่าที่นั่นก็เหมือนไม่ค่อยจะกว้างพอสำหรับสาม
 คนอยู่เหมือนกัน หล่อนหยิบกระเป๋าต่างค์
 ออกมานับเงินใต้โต๊ะ มีอยู่ ๗๐๐ เยน พอดี
 พอเข้าโรงแรมพักได้สัก ๒ - ๓ ชั่วโมงเท่านั้น
 เอง

“คุณรู้ไหมว่า ฉันชอบอะไร” หล่อนพูด
 “ฉันอยากให้เราไปดูภาพยนตร์กัน แล้วไปหา

โรงแรมพัก หาอะไรกินกัน ก่อนจะจากกันไป
 แต่ว่าคงจะเปลืองเงินสักหน่อย”

“เบื่อนะเบื่อนะแน่ แต่ว่า ฉันก็ชอบ
 เหมือนกัน” ชีรุอิชิพูดแล้วก็หัวเราะ “มาเถอะ
 เราไปกันเดี๋ยวนี้เลย”

เขาคว้าเสื้อคลุมของเขาที่ขอแขวน คลุม
 ศีรษะไว้ทันที แล้วทั้ง ๓ ก็วิ่งฝ่าฝนไปยังโรง
 ภาพยนต์ ที่นั่นดูไม่มีเหลือเลย ฉะนั้นทั้งสาม
 คนเลยต้องยืนดู วิกกีแอบยืนหลังพิงชีรุอิชิอยู่
 อากาศชื้นจะอบอ้าว และร้อนจนทุกขณะ เสียง
 ฝนยังคงกระแทกหลังคาลังดังอยู่อีก

เกือบค่ำ ทั้งสามจึงได้ ออกจาก โรงหนัง
 ริม ฝั่งแม่น้ำ ซึ่งพัดเม็ดฝนกระแทก ใบ กัดด้วย คัง
 กราฟไป ในที่สุดก็ไปพบโรงแรมเล็ก ๆ เขา
 แห่งหนึ่ง เจ้าของพาไปยังห้องสุดท้ายเดิน ซึ่ง
 ในห้องมีพรมปู วิโย่ถอดรองเท้าที่เปียกออก
 ถอดหนึ่ย่อยพอนั่งแปะตรงตรงมุมห้องแล้วก็หลับ
 ใ้ไปอีก

“เฮนี่ให้แกรองศีรษะดีกว่า” ชีรุอิชิพูด
 พร้อมกับหยิบที่รองนั่งเก่า ๆ จากเก้าอี้ มาวาง
 รองศีรษะ วิกกี

น้ำจากรางน้ำเหนือ หน้าต่างไหลเป็นทาง
 ไปยังสนามหญ้า เสียงคล้ายนาตกในภูเขาที่
 ไกล ๆ แห่งใดแห่งหนึ่ง

ชีรุอิชิ หยิบเอาผ้าเช็ดหน้าออกมาเช็ดผม
 ยิโรที่เปียกปอนให้แห้ง ความรู้สึกเป็นสุขสุด

ชนในดวงใจของหล่อน ขณะที่เงยหน้าขึ้นมอง
เขา เหมือนดังกับว่า ฝนมาช่วยชะล้างความ
วุ่นวายที่ลุ่มทมับถมอยู่ในตัวเธอไปแล้วปีเดี๋ยวนั้นให้
คุณย่นไปก็ปานกัน

หล่อนลุกไปคิดว่า จะมีอะไรกินบ้าง หล่อน
ได้พบหญิงรับใช้ แต่งกายอย่างชาวตะวันตกที่
เฉิดฉายทางเดิน ถือถาดน้ำชามา หลังจากวิโย
ได้ออกไปตั้งบะหมี่ ดองซาม กับซุบซามหนึ่ง
หล่อนกับชิวอิซึก นั่งตมหน้าชาหน้าหน้าเขาหากัน
ตรงข้ามที่ใต้ถุนซึ่งวางอยู่ แต่แล้ว ชิวอิซึก
ลุกมานั่งบนพนักข้างหล่อน เอนหลังพิงฝ่ามือ
ออกไปดูความมืด และท้องฟ้าที่มึน

“วิโย เธออายุเท่าไรแล้ว” ชิวอิซึกถาม
หล่อน “ฉันเดาว่าคงจะยี่สิบห้า”

วิโยหัวเราะ “ฉันเกรงว่าจะตายผิดเสีย
แล้ว ชิวฉันแก่แล้วนะ ยี่สิบแปดแล้ว”

“แก่กว่าฉันปีเดียว”

“อืม คุณยังหนุ่มกว่าฉัน” วิโยว่า “ฉัน
คิดว่าอย่างน้อยคุณคง ๓๐ เสียอีก”

หล่อนมองดูเขาดตรงหน้า ในความมืดสลัว
ด้วยสายตาที่มัวมัวภายใต้ขนตาอันดกดำ จน
เขาชักจะกระดากเล็กน้อย เขาจึงเงยหน้าออก
ดูที่เพดานเพดาน

ฝนยังคงตกต่อไปไม่ลดเลย ทันใดหญิง
รับใช้ก็เอาถาดบะหมี่เย็นและซุบมาให้ วิโย
ปลุกลุกน้อย ดึงจานซุบให้แกกิน หนูน้อยจับ

ไปพลาจๆ ทงๆ กำดั่งครั่งหัดครั่งต้น

“เออนี่ วิโย” ชิวอิซึกพูด “เราเห็นจะ
ต้องพักนอนกันที่โรงแรมเสียแล้ว ฝนอย่าง
เธอคงกลับบ้านไม่ได้ไม่ใช่หรือ?”

“โอ้ย จะไปได้อย่างไร” วิโยตอบ “ฉันว่า
ไปไม่ได้แน่”

ชิวอิซึกออกจากห้องไปแล้วกลับมาพร้อมกับ
ผ้าห่มและหมอนหนุน เธอกลิ้งออกมาบนพนัก
เกือบเต็มห้อง วิโยอุ้มลูกของเธอมานอนบน
หมอน แม้จะถูกอุ้มแต่ก็ยังหลับดิ้นดิ้น แล้ว
หล่อนก็หลับไป เบื้องที่ไม่ได้ออกแต่ก็นอน
หล่อนได้ยินเสียง ชิวอิซึกจัดแจงนอนอีกข้างหนึ่ง
ของห้องอยู่เหมือนกัน

“ฉันว่า คนในโรงแรมนี้ คงคิดว่าเรา
เป็นผัวเมียกัน” ชิวอิซึกเอ่ยขึ้นหลังจากนั่งไปชั่ว
ขณะ

“จะ ฉันก็คิดอย่างนั้น ไม่ค่อยดีหน่อยหนา
ที่เราหลอกเขาเล่น”

หล่อนพูดติดตลก แต่ขณะที่หล่อนนอน
ลงบนพนักปราศจากเสื้อผ้าเช่นนั้น ก็ชักรู้สึก
ตัวทำผิด และไม่ใคร่สบายใจเป็นครั้งแรก รู้
สึกว่าสามีของหล่อนควรจะอยู่ใกล้ชิดกับหล่อน
มาเสียตั้งหลายปีแล้ว แต่แล้วหล่อนก็ปลอบ
ใจตัวเองว่า หล่อนต้องมานอนบนพนักเพราะติด
ฝนต่างหาก ถึงจะคิดอย่างไร ความคิดของ
หล่อนก็อดเตลิดไปด้วยความดูใจไม่ได้ จน

กระทั้งขับหลับไป

เมื่อหล่อนรู้สึกตัวตอนนั้นยังงมมียู่ ได
ยีนเสียงซู่ซอซกระซิบเรียกชื่อหล่อน มาจากมุม
ห้อง หล่อนจึงลุกขึ้นด้วยความตกใจ

“รีโย รีโย ฉันจะไปพูดอะไรกับเธอสัก
หน่อยได้ไหม?”

“ไม่ได้หรอก ซู่” หล่อนตอบ “ฉันคิด
ว่าคุณไม่ควรมาพูดอะไรกับฉันเวลานี้”

เสียงฝนยังคงกระแทก หลังคา ค้าง ชนม อยู่
แต่ว่าเสียงดนตรีนั้นเงียบไปแล้ว เสียงน้ำไหลจาก
รางน้ำไปยังสนามก็ยังมียู่ ในท่ามกลางเสียง
ฝนนั้นเอง หล่อนคิดว่า หล่อนได้ยินเสียง ซู่
อิชิ พูดเบา ๆ อีก

“นี่ ซู่” หล่อนพูดขึ้นหลังจากนั่งไปชั่ว
ขณะ “ฉันยังไม่ได้ถามคุณเลยว่า คุณแต่งงาน
แล้วหรือยัง?”

“อ้อ ตอนนี่ยัง” ซู่อิชิตอบ

“คุณเคยแต่งงานแล้วหรือ?”

“เคย ฉันเคยแต่งงานมาก่อน พอฉัน
กลัดปากสงคราม ฉันก็พบว่าเมียฉันเขาไปได้
กับชายอื่นเสียแล้ว”

“คุณโกรธไหม?”

“โกรธ อ้อ แน่ละซู่ ฉันจำได้ว่า ฉัน
โกรธแต่ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร หล่อนทั้งฉัน ถึง
ยังโง่หล่อนก็ทั้งฉันแล้ว”

ทั้งต้องต่างเจ็บกันไปอีก

“เราจะคุยอะไรกันอีกไหม?” รีโยถาม
ซู่อิชิหัวเราะ “หือ ก็ดูไม่มีเรื่องอะไร
พิเศษที่เราจะคุยกันอีกแล้ว เออ! เด่นนะหมีเขา
ไม่เลวหนาจริงไหม?”

“ฉันว่า ไม่ดีมราคาหรอก เขาคิดกะเรา
ซามละคงร้อยเย็นแน่”

“จะดีไหม ถ้าเธอกับวิดิชิ มีห้องอยู่ของ
ของตนเอง” ซู่ อิชิ เอ่ยขึ้นอีก

“อ้อ ก็อวิเศษนะซู่ คุณคิดว่าเราจะหา
ห้องสักห้องหนึ่งใกล้ที่คุณอยู่ได้บ้างไหม? ฉัน
อยากอยู่ใกล้คุณนะ ซู่ รัไหม?”

“ฉันนั้นนะ หาห้องยากจะตายไป ยิ่งเป็น
ย่านการค้าอย่างนี้แล้วใหญ่ แต่ว่าฉันจะ
ลองพยายามคอยมอง ๆ ไว้ แล้วจะบอกให้เธอ
ทราบ เธอเป็นคนวิเศษจริงเลย รีโย”

“ฉันนะหรือวิเศษ” รีโยพูดแล้วก็หัวเราะ
“อย่าพูดล่อ ๆ ไปหน่อยเลย”

“จริง ๆ นะ เธอวิเศษจริง ๆ วิเศษล้ำ
หรับฉันจริงๆ”

รีโยกลับนอนลงบนที่นอนอีก หล่อนรู้สึก
อยากจะทำอะไรสักอย่าง ซู่ อิชิ ขึ้นมาฉับพลันทัน
ใด รู้สึกว่าตัวเขาเข้ามาใกล้หล่อนแล้ว หล่อน
ไม่กล้าเอ่ยปากพูดอีกด้วยกลัวว่าเสียงจะหลุด
ตัวเอง หล่อนรู้สึกอึดอัดใจ และรู้สึกว่าตัว
สารพวงค์กายเข้าหาไปหมด เสียงรถบรทุก

ผ่านไปทางนอกหน้าต่างตอนเช้ามีคนคนหนึ่ง
แล้ว

“ซีรุ คุณพ่อคุณแม่ของคุณอยู่ที่ไหน?”
หุดอนถามจนออกหลังจากนั่งกันไปครู่หนึ่ง

“อยู่ที่บ้านนอกใกล้ฟูกโอะกะเนะ”
“แต่ว่า คุณมีพี่สาวอยู่ในโตเกียวใช่ไหมใช่
หรือ?”

“จะ แต่เกอโยดัมพังเหมือนเธอแหละกับ
ลูกต้องคน แกมจักรเย็บผ้าคนหนึ่ง ล้ามของ
แกตายไปหลายปีแล้วในสงครามที่ประเทศจีน”

ริโย่มองเห็นแสงว่าไรของเข้าตรูทางนอก
หน้าต่างโน่นลัดๆ นับว่าคนที่เขาทางต้องอยู่
ร่วมกันเกือบจะผ่านพ้นไปแล้ว หุดอนชักไม่
สบายใจไม่อยากจะให้ ซีรุ เลิกดื่มความตั้งใจ
ง่าย ๆ แต่คิดไปอีกทีหุดอนก็รู้สึกว้าวอย่างหนัก
ที่สุดแล้ว เขาจะเป็นชายที่หุดอนประสงค์หรือ
จะเป็นของใครหุดอนก็ไม่ว่าอะไร หุดอนอาจ
จะปล่อยตัวให้แก่เขาแล้วไม่คิดอะไรต่อไป อีก
เลยก็ได้ แต่ว่า ซีรุอิชิ นี่ต่างกับคนอื่น ต่างกับ
คนอื่นที่เคยเจอแหละ

“ริโย่ ฉันทนไม่หัดบเลย” เขาพูดขึ้น
มาอีก “ฉันทนไม่หัดบจริงๆ ไม่เคยเป็นอย่าง
นี้เลย”

“ไม่เคยเป็นยังงั้นนะ”
“อ้อ ก็ไม่เคยทนห้องเดียวกับ ผู้หญิง
นะซี”

“เฮ้อ ซีรุ อย่ามาพูดเข้าหน่อยเลยว่าไม่
เคยมีเพื่อนผู้หญิงเป็นบางครั้งบางคราว”

“มีแต่เพื่อนผู้หญิงหากินเท่านั้นเอง”
ริโย่ หัวเราะ “ผู้ชายตะก้อมักจะง่าย ๆ
อย่างนี้แหละ อย่างน้อยก็...”

หุดอนได้ยินเสียงซีรุอิชิ เคลื่อน ตัวเข้ามา
อีก ทันใดเขาก็เข้ามาอยู่ข้าง ๆ หุดอน ก้มลง
ไปบนตัวหุดอน ริโย่ไม่ยับเยียน ไม่กระตุก
กระดิก แม้แต่เมื่อรู้สึกเขาสวมกอดร่างหุดอน
เข้าไว้ ใบหน้าของเขาต้องหน้าหุดอน นัยน์ตา
ริโย่เปิดกว้างท่ามกลางความมืดสลัวๆ และ
แล้วแสงสว่างก็ค่อย ๆ ลัดเข้ามาพร้อมกับริม
ฝีปากอันร้อนผ่าวของเขาประทับลงไป บนแก้ม
ของหุดอน

“ริโย่ ริโย่”
“คุณทำผิด คุณรู้ไหมทำผิดต่อสามีของ
ฉัน.....” หุดอนพิมพ์

แต่ว่าเกือบ จะทันใดนั้นหุดอนรู้สึกเสีย
ใจที่ไปกล่าวคำพูดอย่างนั้นออกมา ซีรุอิชิโถม
ลงไปบนตัวเธอ หุดอนเห็นใบหน้าของเขาว่า
ไรภายใต้ท้องฟ้าที่สว่างขึ้น ใบหน้านั้นนุ่มลง
มาและ แล้วเขาก็กระทำตามคำสั่งของ พระเจ้า
ริโย่ดังเดชะพระชนและแล้วหุดอนก็ต้องเอาแขน
อันอบอุ่นของหุดอนโอบรอบคอเขาไว้แน่น

ต้องวันต่อมาวิโย่กับลูกน้อยออกเดินทาง
 อย่างเป็นสุขใจเพื่อจะไปเยี่ยมชีวิตชี พอหล่อ่น
 ไปถึงเขตที่ถูกระเบิดหล่อ่นก็ต้องแปลกใจที่ไม่
 พบเขา พันผ้า เช็ดหน้าสีแดง รอบศีรษะยืนอยู่
 หน้าห้องเคบินอย่างเคย วิถีชีวิตช่นหน้าไปดู
 ว่าเขาอยู่หรือไม่และแล้วก็วิ่งกลับมา

“แม่ มีคนแปลกหน้าอยู่ที่นี่”

ด้วยความตกใจสุดขีด วิโย่รีบไปที่ห้อง
 เคบิน มองเข้าไปข้างในเห็นคนงานสองคน
 กำลังรวบรวมข้าวของ ๆ ชีวิตชีได้ตรงมุมห้อง
 “อะไรหรือ คุณนาย” คนหนึ่งหันมาดู
 แล้วถามช่น

“ฉันมาหาชีวิตชีค่ะ”

“อ้าวคุณนายไม่รู้หรือหรือ ชีวิตชีตาย
 เสียแล้ว เมื่อวานนี้เอง”

“ตาย” หล่อ่นทวนคำหล่อ่นอยากจะพูด
 อะไรต่อ ไปอีก แต่ไม่มี ถ้อยคำหลุด ออกมา
 อีกเลย

หล่อ่นสังเกตเห็นเทียนจุด อยู่บนหิ้งบูชา
 บรรพบุรุษ ของเขาบัดนี้หล่อ่นรู้แล้วว่า ความ
 โศกเศร้านี้มันเป็นฉันใด

“ครับ” ชายคนนั้นกล่าวต่อไป “เขา

ตายราว ๆ สองทุ่มเมื่อคืนนี้ เขาไปรถบรรทุก
 กับเพื่อนเพื่อไปส่งที่นอนเหล็กที่โอมิยะและตอน
 ขากลับรถบรรทุกพลิกคว่ำบนดงพานแคม เขา
 กับคนขับตายทั้งคู่แล้วของเขาไป โอมิยะวันนี้

กับเจ้าหน้าที่ของบริษัทเพื่อจัดการศพ

วิโย่ ตาจึงเหม่อไปข้างหน้า หล่อ่นจึง
 ดุสายต่องคนเก็บ ข้าวของ ๆ ชีวิตชี ข้าง ๆ
 เทียนบนหิ้ง หล่อ่นได้เห็นใบชา ๒ ถ้วยที่เขาซื้อมา
 ไว้จากหล่อ่นเมื่อวันแรกพบ ข้างเป็นไปได
 เพียงชั่วเวลาสองอาทิตย์เท่านั้นเอง ห่อหนึ่ง
 พับม้วนไว้ตรงถุงเต๋ออีกห่อหนึ่งยังไม่มีย่อยเปิด
 ออกเลย

“ผมคิดว่า คุณ เป็นเพื่อน กับเขา ใช่ไหม
 ครับคุณนาย เขาเป็นคนดี ชีวิตไม่จำเป็นต้องไป
 โอมิยะเลย แต่คนขับรถ ไม่ได้บ้าย ชีวิตจึงรับ
 อาสาไปโอมิยะด้วย เพื่อช่วยชนของชนลงให้
 บ้างจริง ๆ รอดสงครามมาจากไซบีเรียแล้ว
 ยังกลับมาตายอย่างนี้อีกจนได้”

ชาย คน หนึ่ง แทะ ไปสัการัด รูป ยามาต้า
 อิดี้ออกมาเป่าฝุ่น วิโย่ยืนดูข้าวของ ๆ ชีวิต-
 ชีก็กองอยู่บนพื้น กาน้ำ กระตะ และรองเท้าบูต
 ยาง แล้วก็นัยน์ตาของหล่อ่นก็ไปจับอยู่ที่แผ่น
 กระดานดำ หล่อ่นได้เห็น ข้อความ เขียนถึง
 หล่อ่นไว้เป็นคำอภัยรหวัด ๆ ด้วยชอล์กสีแดง
 ว่า “วิโย่ ฉันคอยเธอจนถึงบ้าย ต้องไม
 กลับคืนนี้”

หล่อ่นก้มศีรษะ ให้ชาย สองคน น้อย่าง
 อัดโนมิตเหวี่ยงเครื่อง สฟายหลังเขาที่ จมมือ
 วิถีชีวิตออกเดินไปอย่างงก ๆ เงิน ๆ ดังแต่ตอน
 ออกจากห้องเคบินก็ยังก่นได้ แต่พอพ้นเขตที่

ถูกระเบิดตกเท่านั้นเอง น้ำตาของหล่อนซึมออกมาเต็มเบ้าตา

“คนนั้นเขาตายแล้วหรือแม่”

“จะ ตายเสียแล้ว” วิโยตอบ

“ทำไม เขาจึงตายล่ะแม่”

“เขาคงลงไปไหน”

บัดนี้ น้ำตา กำลังไหล ลงมา ยัง แก้ม ของ หล่อนแล้ว มันไหลออกมาอย่างสุดที่จะบังคับ ยับยั้งไว้ได้ ในขณะที่หล่อนรีบเดินผ่านตามถนน ที่จะไปทางตอนล่างของเมือง พอมาถึงสะพาน โค้ง ซ้ำม แม่น้ำ ซิมิตะหล่อน ก็ข้ามไป และเดิน ตามฝั่งไปทางทางขวายีงะทางเหนือ

“ถ้าเธอเกิด มีท้องก็ ไม่ต้องตก ออกตกใจ นะ” ชีรุอิชิเคยบอกหล่อนที่อาซาคุซะเมื่อเช้าวันนั้น “ฉันจะดูแลเธอทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นแก่เธอนะวิโย” และอีกตอน หนึ่งก่อนที่จะแยกจากกัน เขายังพูดอีกว่า “ฉัน ไม่มีเงินมาก แต่เธอต้องให้ฉันช่วยเธอบ้าง นิด ๆ หน่อย ๆ ฉันจะเอาเงินเดือนของฉันให้เธอ เดือนละ ๒,๐๐๐ เยน” เขาได้พาวิรุอิชิไปยังร้าน ที่ขายเฉพาะดินค้ำต่างประเทศ ซ้อหมวกเก็บ สำหรับใส่เล่นเบสบอล เขียนชื่อใส่ หน้าหมวก ให้ แล้วทั้ง ๓ ก็เดินอย่ายส่งฝ่าเผยไปตาม ทางรกราง ชายกิมโน และชายกางเกงเลอะ ไปด้วยน้ำโคลน พอมาถึงร้านขายขนม ชีรุอิชิ ก็ไปสั่งนมมาให้ดื่มกันคนละแก้วใหญ่

ลมหนาวดูเหมือนจะเริ่มพัดมาจาก แม่น้ำ ค้ำอีกแล้ว ผู้คนเปิดนายนอยู่ฝั่งตรงข้าม มอง ดูตัวแข่งทอและน้ำดังล่ำว เรือลากจูงถ่านขน ล่องไปตามแม่น้ำซำๆ

“แม่ หนูอยากได้สมุดวาดเขียน ว่าจะซื้อ ให้หนูเล่มหนึ่งยังไถ่ละ”

“แล้วค่อยเอาเถอะ” วิโยตอบ “แล้วแม่ จะซื้อให้สักเล่มหนึ่ง

“โอ้ แม่ เราผ่านร้านขายสมุดวาดเขียน มาตรงรอย ๆ แล้ว หนูหิวอีกด้วยแม่ เรากิน อะไรกันสักหน่อยไม่ได้หรือ?”

“เดี๋ยวก่อน อีกสักประเดี๋ยวเถอะ”

ทั้งสองผ่านบ้าน ที่ปลูกเข้าแถวคล้ายกรรม ทหารเป็นแถวยาวเหยียด “คงจะเป็นของเอกชน” หล่อนนึก คนที่อยู่ที่นี่คงจะเป็นเจ้าของห้องของ ตนเองทุกคน มองดูที่หน้าต่างบ้านหลังหนึ่ง หล่อนเห็นฟูกตากอยู่ และมองเข้าไปข้างใน เห็นผู้หญิงคนหนึ่งกำลังเก็บกวาดห้องอยู่

“ซาจัง” วิโยร้องขายเบา ๆ “ซาคุณภาพ ดีของชิชิโอะจัง”

ไม่มีเสียงตอบ วิโยเลยร้องซ้ำ ดังขึ้นอีก หน่อย

“ไม่ซื้อหรอกยะ” หญิงนั้นว่า แล้วจึง พูกเข้าไปจากหน้าต่าง ปิดหน้าต่างดังปัง

วิโยเดินเข้าไปที่ละบ้าน ๆ ร้องบอกดินค้ำ ที่หล่อนขาย แต่ไม่มีใครต้องการซื้อซาเลย

วิภาดาเดินตามไปข้างหลังบ่นพึมพำ ว่าทิว และ เมื่อยชา เครื่องสำอางหลังวิโย่ก็กดฆ่าหล่อน เสียเจ็บไปหมด จนหล่อนต้องหยุดจัดสำอาง ขยับที่บ่อย ๆ หล่อนเกือบจะยอมแพ้ความเมื่อย ปวดรวดร้าวของร่างกายเสียให้ได้

□

วันรุ่งขึ้นหล่อนไปยัง ตอนล่าง ของ เมือง โดยตัวคนเดียว ปล่อยให้วิภาดาให้อยู่บ้าน พอ หล่อนไปถึงเขตลูกระเบิดตก ก็สังเกตเห็นไฟ ลุกอยู่ในเตาห้องเคบิน หล่อนวิ่งไปที่ประตูแล้ว เดินเข้าไปข้างใน ข้างเตาไฟของ ชีรุ อธิ มีชาย แก่คนหนึ่งสวมเสื้อคลุมชั้นขนคั้นงานใช้ เอา ฟืนใส่ไฟอยู่ จนห้องเต็มไปด้วยควันล้นออกไป ทางหน้าต่างเป็นคลื่น ๆ

“ต้องการอะไรจ๊ะ” ชายแก่ถามมองดูไป รอบ ๆ

“ฉันมาขายใบชา ชีรุ อธิจ๊ะ”

“ชา ชีรุ อธิอะไร ? ฉันมีใบชาดี ๆ อยู่ใน เยอะแฉะเลย”

วิโย่หันกลับโดยไม่พูดอะไรและ รีบ ออก เดิน หล่อนอยากจะไปยังที่ ๆ ฟิลาอ ชีรุ อธิ อยู่ และจตุรบุษยารัตน์ถึงเขาแต่ทันใดก็รู้สึก ว่าถึงจะทำไปก็ไม่มีความหมายอะไรเลย หล่อนจึง เดินกลับไปที่แม่น้ำ ซึ่งมีแสงแดดสะท้อนตอน บ่าย แล้วนั่งลงบนกองคอนกรีตหัก ๆ ซึ่งมี ร่างแมวดายนอนอยู่ทางด้าน หลัง ไกลออกไป

๒-๓ หลา ขณะที่ความคิดของหล่อนวนมาหา ชีรุ อธิ หล่อนก็นึกสงสัยขึ้นว่า จะไม่เป็นการ ดีกว่าดอกหรือถ้าหากไม่ได้พบกับเขา แต่แล้ว หล่อนก็ตอบตัวเองว่า ไม่ใช่ ไม่ใช่เช่นนั้นแน่ ๆ หล่อนไม่เสียใจเลยที่รู้จักกับเขา หรือว่าอะไร ได้เกิดขึ้นกับเขา หล่อนไม่ได้เสียใจที่มาอยู่โต เกียนนี่ ตอนหล่อนมาถึงเดือนสองเดือนก่อน นั้น หล่อนกำหนดว่าจะกลับไปยังชนบท ถ้า หากการขายของไม่ได้ผลเท่าที่ควร แต่บัดนี้ หล่อนรู้แล้วว่า หล่อนจะอยู่ในโตเกียนนี่แหละ จะอยู่ที่นั่นแน่ ๆ บางทีจะอยู่ที่ตอนล่างของเมือง โตเกียนนี่ก็ได้ เพราะเป็นที่ ๆ ชีรุ อธิ เคยอยู่

หล่อนลุกขึ้นเหยียดเครื่องสำอางหลัง เขาที่ เดินออกจากแม่น้ำไป ขณะเดินไปตามทาง หล่อนสังเกตเห็นกะท่อมทำด้วยไม้กระดานเก่าๆ ติดาตามบุญตามกรรมเข้าได้ พอไปถึงประตู หล่อนก็ร้องขาย

“ขายใบชาจ๊ะ ช้อชาบ้างไหมจ๊ะ” ประตู เปิดออกแล้วมีหญิงคนหนึ่งปรากฏ ตัว ที่ ประตู แต่งตัวบอบช้ำยิ่งกว่าวิโย่อีก

“ขายยังไถ่คะ” หญิงคนนั้นถาม แต่เมื่อ มองดูเครื่องสำอางหลังแล้วจึงพูดขึ้นอีกว่า “เข้า มาในห้องพักผ่อนเสียสักครู่ซิคะ ฉันจะดูทีหรือ ว่า ฉันมีเงินอยู่เท่าไร จะพอซื้อใบชาไหม?”

วิโย่ เข้าไปข้างใน วางเครื่องสำอางหลัง ลง ในห้องเล็กๆ นั้นมีหญิงทำงานกันอยู่ ๔ คน

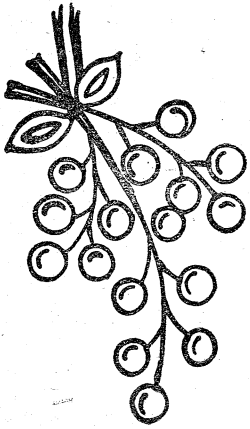
กำลังนั่งบนพรมรอบ ๆ เตาต้มนี้ ทำงานอยู่กับ
กองเรือเขตและธงท่า หลอนคิดว่าทั้ง ๔ คนนี้
ก็จะเป็นหญิงทาสาย ๆ ตัวหลอนเหมือนกันเวลา
มองดูเข็มเย็บผ้าเคลื่อนไหวไปตามเนื้อผ้านั้น วิ

โยคิดไปก็ยิ่งเห็นว่า หลอนโซ่วว่าจะเป็นผู้กระ
ทำลำบากแต่เดียวดายก็หาไม่ คนที่ลำบากอย่าง
หลอนยังมีอีกมาก คิดได้เช่นนั้นความรู้สึกขอบ
อุ้งก็เขามาสู่ตัวหลอนอีกครั้งหนึ่ง

ของคิดเค็ด
ถึงไร้เจ้าของ
ถึงใส่ตุ๊ด
ก็ยังไม่ปล้งปลัง

เหมือนเพชรเหมือนทอง
ก็เหมือนตัวยัง
ถึงขุดหลุมฝัง
อลังฉลุช้อย

โอमार คัยยาม

การจัดห้องสมุดเพื่อผลกำไร

โดย.....รณัฐจวน อินทรกำแหง

ห้องสมุดโรงเรียนมีไว้เพื่ออะไร? จะได้ประโยชน์อันใดบ้าง? จะคุ้มค่ากับการลงทุนจัดทำหรือไม่? คำถามเหล่านี้มักจะเกิดขึ้นเสมอในความรู้ ตึกนึกคิดของผู้บริหารการศึกษา และครูอาจารย์โดยทั่วไป อันที่จริงก็น่าสงสัยอยู่ ยิ่งในปัจจุบันนี้ โรงเรียนทั้งหลายกำลังขาดแคลนครูผู้ทำการสอน กำลังขาดห้องเรียนสำหรับนักเรียน แล้วจะให้ทางโรงเรียนต้องลงทุนสร้างห้องเรียนเพื่อทำห้องสมุด งบประมาณที่มีอยู่ในจำนวนจำกัดเพื่อซื้อหนังสือและครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับห้องสมุด งบประมาณทำหน้าที่ครูบรรณารักษ์ คู่ออกจะเป็นการลงทุนที่เสี่ยงต่อการขาดทุนอยู่ไม่น้อย ฉะนั้น ในบทความนี้ ข้าพเจ้าจึงขอถือโอกาสชี้แจงแสดงผลของการขาดทุน และได้กำไรของโรงเรียนที่จะลงทุนจัดห้องสมุดเพื่อเป็นข้อพิจารณาต่อไป

การจัดห้องสมุดเพื่อการขาดทุน มีลักษณะ ดังนี้

๑. จัดเพื่อไว้อวดแขก กล่าวคือ มีสถานที่ห้องสมุดเป็นดังเป็นดั่ง. มีหนังสือ, โต๊ะ, เก้าอี้ และครุภัณฑ์ที่จำเป็นพร้อมเพรียงทุกอย่าง มีหนังสือทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอย่างสมบูรณ์ มีนิตยสาร, วารสาร, หนังสือพิมพ์ อย่างเพียงพอ แต่ไม่ยอมให้นักเรียนหยิบยืมหนังสือไปอ่าน เพราะกลัวหนังสือจะเก่า, ขาด, สกปรก, เสียหาย กลัวโต๊ะ, เก้าอี้ จะชำรุด เช่นนี้ เป็นการลงทุนเพื่อขาดทุนแท้ๆ เป็นการลงทุนเพื่อการสูญเปล่า

๒. เลือกหนังสือเข้าห้องสมุด ตามความต้องการและรสนิยมของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่และคณะครู โดยไม่คำนึงถึงหลักสูตร, ประมวลการสอน, ความต้องการและความสนใจของนักเรียน ห้องสมุดที่หนังสือตามลักษณะดังกล่าวนี้ควรเรียกว่าเป็น “ห้องสมุดอภิสัทธ” ซึ่งจะให้ความเพลิดเพลิน และพึงพอใจแต่เฉพาะกับคณะครูเท่านั้น หาใช่ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนไม่

๓. ไม่มีครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ ปล่อยให้ นักเรียนหยิบยืมหนังสืออ่านตามใจชอบโดยไม่ระเบียบ ไม่มีการเลือกคัดหนังสือ รับหนังสือทุกชนิดที่มีผู้บริจาค ไม่มีการจัดบริการและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู นักเรียนและครูที่เข้าไปในห้องสมุดก็หวังเพียงเพื่ออ่านหนังสือพิมพ์, นิตยสาร, วารสาร หรือหนังสือนวนิยาย และหนังสือที่ผิดกติกาสอบ, หาย เป็นประจำ ซึ่งห้องสมุดเช่นนี้ควรเรียกว่า “ห้องสมุดตามบุญตามกรรม”

๔. มีครูบรรณารักษ์ทำการสอนมากชั่วโมง (ตั้งแต่สิบชั่วโมงขึ้นไป) แต่ยังต้องทำหน้าที่ครูประจำชั้นอีกด้วย หรือต้องรับหน้าที่พิเศษอื่นๆ ตามแต่ทางโรงเรียนจะมอบหมายให้ เช่นนี้ แม้ครูบรรณารักษ์ผู้นั้น จะมีศรัทธาและความตั้งใจจริงในการทำงานเพียงใด ก็คงไม่สามารจะทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ได้ เพราะงานในหน้าที่อื่น ๆ ผูกมัดตัวด้วยห้องสมุดที่บรรณารักษ์ครู ๆ กต่าง ๆ เช่นนี้ สภาพก็คงไม่แตกต่างจากห้องสมุดประเภท “ตามบุญตามกรรม” เท่าไรนัก

การจัดห้องสมุดเพื่อผลกำไร ควรมีลักษณะดังนี้คือ

๑. สถานที่ เป็นดัดถรณ์โดยเฉพาะ และมีขนาดกว้างใหญ่พอที่จะบรรจุนักเรียนได้อย่างน้อยที่สุดพร้อมกันหนึ่งชั้นเรียน ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ครูพานักเรียนเข้าไปศึกษาค้นคว้าได้พร้อมกันทั้งชั้น มีที่วางหนังสือ และครุภัณฑ์อื่น ๆ ที่จำเป็น มีเนื้อที่สำหรับเป็นที่ทำงานของบรรณารักษ์อย่างน้อยที่สุด ติดสองตารางฟุต เพื่อเป็นที่รับหนังสือใหม่ เตรียมหนังสือให้ยืม ซ่อมหนังสือ ฯลฯ

๒. ครุภัณฑ์ มีชั้นหนังสือ (ควรเปิดโล่ง ไม่มีฝาและไม่ได้กุญแจ) ชั้นนิตยสาร โต๊ะรับ—ส่งหนังสือ ตู้เก็บเอกสาร ตู้บัตรรายการ โต๊ะ เก้าอี้ โต๊ะทำงานบรรณารักษ์ ฯลฯ

๓. หนังสือ มีทุกสาขาวิชาตามหลักสูตร รวมทั้งหนังสืออ่านเพื่อความเพลิดเพลิน และความจรรโลงใจ เช่นหนังสือนวนิยาย หนังสือเหล่านี้ควรได้รับการคัดเลือกอย่างดีให้เหมาะสมกับหลักสูตร ความต้องการและระดับของนักเรียนและครู อีกทั้งให้มีจำนวนมากพอที่จะหมุนเวียนกันอ่านได้โดยทั่วถึง ถ้าสามารถจัดหาหนังสือให้มีจำนวนถ้อยเฉลี่ยได้อย่างน้อยสามเล่มต่อนักเรียนหนึ่งคน จะดีมากทีเดียว

๔. บรรณารักษ์ เป็นครูที่ได้รับการศึกษา หรือ อบรมวิชาการจัดห้องสมุด โรงเรียนมาอย่างมีประสิทธิภาพพอสมควร เป็นผู้ที่มีความรัก ความศรัทธา และทัศนคติที่ดีต่องานห้องสมุด มีปฏิภาณไหวพริบ ความจำดี เป็นคนอ่อนโยน กระฉับกระเฉง ทำงานได้ทุกชนิดโดยไม่เลือกงาน และประการสำคัญที่สุด ควรได้รับอนุญาตให้ทำหน้าที่บรรณารักษ์เต็มเวลา ไม่ต้องสอนหนังสือ ถ้าจำเป็นต้องสอนก็ไม่ควรสอนเกินห้าชั่วโมง เพื่อให้มีเวลาจัดดำเนินการห้องสมุดให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของนักเรียนและครูได้เต็มที่

๕. นักเรียนช่วยงานห้องสมุด มีงานธุรการซึ่งเป็นงานประจำหลายอย่างในห้องสมุด ซึ่งถ้าหากบรรณารักษ์จะไม่ต้องทำงานเหล่านั้นเสียเองทั้งหมด ก็จะมีเวลาดำรงรับผิดชอบบริการและกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าของนักเรียนและครู งานประจำดังกล่าว เช่น การรับยืมส่งหนังสือ การลงทะเบียน ประทับตราหนังสือ การติดซองบัตรหนังสือ การเขียนเลขที่สันหนังสือ การจัดหนังสือชั้นชั้น การดูแลความสะอาดเรียบร้อยในห้องสมุด การซ่อมหนังสือ การจัดนิทรรศการ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งงานเหล่านี้ เพียงแต่บรรณารักษ์ให้คำแนะนำอธิบาย ทำตัวอย่างให้ดูและควบคุมดูแลนักเรียนที่มีความละเอียดประณีตและสนใจในห้องสมุดและหนังสือก็สามารถทำได้

ฉะนั้น ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และคณะครูจึงควรอนุญาต และให้ความร่วมมือในการจัดนักเรียนเข้าช่วยงานห้องสมุด โดยคัดเลือกจากนักเรียนที่มีความสนใจ เรียนดี ละเอียดประณีต และมีเวลาว่างพอที่จะช่วยงานในห้องสมุดได้ตามสมควร ตามกำหนดงานที่บรรณารักษ์จะมอบหมายให้

๖. บริการและกิจกรรม เรื่องนี้เป็นหัวใจสำคัญของห้องสมุด การลงทุนจัดห้องสมุดจะได้กำไรหรือขาดทุนก็อยู่ที่ตนเอง เพราะหนังสือก็ดี สถานที่ก็ดี ครุภัณฑ์ทั้งหลายก็ดี ถ้ามีได้เคยๆ ก็ย่อมไม่ได้ส่งเสริม หรือสนับสนุนการเรียนการสอนแต่อย่างใด

จำเป็นจะต้องมีผู้จัดตั้ง จัดทำบริการ หนังสือเหล่านี้จึงจะสามารถแสดงประโยชน์ในตัวของมันเองได้ ซึ่งผู้ที่จัดทำบริการกิจกรรมเหล่านี้ก็คือ บรรณารักษ์นั่นเอง และต้องเป็นบรรณารักษ์ที่มีเวลาพอเพียงด้วย จึงจะสามารถทำได้ บริการและกิจกรรมที่ควรจัดอาจแบ่งออกได้เป็นสองอย่าง คือ

ก. บริการสำหรับนักเรียน

๑. ให้อ่าน และ ให้อ่านหนังสือโดยเสรี ขอนับเป็นบริการขั้นขั้นที่สุด แต่ก็จำเป็นที่จะต้องมีการจัดหาโดยเสรี ฉะนั้น ห้องสมุดจึงควรเปิดตลอดวัน และเปิดก่อนโรงเรียนเข้า และหลังโรงเรียนเลิกประมาณครึ่งชั่วโมง

๒. แนะนำวิธีใช้ห้องสมุด ด้วยการประณามิเทศนักเรียนแต่ละชั้นหมุนเวียนกันไป ให้อ่านและเข้าใจถึงความมุ่งหมายของการจัดห้องสมุด วิธีจัดและการเรียงลำดับหนังสือในห้องสมุด ประเภทของหนังสือ อุปกรณ์ที่สำคัญ เช่น บัตรรายการ ตู้เก็บเอกสาร เป็นต้น ทั้งนี้ ต้องอธิบายแนะนำให้เหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียน แต่ละระดับไป

๓. จัดทำรายชื่อหนังสือใหม่ หนังสือสำคัญของแต่ละสายวิชา หนังสืออ่านประกอบและสารคดีที่สำคัญอันควรสนใจ พร้อมทั้งบรรณนิทัศน์ดังเชป ติดที่กระดานป้ายให้นักเรียนได้อ่านเป็นระยะ ๆ โดยสม่ำเสมอ

๔. แนะนำวิธีศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดด้วยตนเอง อธิบายให้นักเรียนเข้าใจเป็นลำดับขั้นว่า เมื่อต้องการค้นคว้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะต้องเปิดดูบัตรรายการก่อน เพื่อรู้ว่า หนังสือที่จะใช้ค้นคว้าอาจมีเรื่องอะไรบ้าง แล้วจึง देखเรียกหนังสือได้ ตรงไปที่ชั้นหนังสือซึ่งมีป้ายบอกเลขหมู่หนังสือนั้น หยิบได้หนังสือแล้ว นำมาเปิดอ่านที่คานา สารบัญ และดัชนี ดูว่า เรื่องที่ต้องการค้นคว้าอยู่หน้าใด ก็เปิดไปที่หน้านั้น อ่านให้ละเอียด จับใจความให้ได้ บันทึกข้อความสำคัญลงไว้

ต่อจากนั้นเปิดหนังสือเล่มอื่นที่คล้ายเรื่องเดียวกันอีกอ่านตามลำดับ และอ่านให้ละเอียดในทำนองเดียวกัน บันทึกข้อความสำคัญไว้ แล้วลองเปรียบเทียบและใช้วิจารณญาณตรองดูว่า มีข้อคล้ายคลึง หรือความแตกต่างกันอย่างไรบ้างจากหนังสือเล่มที่ได้อ่านแล้ว ข้อความใดจะมีน้ำหนักมากกว่ากัน แล้วควรจะสรุปความคิดเห็นในเรื่องนั้นอย่างไร เป็นต้น

๕. ให้บริการตอบคำถาม ในข้อปัญหาที่สงสัยในทุกเรื่องตามแต่นักเรียนผู้ใดจะเกิดปัญหาใดขึ้น ซึ่งบรรณารักษ์อาจจะให้คำตอบทันที หรือขอเวลาคืนหาก่อนก็ตาม บรรณารักษ์ควรจรรยาบรรณแนะนำให้นักเรียนได้รู้จักหนังสือเล่มที่ให้คำตอบนั้น ๆ ให้นักเรียนได้รู้จักได้ด้วย เพื่อให้นักเรียนเคยชินกับหนังสืออ้างอิงและเกิดความรู้สึกลอยอกที่จะค้นคว้า และรู้วิธีที่จะค้นหาคำตอบจากหนังสือไปในตัวด้วย

๖. จัดนิทรรศการ เพื่อจูงใจให้นักเรียนเข้าห้องสมุด สนใจหนังสือใหม่และสนใจหนังสือที่ควรแก่การสนใจ เข้าใจวิธีใช้ห้องสมุด เป็นต้น

๗. ให้การแนะนำการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการอ่าน คือ อ่านช้ากว่าชั้นและวัย หรืออ่านเร็วมากเกินไป ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ปัญหาด้านตัว เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีวิธีแก้ และให้การแนะนำในด้านต่าง ๆ กันอยู่แล้ว แต่เมื่อนักเรียนเข้ามาในห้องสมุดเป็นประจำสม่ำเสมอ บรรณารักษ์ก็สามารถจะให้การแนะนำในการอ่านการเลือกหนังสือเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ อีกทางหนึ่งด้วย

๘. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านและการศึกษาค้นคว้า อาจจัดได้หลายอย่าง เช่น

ก. การเล่นเกม ทายปัญหาเกี่ยวกับตัวละคร ข้อความสำคัญจากหนังสือ บอกชื่อเรื่องให้ทายชื่อผู้แต่ง ให้ชื่อผู้แต่งแล้วให้บอกว่า แต่งหนังสืออะไรบ้างให้แข่งกันหาบัตรรายการ บอกชื่อหนังสือแล้วให้แข่งกันหยิบหนังสือเล่มนั้นมาให้โดยเร็วที่สุด

ข. การเล่านิทาน เหมาะสำหรับเด็กเล็ก ๆ

ค. การเล่าเรื่องหนังสือ (Book Talk) เป็นการแนะนำหนังสือใหม่ หนังสือที่น่าสนใจ หรือหนังสือสำคัญของสายวิชาต่างๆ และด้วยความมีศิลปะของการแนะนำของบรรณารักษ์ กิจกรรมการเล่าเรื่องหนังสือ (Book Talk) นี้ สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนใหม่ต่อหนังสือและการอ่านได้เป็นอันมาก

ง. การสนทนาเรื่องหนังสือ บรรณารักษ์จะเป็นผู้นำการสนทนาเอง หรือจะเชิญผู้ใดคนหนึ่ง หรือจะให้นักเรียนนำการสนทนางานเองก็ได้ ด้วยการเลือกหนังสือที่อยู่ในความสนใจของนักเรียนมาสนทนากัน เล่าเรื่องย่อเลี่ยนคิดหนึ่ง แล้วออกความเห็นถึงเนื้อเรื่อง วิชเชียนส่วนตัวทำให้คิดใจหรือไม่ชอบ และเปรียบเทียบกับหนังสืออื่นที่อยู่ในประเภทเดียวกัน กิจกรรมนี้เท่ากับเป็นการแนะนำให้แก่นักเรียนมีวิจารณญาณในการอ่านไปในตัวด้วย

จ. การจัดอภิปราย อาจจะเป็นการอภิปรายเรื่องหนังสือ เรื่องการอ่าน เรื่องห้องสมุด ฯลฯ แล้วแต่ว่าคราวใดนักเรียนจะสนใจเรื่องใดมาก ก็นำเรื่องนั้นมาเป็นหัวข้อการอภิปราย

ฉ. การวิจารณ์หนังสือ โดยบรรณารักษ์วิจารณ์ให้ฟัง หรือเชิญผู้อื่นมาวิจารณ์ หรือให้นักเรียนวิจารณ์เอง ก็แล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละคราว

ฯลฯ

ข. บริการสำหรับครู

๑. ให้ยืมและให้อ่าน โดยเสรีเท่ากับนักเรียน แต่ไม่ใช่พิเศษกว่านักเรียน

๒. จัดทำรายชื่อหนังสือใหม่ หรือหนังสือสำคัญของสายวิชาส่งให้ครูดูเพื่อเรียกความสนใจในการที่จะเรียกใช้เพื่อประกอบการสอนต่อไป

๓. ให้ความร่วมมือในการที่ครูจะนำนักเรียนมาค้นคว้าในห้องสมุด เช่น เตรียมสถานที่ หนังสือ วัดดู สิ่งพิมพ์อื่น ๆ และให้ความสะดวก และให้ความช่วยเหลือในการแนะนำแก่นักเรียน

๔. ให้บริการตามที่ครูต้องการ เช่น ครูภาษาไทยต้องการให้นำหนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทยที่น่าสนใจต่อนักเรียนในชั้นของตน บรรณารักษ์ก็จัดหนังสือไปเล่าที่ชั้นนั้น (Book Talk) หรือครูต้องการสอนเรื่อง วนิศาชะบุชา ขอให้บรรณารักษ์ช่วยจัดป้ายนิทรรศการและหนังสือในห้องสมุดเกี่ยวกับเรื่องนี้ เป็นต้น ทั้งนี้ แล้วแต่ครูจะเรียกร้องว่า ต้องการบริการหรือกิจกรรมชนิดใด

ฯลฯ

ถ้าโรงเรียนใดมีห้องสมุดที่สามารถจัดบริการและกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นนั้น ให้แก่นักเรียนและครูในโรงเรียนได้ ย่อมเป็นที่เชื่อได้แน่นอนว่าโรงเรียนนั้นย่อมได้รับผลกำไรจากการลงทุนอย่างใหญ่หลวง เกินค่าของการลงทุนอย่างที่จะเปรียบกันไม่ได้

ข้าพเจ้าเชื่อว่า หลายท่านที่อ่านบทความนี้จะตอ้งนึกว่าโรงเรียนที่จน ๆ ที่ขาดแคลนไปเสียทุกสิ่งทุกอย่างจะจัดห้องสมุดเช่นนี้ได้อย่างไร ? ข้าพเจ้าขอแนะนำว่า เมื่อยังไม่สามารถ

ลงทุนแบบพอค่าใช้จ่ายห้องสมุดเพื่อให้ได้ผลกำไรโดยรวดเร็วดังกล่าวได้ ก็อาจจะลงทุนแบบพอค่าเช่า คือ สะสมทีละเล็กละน้อย โดยเริ่มต้นตามลำดับดังนี้

๑. สะสมหนังสือเป็นอันดับแรก จะเก็บไว้ที่ห้องครูใหญ่ ห้องพักครูหรือที่ใดก็ตาม ข้อสำคัญที่สุดคือ ขอให้หมุนเวียนหนังสือที่มีอยู่นั้นให้นักเรียนได้อ่านกันโดยทั่วถึง

๒. ถ้านักเรียนไม่สนใจอ่าน ขอให้ครูเองพยายามอ่านแล้วนำหนังสือที่น่าสนใจไปเล่าให้นักเรียนในชั้นของตนฟังดั่งจับดาหัดหนึ่งเล่ม บอกชื่อหนังสือ บอกชื่อคนแต่ง เล่าให้สนุก ให้น่าสนใจ ให้สามารถเข้าใจนักเรียนให้เกิดความอยากอ่านขึ้น

๓. ตั้งครูคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบดูแลหนังสือนั้นมิให้ขาดสูญหายโดยไร้เหตุผล และให้หยิบยืมโดยทั่วถึง

๔. พยายามหาทางสะสมหนังสือให้มากขึ้นในทุกทางที่จะทำได้ เช่น ให้นักเรียนช่วยกันหาเพิ่มเติม ขอจากผู้ปกครอง จากบุคคลที่สนใจจะบริจาคเพื่อวิทยาทาน ขอจากสถาบัน กรม กอง ดำเนินงานที่พอจะมีหนังสือแจกบ้าง เช่น ศาลาอเมริกัน บริติชเคาน์ซิล อ.ส.ท. กรมโลหกิจ ฯลฯ

๕. ถ้าโรงเรียนตั้งอยู่ในย่านที่ไม่มีความแพงจนเกินไป ทางโรงเรียนอาจขอรับครู หรือภารโรง ที่พอมีฝีมือทางช่างไม่ช่วยกันจัดทำชั้นหนังสือ แม้ที่สุดจะใช้ไม้ไผ่ทำชั้นหนังสือก็ได้

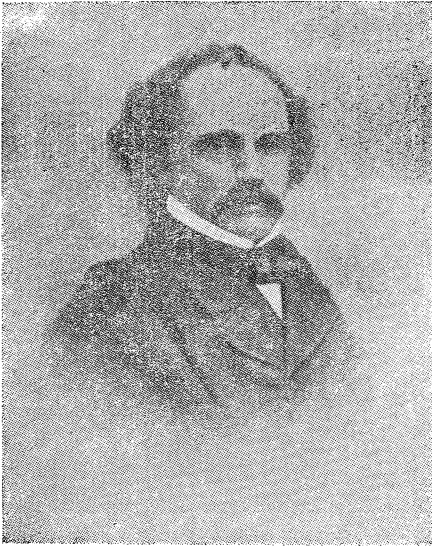
๖. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เล่าเรื่องหรือเหตุการณ์ หรือข่าวที่ตนได้อ่านจากหนังสือ หรือหนังสือพิมพ์ให้เพื่อนในชั้นฟังครั้งละหนึ่งคนทุกวัน วันละห้านาที จะเป็นการจูงใจเรื่องการอ่านได้มาก

ข้อที่ควรระวังไว้อย่างยิ่งคือ ถ้ามีเงินน้อย และจะต้องเลือกซื้อในระหว่างหนังสือชั้นหนังสือ โต๊ะเก้าอี้ ควรเลือกสิ่งใดก่อน

ขอเสนอว่า ควรเลือกซื้อหนังสือเป็นอันดับแรก เพราะหนังสือคืออุปกรณ์ที่สำคัญที่สุดของห้องสมุด เป็นสื่อแห่งความรู้ ความฉลาด และความรื่นรมย์ใจทั้งหลาย และสิ่งเหล่านี้แหละคือ กำไรแห่งชีวิต

ดังกล่าวมาแล้ว ย่อมเป็นเครื่องแสดงว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนมีโอกาสที่จะจัดห้องสมุดเพื่อผลกำไรได้เท่ากัน ถ้ามีทุนมาก ก็เริ่มต้นลงทุนอย่างพอค่าใหญ่ ถ้ามีทุนน้อย ก็เริ่มลงทุนแบบพอค่าเร่ ละละไปทีละเล็กละน้อย ไม่ช้าก็ย่อมถึงจุดหมายปลายทางอันเดียวกัน นั่นคือห้องสมุดที่นำผลกำไรมาสู่การเรียนของนักเรียนและการสอนของครู อันเป็นการส่งเสริมคุณค่าของการศึกษาให้สูงและมีความหมายยิ่งขึ้น

ท่านเคยหยุดนึกบ้างหรือไม่ว่าความยากจนนั้นสร้างให้เกิดอุปสรรคต่างๆ และเงินนั้น เมื่อได้ใช้ให้เป็นประโยชน์โดยถูกวิธี จะแก้ไขให้เป็นประโยชน์โดยถูกวิธีจะแก้ไขให้ความเดือดร้อนทั้งหลายให้หายไปได้ ในการที่จะหาเงินสดให้มีไว้ในกำมือเราจำเป็นต้องมีอริยาศัยดี แลเมื่อมีเงินแล้วก็ทำให้กลายเป็นคนมีอริยาศัยดียิ่งขึ้นด้วย

Arts&Men "Hawthorne"

By *NORMAN SMITH*

Boston.....A century has passed since a weary spinner of tales, unable to recapture the magic of his creative year, closed his eyes in eternal sleep.

He was Nathaniel Hawthorne, short-story writer and novelist of rare perception and power, who came to be recognized as one of the great innovators in American literature.

Descended from the early New England colonists, he was preoccupied with the workings of the stern Puritan mind, exploring it with Psychological impersonality of an artist and the moral compulsion of a man bound in sin to the Puritans through a direct ancestors who had been a judge at the Salem witch trials of the 1660's. The result was series of short tales and novels.....or "romances" as Hawthorne called themthat echoed the theme of man's Fall and his consequent struggle for salvation.

Hawthorne was not always an explorer of darkness, nor had he in the beginning discovered the direction that his work would take. Born July 4, 1804, in Salem, Massachusetts.....not far from Boston.....he was the son of a once-prominent family then in decline. During a period of lameness which kept him from boyhood sports, he formed the habit of reading extensively. One of his favorite works was "The Pilgrim's Progress," later to inspire his satire, "The Celestial Railroad."

After studying with a tutor, the shy and introspective youth entered Bowdoin College in Maine and while there decided to become an author. He wrote the experimental "Seven Tales of My Native Land" ... most of which he destroyed.....while a student, and it is believed that his first novel, "Fanshawe," also dates from this period. Clearly an imitation of Sir Walter Scott's adventure romances, it gave little indication of the Hawthorne to come.

He published "Fanshawe" anonymously in 1828 at his own expense but later recalled the book and destroyed all the copies he could locate. Meanwhile he lived a life of relative seclusion in a chamber under the eaves of his widowed mother's house, preparing himself for his chosen career. He was to spend 12 years in this apprenticeship, writing, polishing, often destroying and occasionally publishing his work.

His first short story to be published was "The Hollow of three Hills," which appeared in the Salem **Gazette** in 1830. Salvaged from the "Seven Tales," it was reshaped by the author into plotless mood piece that expressed his increasing preoccupation with evil and suffering.

Soon he was making a living by his pen, contributing short pieces to newspapers, magazines and annuals, and editing such publications as "The American Magazine of Useful and Entertaining Knowledge." The high point of 1837 was the publication in book form of a number of these pieces under the title, **Twice-Told Tales**. Two years later, having become engaged to Sophia Peabody, a neighbor's daughter, he sought economic security and through the intervention of a friend was given a position at the Boston Custom House. after two years of trying to look upon the measuring of salt and coal as healthy discipline, he resigned.

He next Joined Brook Farm, a Utopian cooperative community in which he hoped to provide a home for Sophia, but disillusionment soon set in and he withdrew.

After their marriage in 1842, Hawthorne and his bride settled in a rented home in Concord called the Old Manse. This was perhaps the happiest period in his life. He published an expanded edition of **Twice-Told Tales**, another collection of stories and sketches titled **Mosses from an Old Manse**, and **Biographical Stories** for children.

By that time Hawthorne had written over 100 tales and sketches, the latter chiefly descriptions of current life or history. The short stories, which he described as having "the pale tint of flowers that blossomed in too retired a shade," reflected his deepening interest in the effects of Puritanism in New England. He kept voluminous notes on local events that had moral implications, later projecting them against a background of Puritan America in unforgettable stories of men and women haunted by the spector of guilt.

Among the characters he created were Ethan Brand, who sought the Unpardonable Sin and found it in his own soul; Lady Eleanore, with her fatal pride; and Young Goodman Brown, who suffered the dire-effects of a witches' Sabbath in which his wife participated.

He wrote fantasies such as "The New Adam and Eve" and allegories such as "My Kinsman, Major Molineux," a saga of a youth's journey from innocence to experience that is considered by many to be one of the finest stories in the English language. All of them revealed his unique ability to blend moral, religious and psychological factors in a manner that gives his works relevance even today.

In 1846, still unable to support his family with his pen, he accepted position as surveyor at the Salem Custom House. When he was discharged three years later through political intrigue, the future seemed bleak indeed.

His wife, however, cheerfully exclaimed, "Oh, then, you can write your book!" To Hawthorne's amazement, she opened a drawer and displayed a heap of coins totaling

\$150.....a substantial sum in 1849.....which she had secretly saved from her house-keeping allowance. With that to tide them over the winter, he settled down to write.

For more than a decade.....since writing "Edicott and the Red Cross"he had been tormented by a symbol: a scarlet "A" worn by an adulteress in that tale. This symbol, one of many that he used throughout his career, evolved into **The Scarlet Letter**, a somber romance of Puritan Boston, in which the consequences of sin involving Hester Prynne and her lover, the Reverend Arthur Dimmesdale, are portrayed with such effectiveness that the tale achieves the power of a Greek tragedy.

The novel, an immediate success, signified more than an artistic triumph for Hawthorne. By writing it as a series of tableaux, he invented a form that was closer to a drama than a novel.....a form that was to be rediscovered by Henry James half a century later.

The Scarlet Letter made it possible for Hawthorne to devote himself entirely to writing. Settling himself in the hills of western Massachusetts, he quickly wrote **The House of the Seven Gables**, a novel about the hereditary forces of good and evil as symbolized by its central character, a crumbling mansion.

This was followed in quick succession by several works for children, another collection of short stories, **The Snow-Image and Other Twice-Told Tales**, a biography of his college friend, Franklin Pierce, for use in a presidential election campaign, and another novel, **The Blithedale Romance**, a commentary on the Utopian experiment at Brook Farm.

This failed to please his public, and when Pierce, who had won the election, offered Hawthorne the lucrative post of consul at Liverpool, the author accepted, sailing for England with his family in 1853. This work kept him so busy that there was little time for writing.

Finally, in 1857, he resigned his post. After a leisurely tour of England, the family spent a short time in France, then went to Italy, where Hawthorne eagerly absorbed the history and atmosphere of the country.

He began shaping his impressions into a novel while still in Italy and completed the work in Redcar, England, in 1859. Titled **The Marble Faun**, it was the most elaborate of his works, projecting characters and theme from Puritan New England, against a background of modern Rome. Sin, retribution and salvation through confession formed the framework for a complicated plot into which were woven powerful descriptions of scenes, manners and characters.

The Hawthorne family returned to its home in Concord in 1860, and during the four remaining years of his life the author struggled futilely to complete another novel. Although the romances that were under way refused to take shape, he did write a series of perceptive essays on English life that later appeared as **Our Old Home**. Passages from the notebook that he kept while in England, France, Italy and the United States were published posthumously.

Suddenly and prematurely he was struck by the debility of old age but nevertheless forced himself to write. On the New Year's Day, 1864, he exclaimed bitterly, "I have fallen into a quagmire of disgust and despondency with respect to literary matters. I am tired of my own thoughts and fancies, and my own mode of expressing them."

That spring he went on a carriage tour of New England with his old friend Franklin Pierce, and on May 19, 1864, died in his sleep in Plymouth, New Hampshire.

Nathaniel Hawthorne left behind first drafts and fragments of four works. **Septimius Felton**, **The Dolliver Romance**, **The Ancestral Footstep** and **Dr. Grimshawe's Secret**. Although they betrayed a weakening of his talent in their lack of moral significance, they bore a strange resemblance, in their blend of realism and fan-

tasy, to some of today's experimental fiction.

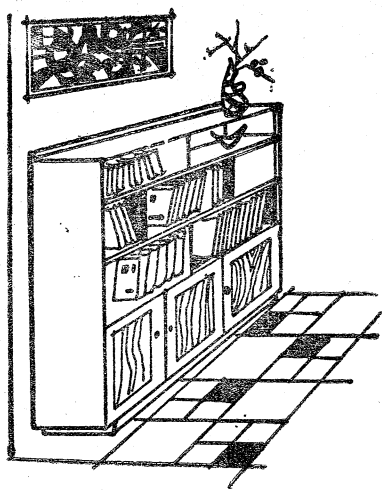
Reconized already by his peers.....among them Edgar Allan Poe and Herman Melville.....as a man of "indubitable genius," Nathaniel Hawthorne perhaps more than ever before is receiving enthusiastic recognition from today's critics for his role in developing the psychological novel and the short story. His was indeed a significant contribution not only to American but to world literature.

* * * * *

อันความงาม	ดูตาม	น้ำนักขัง
ดั่งเห็น	อัศจรรย์	แน่นักหนา
คือสิ่งใด	แววับ	จับแน่นา
ทงน้ำนัก	และราคา	มักย่อมเขา

เวนีสวานิช

พระราชนิพนธ์รัชกาลที่หก

ห้องสมุดหอไตร

ของ

ศรีทอง สีหาพงศ์

บรรพบุรุษของชนชาติไทย ตั้งแต่สมัยโบราณมาได้เคยจารึกพฤติกรรม เหตุการณ์ต่าง ๆ และความคิดเห็นของตนไว้เพื่อให้เป็นสมบัติตกทอดมาถึงชนเผ่าไทยรุ่นต่อ ๆ มา แต่ถึงอย่างไรก็ดีก็ยังไม่มีหลักฐานปรากฏชัดว่าบรรพบุรุษของไทยได้เริ่มบันทึกความคิดเห็นเหตุการณ์ และพฤติกรรมของตนในปีใดแน่ ประวัติศาสตร์ของชาติไทยที่มีหลักฐานยืนยันและเป็นที่ยืนยันในหมู่คนไทยรุ่นเรา มาเริ่มเอาสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี คือราว ๆ ประมาณ ๗๐๐ ปีมาแล้ว หลักฐานอันแรกที่เราได้พบก็คือ หลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ในศิลาจารึกนี้บอกไว้ชัดแจ้งว่า พระเจ้ารามคำแหง เป็นผู้คิดประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นในปี พ.ศ. ๑๘๒๖ แต่ความจริงนั้นคนไทยเรารู้จักเขียนหนังสือมาก่อนสมัยพ่อขุนรามคำแหง แต่ตัวหนังสือที่คนไทยใช้เขียนอยู่ในสมัยก่อนนั้นไม่ได้เป็นหนังสือของไทย ไทยเราเอาอักษรมอญมาใช้ก่อน สมัยที่พ่อขุนรามคำแหง คิดประดิษฐ์อักษรไทยขึ้น ดังนั้นพ่อขุนรามคำแหงจึงได้คิดประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นเพื่อให้เหมาะแก่คนไทย ทั้งจะได้ตกทอดมาเป็นมรดกของไทยรุ่นหลังด้วย ปรากฏว่าในสมัยที่กรุงสุโขทัยเจริญรุ่งเรืองนั้น พระเจ้าแผ่นดินและเจ้าผู้ครองนครทั้งหลายนิยมบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ลงในแผ่นหินหรือเสาคู่หินคล้ายกับหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง เมื่อพระเจ้าขุนรามคำแหงส่งทูตไปสืบพุทธศาสนาในลังกา และได้นำเอาพุทธศาสนาเถรวาทเข้ามาสู่ประเทศไทย ศาสนทูตได้นำเอาคัมภีร์พระไตรปิฎกเข้ามาด้วย สันนิษฐานว่าคัมภีร์พระไตรปิฎกคงจารึกลงในใบลานซึ่งมีชันชุกชุมอยู่ในอินเดียฝ่ายใต้ การจารึกอักษรลงในใบลานทำให้สะดวกแก่การขนโยกย้าย ทั้งสะดวกแก่การที่จะนำไปเผยแพร่พุทธศาสนาด้วย คัมภีร์พระไตรปิฎกเหล่านั้นตกเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ จะต้องควบคุมดูแลรักษาไว้ไม่ให้สูญหายไป ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สองประการคือ เพื่อให้พระได้ศึกษาเล่าเรียนเพื่อสืบต่อศาสนากันไปอย่างหนึ่ง และอีกอย่าง

หนึ่งก็เพื่อนำไปเป็นหลักฐานอ้างอิงเวลาเผยแพร่พระพุทธศาสนาออกไปในที่อื่น หน้าที่อันสำคัญของพระสงฆ์ก็คือการศึกษาพระพุทธศาสนาและการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ลำพังความจำของคนเรานั้นย่อมไม่สามารถจดจำพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ได้ทั้งหมด เพราะมีอยู่มากมายถึง แปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ ดังนั้น พระในพุทธศาสนาจึงได้จัดทำการคัดลอกพระไตรปิฎกหรือหนังสือเทศน์ขึ้น ประเพณีอันนี้ยังคงมีตกค้างอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขาเรียกการคัดลอกพระไตรปิฎกหรือหนังสือเทศน์ว่า “การสร้างหนังสือ” คนไทยสมัยเก่าเชื่อกันว่า การสร้างหนังสือได้กุศลแรงยิ่งนัก พระในเมืองไทยได้ใช้โบราณสำหรับสร้างหนังสือตามแบบอย่างของอินเดียฝ่ายใต้ เมื่อคนไทยเรามีความเชื่อว่า การสร้างหนังสือทางพระพุทธศาสนานั้นได้บุญได้กุศลมากคนไทยก็พากันนิยมสร้างหนังสือกันมากมาย บางคนไม่รู้หนังสือธรรมดาไม่สามารถคัดลอกเองได้ ก็นำเงินไปว่าจ้างให้คนอื่นคัดลอกให้ แล้วนำไปฉลองทำบุญอุทิศให้เป็นหนังสือของวัด ส่วนพระตามวัดต่างๆ เมื่อท่านศึกษาเล่าเรียนแล้วท่านก็ต้องการคัดลอกหนังสือเทศน์ไว้ให้เป็นสมบัติของวัดบ้าง หน้าที่อันนี้เจ้าอาวาสจะเป็นผู้ควบคุมให้พระลูกวัดคัดลอกหนังสือเอง ประเพณีดังกล่าวนี้ยังมีอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยวิธีการที่พระคัดลอกก็ดี และด้วยวิธีการว่าจ้างให้คนอื่นคัดลอกก็ดี หรือผู้คัดลอกเองก็ดี ทั้ง ๓ วิธีนี้ ทำให้หนังสือผูก หรือหนังสือทางพระพุทธศาสนา มีปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ ใครก็ตามที่สร้างหนังสือขึ้นจะต้องอุทิศให้เป็นหนังสือของวัดทั้งนั้น พระสงฆ์จึงมีหน้าที่เก็บรวบรวมหนังสือเหล่านั้นไว้ วัดใหญ่ ๆ ที่ตั้งมานาน มีหนังสือผูกอยู่เป็นจำนวนมาก เจ้าอาวาสจึงจัดหาที่เก็บรวบรวมหนังสือขึ้น ส่วนมากมักจะสร้างเป็นเรือนเอกเทศเรียกว่า “หอไตร” ซึ่งคงจะย่อมาจากคำว่า “หอพระไตรปิฎก” นั่นเอง หลักฐานเรื่องหอไตรมีอยู่แทบทุกหนทุกแห่ง ที่วัดพระสงฆ์ จังหวัดเชียงใหม่ยังมีหอไตรปรากฏอยู่จนทุกวันนี้ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีหอไตรประจำอยู่ทุกหัวเมือง ที่มีเจ้าเมืองปกครองซึ่งบัดนี้กลายมาเป็นเพียงหมู่บ้านหรือตำบลเท่านั้น แต่ที่รากสลักหักพัง และชื่อของสถานที่ ยังคงเป็นหลักฐานให้เห็นอยู่หลายแห่ง เช่นที่อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ยังมีที่รากหอไตรอยู่ที่หนองซุหลุ (เดิมเป็นเมืองตระการพืชผล) ที่บ้านคำสมิง (เดิมเป็นเมืองกุดชมพู) ก็มีหอไตรให้เห็นมาจนถึงพ.ศ. ๒๔๘๐

“หอไตร” นับเป็นห้องสมุดขนาดดั้งเดิมของไทยเรา จะเกิดขึ้นเมื่อใดยังไม่มีหลักฐานยืนยันให้แน่นอนขึ้น แต่ตามความเข้าใจของผู้เขียนสันนิษฐานว่า คงจะได้ก่อร่างสร้างตัวมาในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี และได้เจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุดในสมัยกรุงศรีอยุธยา เมื่อกรุงศรีอยุธยาถูกพม่า

เข้าศึกษาในป.ท. ๒๓๑๐ นั้นก็ปรากฏว่า หอไตร ประจำพระนครก็ถูกทำลายล้างลงไปด้วย มาในสมัยกรุงธนบุรี พระเจ้าตากได้ทรงพยายามจัดสร้างหอพระไตรปิฎกหลวงขึ้นอีก ดังปรากฏในประวัติศาสตร์ว่า พระเจ้าตากได้ให้นำเอาพระไตรปิฎกจากเมืองนครศรีธรรมราชมายังกรุงธนบุรีเพื่อให้คัดลอกพระไตรปิฎก เมื่อคัดลอกเสร็จแล้วพระองค์ได้ทรงสั่งให้นำเอาต้นฉบับกลับไปเก็บไว้ที่เมืองนครศรีธรรมราชตามเดิม ส่วนฉบับคัดลอกใหม่นั้นได้ทรงเก็บไว้ในหอพระไตรปิฎกสำหรับพระนคร นอกจากการคัดลอกพระไตรปิฎกแล้ว พระเจ้าตากยังได้ทรงสั่งให้พระราชาคณะเสาะแสวงหาตำราต่าง ๆ ซึ่งกระจัดกระจายไปในคราวกรุงแตกเพื่อจะได้นำมารวบรวมและให้ พระและเณร ได้ศึกษาเล่าเรียนในพระอารามหลวงด้วย

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกได้สถาปนากรุงเทพ ฯ ขึ้นเป็นเมืองหลวง ในปี พ.ศ. ๒๓๒๖ พระองค์ก็ได้ทรงโปรดให้สร้างหอพระไตรปิฎกหลวงขึ้นในพระบรมมหาราชวัง เรียกว่า หอพระมณเฑียรธรรม วัตถุประสงค์ของการสร้างหอพระมณเฑียรธรรมขึ้นนี้เพื่อให้เป็นสถานที่เก็บรวบรวมพระไตรปิฎกและหนังสือทางพระพุทธศาสนา กับใช้เป็นสถานที่เรียนหนังสือและศึกษาค้นคว้าของพระและเณรในสมัยนั้นด้วย จากหลักฐานอันนี้ก็พอจะสันนิษฐานได้ว่า วัตถุประสงค์ของหอไตรหรือหอพระไตรปิฎกในสมัยกรุงธนบุรีก็ดี ในสมัยกรุงศรีอยุธยาที่ดีหรือความมุ่งหมายดั้งเดิมในการตั้งหอไตรขึ้นมานั้น ก็คงเพื่อให้เป็นสถานที่เก็บรวบรวมหนังสือทางพระพุทธศาสนา และใช้เป็นสถานที่ศึกษาเล่าเรียนของ พระและเณร และผู้ใฝ่ใจศึกษาเล่าเรียนด้วย ดังนั้นจึงนับได้ว่าคนไทยเราในสมัยก่อนนั้นก็ได้ใฝ่ใจในการศึกษาเล่าเรียนเหมือนกัน แต่เป็นไปในวงแคบ ผู้ใช้หอไตรให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียนได้แก่ภษัตรีย์ เจ้าขุนมูลนาย และพระเท่านั้น ไม่ได้ให้ราษฎรสามัญได้ใช้ การศึกษาของเราจึงอยู่ในวงแคบ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ห้องสมุดหอไตรก็ได้มีส่วนสำคัญที่สุดในการศึกษาของไทยในสมัยก่อนตลอดมาจนถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าอยู่หัว ห้องสมุดหอไตรจึงได้เสื่อมโทรมลงและหายไปจากความทรงจำของไทยเราเพียงเวลาไม่นานมานี้เอง สาเหตุที่ทำให้ห้องสมุดหอไตรเสื่อมโทรมลงและสูญหายไปเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

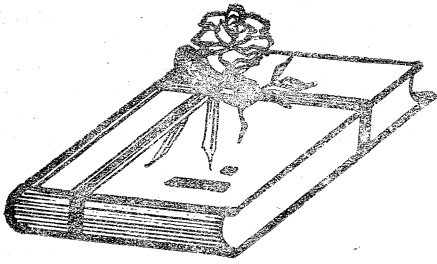
เนื่องจากระบบการปกครองประเทศเปลี่ยนแปลงไป เป็นที่ทราบดีกันอยู่แล้วว่าไทยเราได้เปลี่ยนแปลงระบบการจัดการปกครองแบบ ใหม่ขึ้นในรัชสมัย ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการเปลี่ยนแปลงครั้งนั้นทำให้หัวเมืองเล็ก ๆ ทั้งหลายซึ่งมีเจ้าเมืองปกครองถูกยุบลงเป็น

เพียงหมู่บ้านหรือตำบลเท่านั้น เป็นเหตุทำให้ชาตเจ้าเมืองที่จะทนบำรุงหอไตร เมื่อไม่มีผู้เอาใจใส่ดูแลและทนบำรุง หอไตรตามเมืองที่ถูกยุบลงเหล่านั้นหอไตรก็เสื่อมโทรมลง และสลักหักพังสูญสิ้นไปในเวลาไม่นานนัก

อีกประการหนึ่งที่เป็นสาเหตุทำให้หอไตรเสื่อมโทรม และขาดความสำคัญต่อการศึกษาเล่าเรียนก็ได้แก่ระบบการศึกษาของประเทศเราเปลี่ยนแปลงไป เดิมเราใช้วัดเป็นแหล่งกลางสำหรับศึกษาเล่าเรียน วัดมีหอไตรเป็นที่เก็บตำรา พระเป็นครูสอน ครั้นต่อมาเมื่อรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ พระองค์ได้เริ่มเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา โดยจัดตั้งโรงเรียนขึ้น รัฐบาลกลางเป็นผู้ผลิตแบบเรียนออกให้ราษฎรใช้ศึกษาเล่าเรียน ครูผู้สอนหนังสือก็เปลี่ยนเป็นคฤหัสถ์ เพราะฉะนั้นหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนของพระจึงถูกตัดออกไป พระมีความสำคัญต่อการให้การศึกษากับชาวบ้านน้อยลง ชาวบ้านหันเหความสนใจไปสู่โรงเรียน ดังนั้นแหล่งกลางการศึกษาเดิมคือวัดก็ถูกละเลยไป ดังนั้น หอไตรจึงไม่มีความหมายต่อการศึกษาเล่าเรียนเลย ด้วยเหตุดังกล่าวมาแล้วนี้ หอไตรจึงขาดการเอาใจใส่ดูแล จึงได้เสื่อมสูญไป

ประการที่สามที่ทำให้หอไตรเสื่อมโทรมไปก็เนื่องจากการผลิตตำราแบบใหม่เกิดขึ้น มีเครื่องพิมพ์หนังสือไทยเกิดขึ้นมา การผลิตหนังสือโดยการใช้เครื่องพิมพ์นั้น ผลิตได้รวดเร็วมีปริมาณมากและไม่ค่อยผิดพลาด ส่วนการผลิตหนังสือแบบเดิม คือการจารหนังสือบนใบลานนั้นทำได้ช้ามากจะผลิตให้ได้มาก ๆ ก็ไม่ได้ ทั้งการคัดลอกก็มักจะมีขาดตกบกพร่องผิดพลาดมากด้วย ดังนั้นคนไทยเราจึงนิยมอ่านหนังสือที่พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์ เพราะอ่านง่ายกว่าหนังสือผูก ความนิยมสร้างหนังสือผูกก็ลดน้อยลงมาก ดังนั้นหอไตรจึงไม่มีหนังสือใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ส่วนที่มีอยู่เก่าก็อาจจะมีคนขนเอาไปที่อื่นหรือถูกปลวกและแมลงทำลายให้สูญหายไป ดังนั้นจึงปรากฏว่าหอไตรบางแห่งที่ยังคงเหลืออยู่จึงเป็นหอว่างไม่มีหนังสือเหลืออยู่เลย ด้วยเหตุดังกล่าวมานี้เองจึงทำให้หอไตรเสื่อมโทรมและสูญหายไป

ประการที่ ๔ เนื่องจากไทยเราได้รับอารยธรรมตะวันตกมากขึ้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ไปทอดพระเนตรแบบอย่างหอสมุดแห่งชาติของประเทศยุโรป พระองค์จึงได้นำเอาแบบอย่างของเขามาจัดทำหอสมุดสำหรับพระนครขึ้น และได้ทรงยุบหอพระไตรปิฎกหลวงเข้ามารวมกับหอสมุดสำหรับพระนครในปี พ.ศ. ๒๔๔๔ ดังนั้นห้องสมุดหอไตรจึงได้สูญสิ้นไปโดยมีห้องสมุดแบบใหม่ขึ้นมาแทนที่ ด้วยประการฉะนี้

“ปากเพื่อนบรรณารักษ์”

จาก “ผู้รวบรวม”

ข้าพเจ้าไม่ใช่ “ผู้เขียน” เพราะไม่ได้เขียนเรื่องนั้นขึ้นมาเองแต่เป็นผู้เก็บรวบรวม เรื่องที่จะเล่าสู่กันฟังต่อไปจากที่ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ได้จากหนังสือ “ชาวกรุง” อันที่จริงข้าพเจ้าน่าจะเรียกว่า “วารสารชาวกรุง” จึงจะถูก แต่ช่างเถอะใคร ๆ ก็เรียกว่า หนังสือชาวกรุง แล้วก็แล้วไป ท่านผู้อ่านคงยังไม่ทราบว่า ข้าพเจ้าจะเล่าอะไรให้ฟัง กำลังจะแจ้งให้ทราบที่เดียวว่า เรื่องที่จะเล่าก็คือเรื่องเกี่ยวกับ “นามแฝง” อารมณ์ที่ช่วยทำให้เกิดรวบรวมนามแฝงนี้เนื่องมาจากได้รับมอบหมายให้ทำตรรชนวารสาร ข้าพเจ้าเริ่มที่ “ชาวกรุง” ในหนังสือนี้มีสารคดีมากมายที่ใช้เป็นประโยชน์ช่วยในการค้นคว้าวิจัย ของดี ๆ เหล่านี้มีผู้ใช้นามแฝงมาก ข้าพเจ้าจึงอาศัยความช่วยเหลือจากเพื่อนผู้อาวุโสคือ “ใบพร” ให้ช่วยชี้แจงแฉเงาให้ทราบโดยไม่ลืมน้ำใจเจตนาของบรรณารักษ์ให้ทราบ คุณใบพรก็ได้ขัดข้อง เพราะถ้าขัดข้องข้าพเจ้าก็คงจะติดขัดเพราะไม่ทราบว่า ใครเป็นใคร อย่างไรก็ตามก็นับว่าคุณใบพรมีส่วนช่วยเหลือให้งานรวบรวมสำเร็จลง ๗๐% สำหรับนามแฝงอื่น ๆ มีท่านผู้ทรงคุณวุฒิเคยรวบรวมไว้แล้ว ข้าพเจ้าจะขอจดไม่กล่าวถึง และหมายเหตุของเรื่องนี้ก็คือ ไม่มีป้ายห้ามว่า “อย่าซุบซิบบอกใคร”

—ก—

นามแฝง	นามจริง
กงจักร	สละ ลิขิตกุล
กรองกาญจน์	กาญจนา ศยามานนท์
กุมารใหม่	ชวลิต เศรษฐบุตร
กุลทรัพย์ ชื่นฤดี	กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ
กุลลาบขาว	พร้อม สำเร็จประสงค์
เก็จ กาแวน	แสวง ตุงกะบรรหาร
เกลตา	โชติศร ทาราบ
แก้วกาญจน์	ทองคำ รงคสุวรรณ

—ข—

นามแฝง	นามจริง
ข. เอี่ยมศิริ	ขวัญ เอี่ยมศิริ
ขวัญใจ	ประเสริฐ พิจารณโสภณ
ข้าพเจ้าเอง	สละ ลิขิตกุล

—ค—

นามแฝง	นามจริง
กิต นาลี	ก้านิง พรหมแพทย์
คุณเช	เชื้อ อินทรทูต
คุณาลัย	มานิต ประชิดโรมรัน
แถม โพธาราม	ณรงค์ วงษ์สวรรค์

-จ-

-น-

จ. ดวงธิดา จำรัส ดวงธิดา
จรัสรัตน์ จรัส อรุรัตน์
จอทวน ลาวัญย์ โชตามะระ
จิว บางซ้อ โชติศรี ทาราบ
เจษฎา วิจิตร วิจิตร ปิ่นจินดา

น. ณ ปากน้ำ ประยูร อุลุชาฎะ
น. ทิพวันต์ นาค ทิพวันต์
น. ฤทธาคนี คณิง ฤทธาคนี
นกโนรี หลวงวิลาสปวิวรรต
นายนคราภิบาล ศิลป เทศะแพทย์

-ช-

ชัย วิชิต วิชิต เพ็ญมณี
ชาย บางกอก ประเสริฐ พิจารณ์โสภณ
ชาวเหนือ กระสินธุ์ เนตรายน
ชิน ดนุชา วิชิต เพ็ญมณี
ชุดิเทพ ลาวัญย์ โชตามะระ
เชษฐ พนาพันธ์ ศุสิต พนาพันธ์

นิวใจ จิตต์ ไตรปิ่น
นิตย นราร นพพร บุญฤทธิ
นิวนาง สติ สติธิต
เนื้อชาย เชื้อ อินทรทูต
โนรี ณรงค์ วงษ์สวรรค์

-บ-

-ด-

เด็กกรุง ประจวบ ทองอุไร
โถม แดนไทย ชาญชัยศรี พลกุล

บญชร วิลาศ มณีวัต
บางขุนพรหม หลวงรัชฎการโกศล
(เกด กรสนันท์)

-ต-

ตะวัน }
ตะวัน } สุรพงษ์ บุณนาค

บุญลาม โพธิ์น้อม บุญล่อม โพธิ์นาม
บุษยมาส สมนึก สุตะบุตร
แบตลึงกรอบ มาลัย ชูพินิจ
ไบพร นพพร บุญฤทธิ

-ท-

-ป-

ทองคำเปลว ประมูล อุณหรูป
ทิดค้อย ณ ปากน้ำ ชุนสุนทรภาสิต (ถนน
เกยานนท์)
โทน อาคม คเชนทร์
โทรทัศน์ ประจวบ ทองอุไร

ปรุบ บางกอก ณรงค์ วงษ์สวรรค์
ปลาทอง ประจวบ ทองอุไร
บึงปอง สุดใจ ทวีโกศ
ปิ่นฤทัย รวิปริษา ดวงใจ รวิปริษา
เปรมัน ณรงค์ วงษ์สวรรค์

—ผ—

ผู้สดี มาลัย ชูพินิจ
ผู้รวบรวม [อย่าซุบซิบบอกใคร...]

—พ—

พงษ์เพชร ยศ วัชรเสถียร
พร นิภา อัมพร หาญนภา
พิจารณาไสภณ ประเสริฐ พิจารณ์โสภณ
พลุลวง ประยูร อุลุชาฎะ
เพชร ชมพู ประเสริฐ พิจารณ์โสภณ
เพชรบุรี สมุท ศิริไช
แพร อาจันต์ บัญจพรรค

—ม—

ม. ประชิตโรมรัน มานิต ประชิตโรมรัน
ม. ม้า สละ ลิขิตกุล
มณี อลังการ ม.จ. พงศ์รุจา รุจิวิชัย
มน เมธี มานี ศุภรสุยานนท์
มลฤดี กัณหา เคียงศิริ
มัลลาร อุนท์ ประมุข อุนทรูป
แม่ระเบียบ เชื้อ อินทรทูต
แม่สอาด หลวงสารานุกรมประพันธ์

—ร—

ร.จ. พระบาทสมเด็จพระ มง-
 เกล้าเจ้าอยู่หัว
ร. ที่ปรีดณะ รัตน์ ที่ปรีดณะ
ราช รักรอง รัตน์ ยาวะประภาษ

—ว—

ราชวรินทร์ วริน อมาตยกุล
ราวี จันทรจ บุนนาค
รุ่ง น้ำเพชร มนัส จรรยงค์
รุ่งกานต์ วิลาศ มณีวัต
เรืองศิลป์ ชัย เรืองศิลป์

—ว—

ว.ส. วิพุธ โสภวงศ์
วรรณสิทธิ์ วรรณสิทธิ์ ปุ่ตะวนิช
เวียงเหนือ มานิต สว่างลัยเพชร
แวง แสงวงศ์ ดุจกะบรรหาร
แววดาว ดารกา ชลัมพ์ ขำศิริ

—ศ—

ศ. ทิมศิลป์ ศุข ทิมศิลป์
ศรีเพชร ยศ วัชรเสถียร
ศรีสุข อ. ศรีอินทรเสน ประมุข อุนทรูป

—ส—

ส. โพนินทะ เสถียร โพนินทะ
ส. สว่างวงศ์ สว่างวงศ์ กริบตร
สมุห์หอม เก็บ จันทนบุบผา
สว่างวงศ์ สว่างวงศ์ กริบตร
สอ สัจจวาที สว่างวงศ์ กริบตร
สารดี กิจ สารภรณ์
สุข หฤทัย เทพ สุทธิพงศ์
โสมทิต เทเวศร์ สมบัติ พลายน้อย

-ท-

หนูหนึ่ง
หยาม วิษนี

โชติศรี ทาราบ
เคมีย์ วิทยะ

-อ-

อ. เกตุสิงห์

อวย เกตุสิงห์

อ. จรรยงก์

อ. ประมวลวิทย์

อายุธ วิไล

อิทธิฤทธิ์

อุบลยุคล

อมรา จรรยงก์

อุดม ประมวลวิทยา

ปราโมทย์ ทศนาสุวรรณ

ขวัญ เอี่ยมศิริ

ม.จ. ศุภรวรรณดิศ ดิศกุล

ผู้ที่เคยมียศ จะทนต่อการเสื่อมยศได้ยาก ผู้ที่เคยมีอำนาจจะทนต่อการถูกทอนอำนาจได้ยาก ผู้ที่เคยมีทรัพย์จะทนต่อการขาดทรัพย์ได้ยาก เพราะเหตุนี้โลกจึงเต็มไปด้วยการช่วงชิง แก่งแย่ง จ้องแหว และการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน

จากหนังสือ นี่แหละโลก

ของ ดอกไม้สด

ข้อคิดจากหนังสือ

รวบรวมโดย มอลิน ภัทรภิรมย์

จาก “ข้อคิดของ ม. ชูพินิจ”

สวตมณต์เกิด เมื่อท่านไม่สบายใจ ที่ใดซึ่งมีแต่ความเกลียด พยายามหว่านความรัก
ลงไปใหม่ ที่ใดมีแต่ความขมขื่นปวดร้าวใจ พยายามหว่านการให้อภัย ที่ใดมีแต่ความสงสัย
กลางแคลง หว่านศรัทธา ที่ใดมีแต่ความทอดอาลัยตายอยากในชีวิต หว่านความหวัง ที่ใดมืด
หว่านแสงสว่าง และที่ใดมีความโศกเศร้า หว่านความรื่นเริงลงไป

สวตมณต์ทำไม หน้า 13—14

.....ชีวิตที่มั่งคั่ง ชีวิตที่เต็มเปี่ยมและสมบูรณ์พลสุขตามความหมายนั้นอยู่ในการที่ท่าน
ใช้มันทุกวัน ทุกชั่วโมง และชั่วลมหายใจ มิใช่ปล่อยให้ผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ เพราะครุ่นคิด
อยู่แต่สิ่งที่ยังไม่ได้หรือยังมาไม่ถึง

ชีวิตใหม่ทุกวัน หน้า 125

โลกจะดีขึ้นได้ มิใช่ด้วยความโลภ ความโกรธ ความหลง และความเห็นแก่การเอา
ตัวรอด หากอยู่ที่ภราดรภาพ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความเมตตาปราณี เกื้อกูลแก่กันและกัน

คืนหนึ่งในสงคราม หน้า 129

ไม่มีใคร จะมีสิทธิในชีวิตของท่าน และผลต่อเนื่องของมัน นอกจากตัวท่านเองคนเดียว
ฉะนั้นพยายามใช้ชีวิตนั้นไปตามทางที่หิริโอตตัปปะของท่านจะบอกอย่างดีที่สุดจะได้.....

วิถีชีวิต หน้า 262

.....ข้าพเจ้ารู้สึกเห็นเป็นเรื่องขบขัน และเสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ ในการที่จะไปเกลียดหรือไปโกรธผู้ที่ไม่มีความหมายอะไรแก่ชีวิตของข้าพเจ้า นอกจากนั้นในการที่เราโกรธหรือเกลียดใครนั่นเอง เท่ากับเรายืนยันอำนาจเหนือเราไปอยู่ในมือของเขา อำนาจเหนือการกินของเราสุขภาพของเรา ตลอดจนความผาสุก รื่นรมย์อันบริสุทธิ์ แจ่มใส.....

ตกนรกนังเบ็น หน้า 441-442

จาก “ธรรมะสำหรับคนนอกวัด” ของ วิลาส มณีวัต

.....ใครก็ตามหลงผิดไปทำให้ตัวของตัวเองใหญ่มากขึ้น คนนั้นก็มักทุกข์มาก มีคนบางคนคิดว่า “ประเทศคือข้าพเจ้า” ก็เลยแบกเอาตัวตนอันเบ้อเร่อเข้าไว้หนักอึ้งไปตลอดชาติ บางคนยิ่งกว่านั้นขึ้นไปอีก หลงผิดไปว่า “โลกนี้คือตัวเรา” ลองคิดดูเถิดว่า เขาจะแบกความหนักไว้สักเพียงไหน

หน้า 18-19

โรงหนัง โรงละคร มิใช่สัญลักษณ์แห่งความสุข มันเป็นแต่เพียงเครื่องขัดขวางความพยายามของมนุษย์ที่จะค้นรณ จะหนีความทุกข์ และความทนไม่ได้ต่าง ๆ ของชีวิต หลบเข้าไปหาความสำราญในโรงมหรสพ พอให้ได้ลืมความมีตร้อยแปดจริง ๆ ในชีวิตเสียชั่วคราว

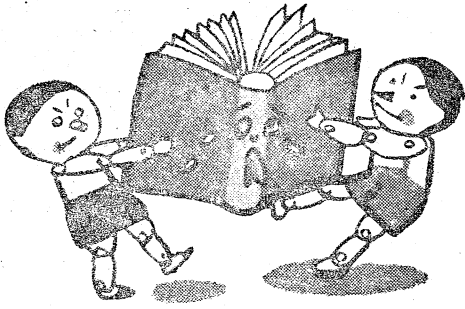
หน้า 65

อุดมคติของการครองชีวิตจึงมีอยู่ว่า ท่านควรมีชีวิตอยู่ครั้งละวัน จัดการกับวันที่อยู่ต่อหน้าอย่างดีที่สุด ปล่อยเมื่อวานนี้ให้เป็นเมื่อวานนี้ และพรุ่งนี้ซึ่งยังมาไม่ถึง ก็ควรจะทิ้งไว้จนกว่ามันจะเดินมาถึงเราเอง จึงค่อยคิดอ่านต่อสู้และเอาชนะมันอย่างจริงจัง

หน้า 69

การนิพนธ์ว่าร้ายนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องมิไว้ระดับโลก เพราะเป็นการทดลองของผีร้ายที่จะหยั่งดูว่า จิตใจของใครอยู่ในระดับไหน

หน้า 107-108

แนะนำหนังสือ

โดย ลมุล รัตตการ

เมื่อเร็ว ๆ นี้ หนังสือในแขนงวิชาบรรณารักษศาสตร์เล่มหนึ่ง ได้ออกสู่ตลาดโลกโดย Benoyendra Sengupta หัวหน้าบรรณารักษ์แผนกบัตรรายการของหอสมุดแห่งชาติอินเดียเป็นผู้เขียนขึ้นเป็นภาษาอังกฤษ หนังสือนี้ชื่อ **Cataloguing, Its Theory and Practice** สำนักพิมพ์ The World Press Private Ltd. แห่งกัลกัตตาเป็นผู้จัดพิมพ์ จึงเป็นหนังสือเกี่ยวกับบัตรรายการอีกเล่มหนึ่งที่บรรณารักษ์ควรจะสนใจและรู้จักไว้

ก่อนที่จะพูดถึงเนื้อหาของหนังสือ ใครจะเรียนให้ทราบสักเล็กน้อยว่า ถึงแม้หนังสือเล่มนี้จะเขียนขึ้นเป็นภาษาอังกฤษ แต่เป็นภาษาอังกฤษที่ง่ายแก่การเข้าใจมากในเมื่อเทียบกับ "ตำรา" เล่มอื่น ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษที่เราท่านพบเห็นอยู่ทั่วไป ดังนั้น เชื่อว่า ถ้าได้มีโอกาสอ่านเพื่อขจัดข้อข้องใจบางอย่างเกี่ยวกับบัตรรายการในหนังสือเล่มนี้แล้ว จะเห็นจริงอย่างที่ข้าพเจ้ากล่าวมานี้

หนังสือเล่มนี้ พูดถึงหน้าที่และประโยชน์ของการทำบัตรรายการ เป็นข้อ ๆ อย่างละเอียด ให้คำจำกัดความของการทำบัตรรายการโดยอาศัยรากศัพท์จากภาษากรีก และยกเอาคำจำกัดความของคำที่ปรากฏอยู่ในหนังสือบรรณารักษศาสตร์ และพจนานุกรมที่มีชื่อต่าง ๆ แล้ว จึงสรุปคำจำกัดความของคำนั้นในตอนท้ายอีกครั้งหนึ่ง จากนั้น ก็พูดถึงจุดมุ่งหมายในการทำบัตรรายการของห้องสมุดสำคัญ ๆ สามประการ กับจำแนกหน้าที่ของบัตรรายการออกไปถึง ๔ ประการ กับยั่วว่านอกเหนือหน้าที่ทั้งแปดนี้แล้ว บัตรรายการยังตอบคำถามและข้อข้องใจต่าง ๆ เช่น หนังสือเล่มนี้เล่มนี้ มีในห้องสมุดหรือไม่ หนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุดเล่มนี้เล่มนี้เป็นฉบับพิมพ์แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่เท่าใด นักเขียนผู้เขียนหนังสืออะไรบางเท่าที่มีอยู่ในห้องสมุด เช่นนี้เป็นต้น พร้อมกันนั้นก็ได้อธิบายประกอบอย่างละเอียด จากนั้นก็พูดถึง สมุดลงทะเบียนและรายละเอียดเกี่ยวกับรายการต่าง ๆ ของสมุดลงทะเบียน ด้านซ้ายมือก็มีเลขทะเบียน ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง สถานที่และสำนักพิมพ์

อีกหน้าหนึ่งซึ่งคู่กับหน้าแรกจะมี จำนวนหน้า และจำนวนเล่ม ขนาดของหนังสือคิดเป็น เซนติเมตร รายการส่งเย็บเล่ม แหล่งที่ได้หนังสือเล่มนั้นมา ราคา เลขหมู่ เลขหนังสือ วันจ่ายเงิน และหมายเหตุ ซึ่งจะสังเกตว่ารายการนี้ค่อนข้างละเอียดกว่าปฏิบัติอยู่ในห้องสมุดเมืองไทย จากนั้น ก็ได้อธิบายถึงบัตรแจ้งหมู่และบรรณานุกรมของห้องสมุดด้วย

ต่อมาเป็นการ พูดถึงการทำรายการหนังสือแบบต่าง ๆ ตลอดจนข้อดีและข้อเสียของการ ทำรายการหนังสือแบบนี้ ๆ โดยเฉพาะในตอนนี้ได้อธิบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้อย่างละเอียด จากนั้น ก็พูดถึงประวัติความเป็นมาของการเรียงรายการหนังสือแบบพจนานุกรม ในอังกฤษ เยอรมัน ฝรั่งเศส อิตาลี นอร์เวย์ สหภาพโซเวียต และจีน ตลอดจนในประเทศอินเดียเอง ตลอดจนการ เรียงรายการหนังสือแบบแยกตามเลขหมู่ของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และอินเดีย ต่อไปก็เป็น Catalog Codes แบบต่าง ๆ ความเป็นมาของ codes เหล่านั้น ตลอดจนผลการประชุมของ I.F.L.A. เกี่ยวกับเรื่องนี้ กับพูดถึงการทำรายการของหนังสือและวัสดุต่าง ๆ ซึ่งไม่ได้เขียนเป็นภาษายุโรปใน ประเทศอิหร่าน อินเดีย จีน ญี่ปุ่น ตุรกี และอิสราเอล จากนั้นก็เป็นการเริ่มเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ ต่าง ๆ ในการทำบัตรรายการอย่างละเอียด พร้อมกับตัวอย่างประกอบข้อสังเกตและข้อแนะนำมากมาย เป็นตอนที่ยาวที่สุดในเล่ม มีความยาวถึงหนึ่งร้อยหกสิบเอ็ดหน้า จากนั้นก็พูดถึงการร่วมจัดทำ บัตรรายการหนังสือและสหบัตร พร้อมกับยกตัวอย่างเท่าที่ทำอยู่ในสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และ อินเดีย การทำบัตรรายการของจุลสาร นวนิยาย อินดูนามูล่า (หนังสือที่พิมพ์ก่อน ค.ศ. ๑๕๐๑) แผนที่ หนังสือแผนที่ ลูกโลก หุ่นจำลอง จานเสียง ฟิล์มและฟิล์มสตริป รูปภาพ และไมโคร-ฟิล์ม เป็นต้น หนังสือตัวเขียนที่เขียนเป็นภาษาอินเดียทั้งบาลีและสันสกฤต การทำบัตรรายการ หนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ เช่นตามลำดับตัวอักษร การเรียงลำดับเลขหมู่ การเรียงลำดับตาม เหตุการณ์ก่อนหลัง เป็นต้น แล้วอธิบายพร้อมกับยกตัวอย่างละเอียดเกี่ยวกับการเรียงลำดับต่าง ๆ เหล่านี้

ภาคผนวกเป็นการพูดเฉพาะชื่อที่เป็นภาษาฮินดู เบงกาลี และชื่ออินเดียในเขตต่าง ๆ ของประเทศ รวมทั้งข้อตกลงในการประชุมเกี่ยวกับหลักการทำบัตรรายการระหว่างชาติของ I.F.L.A. เกี่ยวกับชื่อผู้แต่ง ที่เป็นชื่อภาษาอินเดีย หายีเล่มมีบรรณานุกรมของหนังสือ ที่ใช้เป็นหลักในการ เรียบเรียงหนังสือนี้ ซึ่งมีถึง ๖๓ เล่มอีกด้วย จึงจัดว่าเป็นหนังสือเล่มหนึ่ง ซึ่งผู้เป็นบรรณารักษ์ ควรจะสนใจ ▲

A New Book for Librarians

A new book named Cataloging. Its Theory and Practice written in English by Benoyendra Sengupta, the head of Cataloging and Classification division of National library of India, is the book I want to introduce to librarians. The book describes about the objectives and the uses of cataloging, accession books and the details about them, different kinds of cataloging and their uses and the different kinds of arrangements of catalog in different countries. The second part of the book is about cataloging and its rules, Great Britain and India. Cataloging of non-printed materials is also included. At the end of the book Indian names and their entries are mentioned. Sixty-three reference books used in writing the book are also listed.

ทุก ๆ ชั้นที่ภาารธุระและโอกาสข้างหน้ามีมาก ชั้นการศึกษาและฝึกฝน อย่าง พร้อม สรรพ
ไว้ให้สูงยิ่งกว่าแต่เดิมน้อมจำเป็น

จากหนังสือ การจัดงานตามหลักวิทยาศาสตร์โดยย่อ
โดย อะนะ รมยานนท์

บุคคลในวงวรรณกรรม

โดย หวี มุขระโกษา

ภายใต้หัวข้อเรื่องนี้ ผู้เขียนจะนำชีวิตประวัติบุคคลที่มีชื่อเสียงทางวรรณกรรม มาเสนอแก่ท่านผู้อ่าน โดยไม่คำนึงว่าผู้นั้นจะเป็นคนชาติใด ภาษาใด อยู่ในยุคใดสมัยใด และจะไม่เรียงลำดับว่าใครก่อนใครหลัง จะเขียนไปเรื่อย ๆ ตามแต่ว่าจะค้นคว้าใครได้ก่อนหลัง แต่จะพยายามค้นคว้าให้ได้สารัตถะ และหลักฐานให้ถูกต้องที่สุดเท่าที่จะทำได้

+ + +

โอมาร์ คัยยัม

OMAR KHAYYAM

๑๐๕๐—๑๑๒๓

โอมาร์ คัยยัม เป็นนักปราชญ์ที่เชี่ยวชาญในเชิงกวีอย่างลึกซึ้งทั้งทางโลกและทางธรรม เป็นผู้ที่มีความคิดและคารมคมคาย กล่าวหาญบุชาความจริงยิ่งสิ่งใด เขาเคยพยายามที่จะจัดความหลงมกมายที่เกาะแน่นฝังอยู่ในจิตใจของคนทั้งหลายให้หมดไป แต่ก็ไม่บังเกิดผลสำเร็จ เพราะคนเรายังต้องการความเชื่อในสิ่งเหล่านั้นอยู่ และเขาไม่ถึงดังธรรมของเขา

โอมาร์ คัยยัม นอกจากจะเป็นกวีที่สามารรถแล้ว ยังเป็นนักดาราศาสตร์ นักคณิตศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ และนักโหราศาสตร์ที่นับว่าเป็นเอกแห่งยุค ความรู้ของเขาละเอียดกว่าคนทั่วไป จนได้สมญานามว่า “มหากวีโหราจารย์แห่งเปอร์เซีย”

มหากวีชาวในชาปุระ แห่งเปอร์เซียผู้หนึ่งนามเต็มว่า “Abu 'L - Fath 'Omar Bin Khayyam” KHAYYAM เป็นนามสกุลซึ่งแปลว่า “The tentmaker” หรือ “ผู้สร้างที่บ่ท่อม” คนส่วนมากรู้จักเขาในนามย่อ ๆ ว่า “โอมาร์ คัยยัม” โอมาร์ ถือกำเนิดที่เมืองในชาปุระ (Nishapur) ในแคว้นคุราซ่าน (Khurasan) ประเทศเปอร์เซีย เกิดเมื่อ ค.ศ. เท่าไรก็ไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่นอน หนังสือบางเล่มบอกว่าเกิดในราว ค.ศ. ๑๐๕๐ บิดาเป็นผู้มีอันจะกินค้าเงินอาชีฟในทางค้าขาย เมื่อเติบโตใหญ่ขึ้นพอควรแก่การหาความรู้แล้ว ก็ได้รับการศึกษาอบรมวิชาเบื้องต้น และฝึกฝนวิชาชีพทางการค้าขายจากบิดา เพราะบิดาต้องการให้ลูกชายค้าเงินอาชีฟค้าขายเจริญรวยตามบรรพบุรุษสืบไป

เด็กน้อยโอมาร์ไม่ค่อยจะสนใจในการค้าขายเท่าใดนัก กลับชอบอ่านหนังสือวรรณคดีประเภท โคดก กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ และสนใจเรื่องเกี่ยวกับความดึกดำบรรพ์ ท้องฟ้า เขามักใช้เวลากลางคืนนั่งดูหมู่ดาวต่าง ๆ อย่างสนุกสนาน

ในแคว้นคุราซ่าน มีสำนักอาจารย์ที่มีชื่อเสียงเลื่องลือปรากฏไปทั่วแคว้นแดนไกลว่าสามารถประติบัติวิชาชั้นสูงได้อย่างยอดเยี่ยมนัก ถ้าผู้ใดไปเรียนจนจบการศึกษาคัมภีร์โกหฺร่านจากสำนักนั้นแล้ว ผู้นั้นจะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีปัญญาเฉลียวฉลาดหลักแหลมยิ่งนัก จะมีอนาคตรุ่งเรืองด้วยอำนาจดำนาม มียศฐาบรรดาศักดิ์เป็นใหญ่เป็นโตต่อไปภายหน้า ดังนั้นพวกผู้ที่มีอันจะกินจึงมักส่งลูกหลานมาศึกษาที่สำนักแห่งนี้มาก อาจารย์หัวหน้าสำนักแห่งนี้มีนามว่า “อีหม่าม โนวัฟฟัก”

โอมาร์ คัยยัม ก็ได้ทราบกิตติคุณของสำนักการศึกษาแห่งนี้เช่นเดียวกัน จึงมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเข้าไปเรียนให้ได้ เมื่อเขาได้ปรึกษากับบิดาก็ได้รับอนุญาตให้ไปเรียนได้ตามความประสงค์ เขาจึงเดินทางไปยังสำนักอาจารย์อีหม่าม โนวัฟฟัก แล้วฝากตัวเป็นลูกศิษย์เพื่อศึกษาวิชาการต่าง ๆ ค่อยไป ขณะที่เขาไปศึกษา ณ สำนักแห่งนี้ โอมาร์ก็มีเพื่อนฝูงรุ่นราวคราวเดียวกันหลายคน แต่ที่เป็นเพื่อนรักใคร่สนิทสนมกันจริง ๆ นั้นมี ๒ คน คือ ในซาม อุด มุลัก (Nizamul-mulk) เป็นบุตรของอำมาตย์ผู้ใหญ่ของแคว้นหนึ่ง ส่วนอีกคนหนึ่งนั้นได้แก่ หัสซัน-เบน-สับบาค์ (Hassan-ben-Sabbah) บุตรชายของเศรษฐีในนิกาย อาดี ซึ่งมีจิตใจเหี้ยมโหดร้าย

ทั้งสามคนเป็นเพื่อนที่มีความรู้ ความสามารถในการเล่าเรียนทบทเรียนกัน ซึ่งอยู่ชน
 ชาติปราชญ์ที่เดียว การเรียนของสหายทั้งสามในสำนักนี้ได้ดำเนินมาเป็นเวลาถึง ๔ ปี
 ก็จบหลักสูตรในสาขาวิชาใดศึกษา มา เมื่อจบการศึกษาเช่นนั้นแล้ว ทั้งสามคนก็ต่างจะ
 แยกย้ายกันกลับไปบ้านเกิดเมืองนอนของตนเพื่อประกอบอาชีพตามที่ตนถนัด แต่ก่อนสหาย
 ร่วมตายทั้งสามคนจะจากกันไป หัสซันก็ได้เป็นคนออกความคิดชักชวนเพื่อนทั้งสองคนว่า
 ก่อนที่เราจะจากกันไปในครั้งนี้เราควรจะมีอะไรเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวหัวใจกันไว้บ้าง อย่าง
 น้อย ๆ เราก็ควรจะได้มีการร่วมสัตย์สาบานอะไรต่อกันบ้างก็ยิ่งดี โอมาร์ และ ในซาม
 อุด มุฎก เห็นด้วย ดังนั้น ทั้งสามคนจึงได้ร่วมให้สัตย์สาบานและปฏิญาณต่อกันว่า “ในวัน
 หนึ่ง ในบรรดาเพื่อนร่วมสาบานทั้งสามคนนี้ ถ้าหากใครคนใดคนหนึ่งมีอำนาจวาสนาเป็น
 ใหญ่เป็นโตประกอบอาชีพอะไรว่ารวยขึ้นมา ก็จะไม่ทอดทิ้งซึ่งกันและกัน ถ้าหากเพื่อนคน
 ใดคนหนึ่งตกกระกำลำบากก็ช่วยเหลืออย่างเต็มที่”

เมื่อสาบานต่อกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว สหายทั้งสามคนก็เข้ากราบลาอาจารย์
 อีหม่าม โฉว์ฟัก แยกย้ายกันกลับถิ่นฐานด้วยความอาลัยซึ่งกันและกันยิ่งนัก โอมาร์ คัยยัม
 ก็เดินทางกลับยังในซาบะ เพื่อหาการหางานทำ แต่ก็ยังไม่สนใจเลยช่วยพ่อทำมาค้าขาย
 ต่อไปทั้ง ๆ ที่ไม่ถูกใจมากนัก

ส่วน ในซา อุด มุฎก เมื่ออำตาดำรงตำแหน่งอาจารย์และสหายทั้งสองแล้วก็เดินทางออก
 จากแคว้นคูร์ดขาน ผ่านไปยังเมืองเตรนโซเซียนา เมืองคัสนีและคาบอดจนกระทั่งถึงบ้านเกิด
 เมืองนอน ได้ถวายตัวเข้ารับราชการในราชสำนักของสุลต่าน อัลปี อาร์สแลน (ผู้ลูก) (Alp
 Arslan the son) และของสุลต่านมาลิก ชาห์ (Malik Shah) ผู้หลาน และของสุลต่าน
 ตอกห์รูต เบก (Toghru'l Beg) ผู้เป็นต้นราชวงศ์ Seljuk เนื่องจากเป็นผู้มีความรู้แตกฉาน
 ในหลายสาขา ปฏิบัติราชการสนองพระเดชพระคุณด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ไว้วางพระราช
 หฤทัยของสุลต่าน จึงได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ จนถึงขั้นสูงเป็นตำแหน่งวิเซียร์ (Vizier)
 มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินต่างพระเนตรพระกรรณของสุลต่าน และนับว่าเป็นผู้มีอำนาจ
 วาสนากว่าเพื่อนที่จบจากสำนักการศึกษารุ่นเดียวกัน ชาวความยิ่งใหญ่ของวิเซียร์ ในซาม
 อุด มุฎก ได้เป็นที่เลื่องลือไปทั่วทุกทิศว่าเป็นผู้เข้มแข็งซื่อสัตย์สุจริตเป็นอย่างยิ่ง กิตติคุณ
 ทั้งหลายเหล่านั้นถึงจนถึงหูของเพื่อนร่วมสาบานทั้งสองคน คือ โอมาร์ คัยยัม และหัสซัน

เบน ดับบาห์ ซึ่งทั้งสองคนยังไม่มีความเป็นหลักแหล่งสมกับที่ได้ร่ำเรียนมา เมื่อรู้ว่าเพื่อนได้ดิบได้ดีเป็นใหญ่เป็นโตในบ้านเมืองเช่นนี้ก็นึกเดินทางไปหาวิเชียร ในซาอุด์มุดก เพื่อขอความช่วยเหลือตามที่ได้อัญญาไว้

เมื่อโอมาว และหัตถ์ขึ้นเดินทางไปถึง วิเชียรในซาม ก็ให้การต้อนรับขับสู้ด้วยเก๋ด้วยความปิติยินดี และรับรองจะให้ความช่วยเหลือทุกประการตามกำลังความสามารถที่จะช่วยได้ วิเชียรในซามจึงได้ถามถึงเจตจำนงของทั้งสองว่าต้องการอะไร หัตถ์ขึ้นได้บอกแก่วิเชียรว่าหาญเก่าแก่ผู้มีอำนาจว่า เขาปรารถนาที่จะเข้ารับราชการในตำแหน่งสูงพอควรในราชสำนักของสุลต่าน ในซามก็นำเพื่อนเข้าเฝ้าสุลต่านเพื่อถวายตัวและแนะนำให้สุลต่านทรงทราบถึงความรู้และความสามารถของหัตถ์ขึ้นนวกเท่าเทียมกับตน สุลต่านก็ทรงยินดีรับเข้าไว้ในราชสำนักตามคำแนะนำของวิเชียรในซาม และมีตำแหน่งเป็นถึงชนมหาอำมาตย์

หัตถ์ขึ้นรับตำแหน่งได้ไม่นานนักก็รู้สึกเบื่อ และอยากจะได้นตำแหน่งที่สูงขึ้นไปมากกว่านี้ จึงบอกให้วิเชียรช่วยขอเลื่อนตำแหน่งให้ด้วย ฝ่ายวิเชียรก็รู้สึกหนักใจในความละโมภดลภยศักดิ์การของเพื่อนคนนั้นมาก จึงได้แต่ปลอบใจว่า การเลื่อนตำแหน่งนั้นเป็นไปตามกฎเกณฑ์และระเบียบแบบแผนทางไว้ จะเลื่อนเขาตามอำเภอใจนั้นคงยาก ขอให้รอไปอีกหน่อยแล้วก็จะได้ไปเอง หากทำความดีความชอบจนเกิดผลดีแก่ราชการ แต่คำตักเตือนและปลอบใจของในซามไร้ผลเพราะหัตถ์ขึ้น คิดว่าเพื่อนฝูงไม่รักกันจริง คอยกีดกัน ถ้าหากในซามจะช่วยจริงๆ แล้ว ทำไมจะช่วยไม่ได้เพราะเป็นผู้ที่สุลต่านไว้วางใจ จะเพ็ดทูลอะไรก็เป็นที่

เมื่อหัตถ์ขึ้นไม่ได้ตำแหน่งสูงขึ้นดังใจหวัง ก็ไม่พอใจเพื่อนผู้ให้ความอุปการะยิ่งนัก จึงคบคิดกับบุคคลภายนอก เพื่อบ่อนทำลายและสร้างขมวดแครงให้เกิดชนในหมู่ราชสำนักทั้งหลาย แต่ยังไม่ทันจะดำเนินตามแผนการณ์ของเขาไปมากนัก หน้ากากแห่งความชั่วร้ายก็ถูกกระชากออกมาให้ปรากฏ อันที่จริงโทษของเขานั้นหนักถึงขั้นประหารชีวิต แต่วิเชียรในซามเพื่อนของเขาได้ขออภัยให้ จึงได้รับโทษเพียงแต่ได้ออกจากราชการและถูกเนรเทศออกจากเมืองไปเท่านั้น

เมื่อหัตถ์ขึ้นถูกทำโทษและถูกขับไล่ออกจากเมืองไป ก็ทำให้เขามีความแค้นเคืองผูกพยาบาทอย่างรุนแรง หัตถ์ขึ้นได้เดินทางระหกระเหินเดินทางพเนจรไปตามเมืองต่างๆ ด้วยความระกำลำบากยิ่งนัก ในขณะที่ผ่านไปเมืองไหน เขาก็พยายามหาสมัครพรรคพวกเพื่อรวบรวม

กำลังกันเข้าเป็นกองโจร ในที่สุดก็มีสมัครพรรคพวกมากมาย เขาจึงได้ตั้งตนเป็นหัวหน้าใหญ่ พาพรรคพวกออกวังแถวบ้าน ตลอดจนปล้นฆ่าอย่างโหดเหี้ยมทารุณที่สุดอย่างไม่มีใครเหมือน การปล้นทุกครั้งของเขาเป็นไปอย่างง่ายดาย เพราะเขานำความรู้อย่างดีจากการศึกษาในสำนักอาจารย์ที่มีชื่อเสียง แต่เขานำความรู้นั้นไปใช้ในทางที่ผิด บัดนี้ หัสดันได้กลายเป็นมหาโจร โหดเหี้ยมแห่งเปอร์เซียไปแล้ว จากความโหดร้ายทารุณของโจรก็กัน จึงได้รับการขนานนามว่า “พวกอิสมาอีล” (Ismailains) โจรก็กันมีความเหี้ยมเกรียมใจดำอำมหิตมาก ออกปล้นสดมภ์จนเป็นที่ครั่นคร้ามของคนทั่วไปในละแวกนั้น

ครั้งหนึ่งในปลายปี ค.ศ. ๑๐๙๑ จอมโจรหัสดันได้นำพลพรรคเข้าปล้นปราสาทของอะลามุต (Castle of Alamut) ซึ่งตั้งอยู่เชิงเขาแห่งเมืองรุดบาคัน ที่อยู่ทางตอนใต้ของทะเลดำแปดแปดวัน ขณะที่เขาทำการปล้นได้ฆ่าเจ้าทรัพย์และผู้คนที่ต่อสู้ป้องกันปราสาทตายหมดสิ้น จึงได้เข้าครอบครองปราสาทแห่งนั้นเป็นที่ตั้งกองโจรต่อไป จากพฤติกรรมอันเหี้ยมเกรียมและยึดปราสาทครั้งนั้น หัสดันจึงได้รับขนานนามใหม่ว่า “อัยเฒ่าเขาเงิน” (Oldman of the Mountain)

กองโจรของหัสดันได้ตั้งมั่นอยู่ ณ ปราสาทของเขาแห่งนั้น แล้วกระจายกำลังกัน ออกเบียดเบียนและปล้นฆ่าพวกเร่ร่อนที่นับถือศาสนาอิสลามและฆราวาสเป็นอันมาก และยังไปกว้านคนพวกนี้มาคดง พบเห็นคนเดินถนนซึ่งไม่รู้ชื่อไหนก็เห็นอะไรก็พลอยถูกฆ่าตายอย่างทารุณไปด้วย เมื่อโจรฆ่าใครต่อใครได้ง่าย ๆ โดยกฎหมายบ้านเมืองไม่สามารถจะปราบปรามได้เช่นนี้ ก็ชักเหิมหนีกขึ้น หัสดันมีความแค้นพยาบาทอาฆาตวิเชียรในซามอยู่มากในตอนนี้ก็กำลังมากมายแล้ว จึงให้สมัครเข้าไปในเมืองจับตัววิเชียรในซาม ด้หาญผู้ร่อนน้าดาบาน ผู้เคยอุปการะและมีพระคุณต่อเขาอย่างมากมาแล้วก็สั่งให้ฆ่าเสียอย่างทารุณ

ขอย้อนกลับไปที่กล่าวถึง โอมาร์ คัยยัม เมื่อเดินทางมาขอความช่วยเหลือจากวิเชียรในซาม เพื่อนร่อนน้าดาบาน ซึ่งในซามก็ได้ถามถึงความประสงค์ว่าต้องการจะให้อะไรในเรื่องอันใด ความปรารถนาของโอมาร์ คัยยัมนั้นแตกต่างไปจากหัสดัน เขาได้บอกความประสงค์ของตนว่า เขาไม่มีความปรารถนาในยศถาบรรดาศักดิ์ใด ๆ ทั้งสิ้น ขอแต่เพียงให้พึ่งพาอาศัยเลี้ยงชีพอยู่ ณ แห่งหนึ่งแห่งใดภายใต้ร่มไม้ชายคา อาศัยบุญบารมีของเพื่อน พอเป็นโอกาสที่จะได้เผยแผ่วิทยาคณอันเกิดแต่ความรู้ความสามารรถของเขาเองอัน จะเป็น ประโยชน์ต่อคนทั้งหลายที่ปวงกันว่าเป็นกรุณาอย่างยิ่งแล้ว

ถึงอย่างไรก็ตาม วิเชียรในซาม ก็พยายามที่จะมอบตำแหน่งทางราชการในราชสำนักแก่เขา แต่โอมาร์ คัยยัม ได้ยื่นกรานปฏิเสธอย่างแข็งขัน ดังนั้นวิเชียรจึงได้จัดให้เขาอยู่อย่างเหมาะสมแก่สภาพและความประสงค์ของเขา วิเชียรได้กราบทูลต่อสุลต่านเพื่อขอให้โอมาร์ คัยยัม ได้รับพระราชทานเงินเป็นเบี้ยเลี้ยงชีพ ปีละ ๓,๒๐๐ มิกกาด

โอมาร์ คัยยัม ได้อาศัยอยู่ในกระท่อมเล็ก ๆ ซึ่งแวดล้อมไปด้วยป่าอันสงบสุข เขามุ่งหน้าศึกษาค้นคว้าในเรื่องต่าง ๆ ไปตามความพอใจของเขา งานที่เขาโปรดปรานนั้นก็คือ กวีนิพนธ์ ดาราศาสตร์ และโหราศาสตร์ โอมาร์คัยยัมมีความรู้ในวิชาเหล่านี้เป็นอย่างดีจนลึกซึ้งมากที่สุดเลย จะหาคนในยุคเดียวกันที่เทียบได้ยาก จากความเก่งกาจสามารถในเรื่องดาราศาสตร์และคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และโหราศาสตร์ของเขาเอง ชื่อของเขาจึงเป็นที่เลื่องลือไปทั่วเปอร์เซียและชาวอนได้เป็นที่ลือรู้ไปถึงราชสำนักของสุลต่าน มาลิก ชาห์ (Sultan Malik-Shah) สุลต่านพระองค์นี้เป็นผู้มีความสนพระทัยในเรื่องดาราศาสตร์และโหราศาสตร์มากจึงอยากจะได้คนที่มีวิชาความรู้ลึกซึ้งอย่างโอมาร์ คัยยัม มาไว้ใช้ในราชสำนักของพระองค์ ดังนั้นพระองค์จึงได้เชื้อเชิญให้เขาเข้ามาเป็น ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดาราศาสตร์และโหราศาสตร์ประจำราชสำนัก พระองค์ได้ให้สัญญาแก่เขาว่าจะให้ค้นคว้าศึกษาตามที่เขาปรารถนาทุกประการ และจะอุปถัมภ์เขาทุกอย่างมิให้ขาดแคลน โอมาร์ คัยยัม เมื่อรู้ว่าสุลต่านจะส่งเสริมในวิชาที่ตนชอบเช่นนั้นก็ตกลงเดินทางเข้าประจำอยู่รับราชการในราชสำนักของสุลต่าน มาลิก ชาห์ ในปี ค.ศ. ๓๐๗๔ (A.H. ๔๖๗)^(๑)

ต่อมาปี ค.ศ. ๓๐๗๗ (A.H. ๔๗๐) สุลต่าน มาลิก ชาห์ ได้ทรงดำริจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขปฏิทิน (Calender) สำหรับใช้ในราชการเสียใหม่เพื่อให้ถูกต้องยิ่งขึ้น เพราะเดิมนั้นใช้ปฏิทินตามแบบของมุสลิม (Moslem calender) สุลต่านได้แต่งตั้งให้โอมาร์ คัยยัม เป็นกรรมการในการแก้ไขปฏิทินครั้งนั้นร่วมกับบรรดานักปราชญ์ราชบัณฑิตคนสำคัญ ๆ อีก ๘ ท่าน ผลจากการแก้ไขครั้งนั้นได้มีปฏิทินที่ถูกต้องขึ้นใช้ในแผ่นดิน นับเป็นปฏิทินที่ถูกต้องดีกว่าปฏิทิน

(๑) A.H. = Anno Hegirae ปีศักราชทางศาสนาอิสลาม

แบบของจูเลียน (Julian calendar) (๑) และเป็นปฏิทินที่ติดเทียมกับปฏิทินแบบเกรกอเรียน (Gregorian calendar) (๒) จากการแก้ไขปฏิทินจึงได้เริ่มตั้งศักราชใหม่เป็น “ชาตาเลียน ศักราช” (Jalalaeen era) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เซลจุคศักราช” (Seljuk era) ได้มีการเริ่มต้นประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม ค.ศ. ๑๐๗๔ (A.H. ๔๗๑)

นอกจากนั้น โอมาว คัยยัม ยังได้เขียนตำราชุดโหราศาสตร์ไว้มากมาย ตำราโหราศาสตร์ที่มีชื่อเสียงนั้นมีชื่อว่า “ซิจิ มาลิกษาฮิ” (Ziji Malikshahi) ส่วนงานทางด้านคณิตศาสตร์นั้นเขาได้เขียนตำราพีชคณิต (Algebra) ขึ้นในภาษาอาหรับ (Arabic) ซึ่งเป็นตำราที่มีชื่อเสียงอีกเล่มหนึ่งของเขา เป็นการเกื้อกูลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของบ้านเมืองในเวลานั้นอยู่มาก และตำรา Algebra เล่มนี้ ต่อมา F. Woepeke ชาวฝรั่งเศสได้แปลออกเป็นภาษาฝรั่งเศสเพื่อใช้เป็นตำราสอนในโรงเรียนมีชื่อในภาษาฝรั่งเศสว่า “L' Algebra d' Alkhayyami” ตีพิมพ์เป็นครั้งแรกที่กรุงปารีส เมื่อ ค.ศ. ๑๘๕๑

โอมาว คัยยัม ได้เรียนรู้ถึงความจริงของชีวิตอย่างถ่องแท้ด้วยความมีเหตุผลอย่างยิ่ง จึงทำให้เขาไม่เชื่อในคำสั่งสอนของศาสนอิสลาม ซึ่งในตอนแรกๆ นั้น เขาได้เคยเชื่อและนับถือศาสนาอิสลามอย่างสุดชีวิต แต่ตอนหลังเขาได้เลิกเชื่อถือเพราะเมื่อเขาเรียนรู้อะไรหลายๆ เขาก็เกิดมีความคิดเห็นขัดแย้งกับคำสอนนั้นโดยตลอด เขาจึงได้ทำหิและยัยฮันในความเชื่ออันงมงายที่หลงใหลไปกับพระผู้เป็นเจ้าอันปราศจากตัวตน การขอพรอันพระเจ้าให้ช่วยนั้น เป็นเรื่องของความหลงใหลงมงายไร้สาระ ดังคำกวีลิลี นรค สวรรค์ ก็เป็นสิ่งที่ไร้สาระโดยสิ้นเชิง

(๑) Julian calendar ได้ทำขึ้นเมื่อ ๔๖ ปีก่อนคริสตกาล โดยโองการของจักรพรรดิจูเลียส ซีซาร์ (Julia Caesar) Julian calendar แบ่งปีหนึ่งออกเป็น ๑๒ เดือน และให้เดือนหนึ่งมี ๓๐ และ ๓๑ วันสลับกันไป นอกจากเดือน February ซึ่งจะมี ๒๘ วันทุกๆ ปี ตามธรรมดาจะมี ๓๐ วัน ซีซาร์ได้เปลี่ยนเดือน Quintills ของโรมันเดิมมาเป็น Julius (July) เพื่อเป็นเกียรติแก่ตัวเอง และกำหนดให้เดือนนี้มี ๓๑ วัน ต่อมา Augustus ก็ได้ตั้งเดือนของตนขึ้นต่อจากซีซาร์และให้ชื่อว่าเดือน August กำหนดให้มี ๓๑ วัน เช่นเดียวกันโดยไปดึงเอาวันจากเดือนกุมภาพันธ์มาวันหนึ่ง บ้าง Julian มีทั้งหมด ๓๖๕ $\frac{1}{4}$ วัน ๑๑ นาที ๑๔ วินาที

(๒) Gregorian calendar ซึ่งเป็นปฏิทินที่นิยมใช้กันอยู่ทั่วโลกจนทุกวันนี้ โป๊ปเกรกอรีที่ ๑๓ (pope Gregory XIII) ได้นำแบบ Julian calendar มาแก้ไขในปี ค.ศ. ๑๕๘๒

เกี่ยวกับเรื่องพระเจ้า โอมาร์ คัยยัม ได้ให้เหตุผลเปรียบเทียบว่าถ้าเชื่อกันว่าพระเจ้าเป็นผู้สร้างและบันดาลทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว พวกที่นับถือพระเจ้าอ่อนน้อมบูชากราบไหว้อยู่เดิมนั้น ก็บอกพวกหนึ่งที่ไม่นับถือไม่เชื่อในพระเจ้าเลยแม้แต่คนเดียว แต่คนทั้งสองพวกก็มีการเจ็บป่วยและต้องตายเหมือนกัน ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ทำไมพระเจ้าจึงไม่ช่วยพวกที่เคารพนับถือและเชื่อในพระองค์ ให้พ้นจากความเจ็บป่วยและตายได้ โอมาร์ คัยยัม อธิบายอย่างดูหมิ่นและเยาะเย้ยในความเชื่อต่อพระเจ้าว่า เรื่องพระผู้เป็นเจ้านั้นล้วนแต่เป็นเรื่องแค่ถั่วรึคั้นเพื่อหลอกลวงพวกที่โง่หลงมกมายเท่านั้น บ้างก็ว่าพระเจ้าเป็นผู้สร้างโลก และสร้างมนุษย์ขึ้น แต่พระเจ้าละใครสร้าง

จากความคิดเห็นขัดแย้งในคำสอนของศาสนาอย่างรุนแรงนั่นเอง จึงทำให้เขาประกาศลัทธิโลกียะทิฐิธรรมของตนขึ้นใหม่ โดยเขียนเป็นบทกวีออกมาในรูปของรูกัยยาต (Rubaiyat) (๒) อันแปลว่าสี่บทประพันธ์อันลึกซึ้ง และเพราะเหตุนี้เอง เขาจึงกลายเป็นมหากวีผู้ยิ่งใหญ่ของโลกและของเปอร์เซีย

ถ้าพิจารณาจากรูกัยยาต กาพย์โลกียะ ทิฐิธรรม ของเขาแล้ว จะเห็นได้ว่า โอมาร์ คัยยัม ได้ศึกษาโลกและชีวิตอย่างแจ่มชัดทีเดียว ขณะที่ยังชราอย่างเข้มน้ำชณมวัย เขาก็ลัดลัดความศรัทธาเดิมที่มีต่อคัมภีร์ ไกอ์ร่าห์ทั้งโดยสิ้นเชิง และเมื่อได้ตั้งคำถามของเขาขึ้นใหม่แล้ว เขาก็ตระเวนตั้งสอนไปตามที่ต่างๆ เขาเหตุผลมาคัดค้านศาสนาเดิมซึ่งเขาได้ประณามว่า ตั้งสอนคนให้หลงมกมายอย่างหาความจริงไม่ได้เลยแม้แต่คนเดียว เขาพยายามที่จะทำให้ประชาชนเหล่านั้นเลิกเชื่อถือในความคิดอันผิดๆ และไม่มีเหตุผลนทีเดียว แต่คนเหล่านั้นได้มีความเชื่อมั่นในหลักศาสนาเดิมอย่างแน่นแฟ้นและฝังลึกยากที่จะถอดถอนได้เสียแล้ว การตั้งสอนและเหตุผลหักล้างของเขาจึงเป็นการประณามและดูหมิ่นศาสนาอิสลามอย่างรุนแรง จึงเป็นมูลเหตุให้บรรดาผู้หมั่นความนับถือในศาสนาอิสลามพากันโกรธแค้นและเกลียดชัง โอมาร์ คัยยัม เป็นอย่างยิ่ง นับตั้งแต่ลุดค่านไปจนถึงคนเดินถนน โอมาร์ คัยยัม ถูกคนทั่วไปที่นับถือศาสนาอิสลามพากันคว่ำบาตรเขา ไปไหนมาไหนชุมนุมชนส่วนใหญ่อีกพากันหันหลังให้ทั้งสิ้น แต่เขาก็ไม่ได้ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง คงดำเนินตามความคิดเห็นที่เขาคิดว่าถูกต้องและเป็นที่จริงธรรมอย่างไม่ละคั้งละเทือนต่ออุปสรรคใดๆ ทั้งสิ้น ลูกศิษย์ที่พลอยเห็นด้วยและมีความเชื่อในตัวเขาก็เหลืออยู่ไม่กี่คน และศิษย์เอกอันเป็นที่รักของ โอมาร์ คัยยัม และได้ติดตามเขาไปทุกหนทุกแห่งนั้นคือควาซาห์นซามิ เมืองดมากันด์

โอมาร์ คัยยัม ไม่เชื่อในเรื่องเวียนว่ายตายเกิด ไม่เชื่อในผลของกรรม ไม่เชื่อในเรื่องนรกสวรรค์ ไม่เชื่อในเรื่องพระอาทโทษ ไม่เชื่อว่าพระเจ้าเป็นผู้สร้างโลก เขาบอกว่าในบั้นปลายของชีวิตมนุษย์ทุกคนก็คือนิรันดร์ตาย แล้วก็นำ เบียดและกดขี่เป็นเถาเถาพันพัน แผ่นดินไป หลีกใหญ่ของโอมาร์ คัยยัม นั้นมีอยู่ว่า “มนุษย์ไม่ควรจะทำความเดือดร้อนหรือเบียดเบียนซึ่งกันและกัน จงมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน แล้วโลกที่เราอยู่จะมีแต่ความสุข” เกือบกับเรื่องที่มีอยู่ในรูไบยัตของเขาตอนหนึ่งว่า

“หวังสุข จะสุขสมมาน ต้องจำทำการ เกื้อกันและกัน ตามกัน”

ในบั้นปลายชีวิตหลังจากที่ได้พยายามที่จะสั่งสอนและประกาศศาสนาใหม่ โลกียะ ฏิกูรธรรม อันโต้แย้งกับศาสนาอิสลามไม่เป็นผลแล้ว ชตาชีวิตของเขา ก็ตกอับลงอย่างหนัก แต่อย่างไรก็ตาม เขาเองก็ได้ปฏิบัติตามธรรมะของตนไปจนกระทั่งถึงอดสูแห่งชีวิต

ครึ่งหนึ่งเมื่อหลายปีก่อนที่โอมาร์ จะสิ้นชีวิต เขาได้เกิดความสังหรณ์ใจอะไรขึ้นมาดังอย่างหนึ่ง จึงได้พูดสนทนาลอยๆ กับ คอชาห์ นามิ ศิษย์เอกของเขาว่า “หลุมฝังศพข้าคงจะตกอยู่ในที่หนึ่ง ซึ่งผมเห็นอาจพิพพรรณบุปผามาร่วงโดยท่วมอยู่เหนือหลุมฝังศพนั้น” คำกล่าวนี้ทำให้คอชาห์ นามิ พิจารณานิ่งๆ เพราะคำใดที่อาจารย์ของเขาพูดออกมาแล้วมันจะเป็นเรื่องจริงเสียที

กาลเวลาผ่านไปหลายปี เมื่อคอชาห์ นามิ ได้กลับมาเยี่ยมอาจารย์อีกครั้งหนึ่ง จึงได้พบหลุมฝังศพอันเป็นบัจฉิมสถานของโอมาร์ คัยยัม อยู่ ณ ที่แห่งหนึ่ง มีต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งแผ่กิ่งก้านอันร่มรื่นอยู่เหนือหลุมฝังศพนั้น เมื่อสายลมโชยมาคราดใบ ดอกและใบของมันก็จจะร่วงหล่นลงมาทับถมบนหลุมฝังศพนั้นอยู่ชั่วนาตาปี ซึ่งตรงกับคำของโอมาร์ คัยยัม ที่เคยรำพึงไว้ดังกล่าวมาแล้ว

“รูไบยัต ของ โอมาร์ คัยยัม” (Rubaiyat of Omar Khayyam) อันเป็นกาพย์ โลกียะ ฏิกูรธรรม ที่คนทั้งโลกรู้จักและยกย่องว่าเขาเป็นมหากวีเอกแห่งยุค หลังจากเขาตายไปแล้วในปี ค.ศ. ๑๑๓๓ รูไบยัตของเขา ก็เล็ดหายไปไม่มีใครรู้จักเลย จนเวลาล่วงเลยมาหลายศตวรรษ จนกระทั่งเมื่อประมาณศตวรรษเศษๆ ล่วงมาเอง ก็ได้มีผู้พบคัมภีร์รูไบยัตเล่มซึ่งเขียนเป็นภาษาอาหรับ จารึกไว้บนหนังแกะ ซึ่งตกทอดมาเป็นสมบัติของหอสมุดมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด จึงได้ถอดออกมาเป็นภาษาอังกฤษหลายล้านฉบับด้วยกัน ในตอนแรกๆ นั้นก็ไม่มี

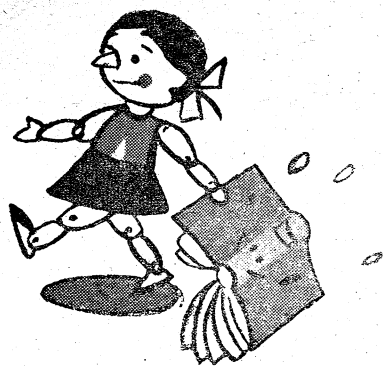
ใคร่สนใจเท่าใดนัก จนกระทั่งเอ็ดเวิร์ด ฟิตเจอราร์ด (Edward Fitzgerald)^(๑) ได้ถ่ายทอดจากต้นฉบับภาษาอาหรับ มาเป็นกาพย์ภาษาอังกฤษ เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๕๙ คนทั้งหลายจึงพากันตื่นตื่นอย่างขนานใหญ่ และต่อมาใน ค.ศ. ๑๘๖๗ นิโคลาต ก็ได้แปลจากภาษาอังกฤษของเอ็ดเวิร์ด ฟิตเจอราร์ด ออกเป็นกาพย์ภาษาฝรั่งเศส และด้วยเหตุนี้เองชื่อของ โอมาร์ คัยยัม จึงแผ่กระจายไปทั่วโลก และเป็นที่ยูจกกันว่าโอมาร์ คัยยัม คือนักปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่ในยุคคลางผู้มีความเชี่ยวชาญในเชิงกวีอย่างยอดเยี่ยม ทั้งทางโลกและทางธรรม จากต้นฉบับภาษาอังกฤษก็มีคนแปลออกเป็นภาษาต่างๆ เกือบทั่วโลก

จากรุไบยัต ฉบับภาษาอังกฤษของเอ็ดเวิร์ด ฟิตเจอราร์ด พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ได้ถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาไทย เรื่องราวของ โอมาร์ คัยยัม จึงได้แพร่หลายในหมู่คนไทยอย่างกว้างขวาง

(๑) Edward Fitzgerald (๑๘๐๕-๑๘๘๓) เกิดเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๐๕ ที่เมืองซัพโฟล์ค (Suffolk) ประเทศอังกฤษ เขาเกิดในตระกูลที่มั่งคั่งสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยทรินิตี้ แห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (Trinity College, Cambridge) เมื่อ ค.ศ. ๑๘๕๕ ขณะที่เขามีอายุ ๕๐ ปี ได้แปลรุไบยัตของโอมาร์ คัยยัม แล้วพิมพ์ออกเผยแพร่งานเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายและเป็นฉบับที่มีชื่อเสียงโด่งดังที่สุด งานแปลของเขาจึงเรียกว่า รุไบยัตฉบับ “โอมาร์-ฟิตเจอราร์ด”

(๒) Rubaiyat ภาษาอาหรับออกเสียงว่า “รูไบยัต” (Rubai' iyyat) ซึ่งมีความหมายว่า รวมคำประพันธ์แบบ ๔ บทตัด (a collection of quatrains)

วิจารณ์ “สาวสวยหญิงงาม”

ส.ป.ส

เรื่อง “สาวสวยหญิงงาม” ของพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ และ “อาษา” ลงพิมพ์ครั้งแรกในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ สยามสมัย เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๘-๒๔๙๙ ปรากฏว่ามีผู้อ่านหลายคนเขียนจดหมายไปถึงหนังสือพิมพ์สยามสมัย ตีเตือนผู้แต่ง เพราะโกรธแค้นว่ายกย่องสรรเสริญเมียลับหรือเมียน้อยในเรื่องนี้ ข้าพเจ้าจำได้ว่า “อาษา” ได้ตอบจดหมายเหล่านั้นทางหนังสือพิมพ์ แต่มิได้อธิบายหรือปรับความเข้าใจกับผู้อ่านแต่อย่างใด

เนื้อเรื่อง “สาวสวยหญิงงาม” เป็นเรื่องของชายคนหนึ่ง ชื่อ กระจ่าง มีภรรยาแล้วเขารักภรรยาของเขามาก เธอเป็นหญิงงามและดีพร้อมทุกประการ แต่แล้วเมื่อเธอไปหัวหินเสียเพราะจะช่วยเหลือน้องสาว เขาก็เกิดไปหลงรักสาวสวยคนหนึ่งชื่อ มยุรี หล่อนเป็นคนสวยและใช้ความสวยความน่าสงสารดึงดูดใจเขาจนหลงใหลได้เสียกับหล่อน หล่อนก็กลายเป็นภรรยาลับของเขาไป แต่ต่อมาภรรยาของเขากลับจากหัวหิน ไม่ทราบเรื่องนี้ ต่อว่าเขาที่ห่างเหินและตัดพ้อว่ามีชายคนหนึ่งเห็นคุณค่าความดี เสนอตัวให้เลือก ถ้าหากตนถูกสามีทอดทิ้งหรือถ้าหากจะคิดหย่าร้างกัน กระจ่างจึงจำเป็นต้องเอาอกเอาใจภรรยาที่ตนรัก เพื่อมิให้พลาดจากตำแหน่งสามีที่ดีไปเสีย ฝ่ายมยุรีทนไม่ได้ที่กระจ่างห่างเหินไป ซ้ำใจเสียใจ ก็เลยยิงตัวตายไปทั้ง ๆ ที่กำลังท้อง เขียนจดหมายรักทิ้งไว้ด้วยเมื่อความแดงขึ้น ใคร ๆ คำหนักกลาง คือผู้ชายตราหน้าว่าเป็นคนเจ้าชู้หลอกหลวง ภรรยาก็เสียใจใจมาก แต่ผลสุดท้ายก็เข้าใจและอภัยให้ยอมติดตามไปเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ในยามที่เขาถูกสังคมตราว่าเป็นคนข่ามยุรี เป็นคนเจ้าชู้และหลอกหลวง

เรื่อง “สาวสวยหญิงงาม” นี้ ถ้าแต่งโดยพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ เพียงปากกาเดียวเรื่องก็จะง่ายตรงไปตรงมา เหมือนเรื่องอื่น ๆ ของพระองค์ เช่น เรื่อง สามสาว เป็นต้น แต่เมื่อแต่งโดยสองนามปากกาเช่นนี้ ดูเหมือนว่าภาพง่าย ๆ ตามเจตนาเดิมของปากกาแรกในอันที่จะเปรียบเทียบความสวยกับความงามนั้น ได้ถูกเปลี่ยนแปลงไป เมื่อไม่นานมานี้เราได้ดูละครเรื่องนี้ทางโทรทัศน์ แสดงโดยสโมสรละครสมัครเล่น พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ทรงใช้ชื่อเรื่องบทละครว่า “สวย

หรืองาม” และปรากฏว่าตัวละครเรื่องนี้ เล่นแล้วก็ไม่มีใครโกรธแค้นจิตใจ เพราะคติธรรมในเรื่องปรากฏเห็นได้ชัดว่า ความงามความดีนั้น ดีกว่าสวย

อย่างไรก็ดี บทความนี้มีได้เขียนขึ้นเพื่อเตือน อาษา และในทางตรงกันข้าม ก็มีได้มุ่งจะกล่าวว่านักประพันธ์ทั้งสองนามปากกา ใครจะดีกว่าใคร ผู้ประพันธ์ทั้งสอง ทั้งพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ และ “อาษา” ต่างก็มีข้อดีเด่นและยิ่งหย่อนกว่ากันแตกต่างกันไป เห็นได้จากเรื่องนวนิยายของทั้งสองปากกา ยกตัวอย่างเรื่อง “สามสาว” ของพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ที่ทรงแปลจากเรื่อง *Pride and Prejudice* ของ Jane Austen จะเห็นได้ว่าทรงประพันธ์อย่างตรงไปตรงมา ใช้ภาษาง่าย ๆ ให้คติธรรมเห็นได้ชัด ส่วน “อาษา” นั้นดูจากเรื่องเดิม ๆ ที่เขาเขียนไว้แล้ว เช่นเรื่อง “น้องสาว” และ “สามรัก” จะเห็นได้ว่าผู้เขียนไม่บอกให้ผู้อ่านทราบว่าผู้เขียนคิดอย่างไรแน่ เขาเพียงแค่สร้างเรื่องขึ้น สร้างสถานการณ์ยุ่งยากซับซ้อน ทำให้ตัวละครตกอยู่ในฐานะลำบาก และถอดถอยความคิดและการกระทำของตัวละครของเขาเรื่อย ๆ ไปตามเหตุการณ์นั้น ๆ จนผลสุดท้ายตัวละครเอกก็ตัดสินใจทำอะไรไปเพื่อแก้ไขสถานการณ์นั้น ๆ แล้วก็จบเรื่อง ดังนั้นจึงเปรียบเทียบว่า เขากำลังวาดภาพบรรจงวาดเต็มฝีมือเท่าที่เขาจะวาดได้ วาดแล้วใครจะดีหรือชมอย่างไรเขาก็ไม่สนใจที่จะแก้คดี ปลอຍให้มีผู้ติดตามสบาย

ดังนั้น เมื่อทั้งสองนักประพันธ์ร่วมกันเขียน เนื้อเรื่องและแก่นสารของเรื่องที่มีคติธรรมเป็นของพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ส่วนรายละเอียดการดำเนินเนื้อเรื่องให้สมจริงสมจังเป็นฝีมือของ “อาษา” ดังนั้นเรื่อง “สาวสวยหญิงงาม” จึงเป็นเรื่องแปลก และอ่านยาก คติธรรมถูกแฝงไว้จนเกือบมองไม่เห็นโดยปรากฏอยู่ในรูปศิลปะ

ฉะนั้น การที่ผู้อ่านสตรี (ที่เป็นภรรยา) โวยวายเอะอะซันซัน อันที่จริงก็น่าเห็นใจผู้อ่านอยู่เหมือนกัน ศิลปะทุกชั้น เป็นสิ่งที่ดูยาก ไม่เหมือนบทสัณสนะแนะนำซึ่งฟังกันตรง ๆ ได้ ยิ่งในสมัยที่ในชีวิตจริงมีปัญหาสังคมยุ่งเหยิงซับซ้อน ชายที่มั่งคั่งแถมมีเมียน้อยกันดาษดื่น หญิงสาว ๆ ถือการแย่งสามีผู้อื่นเป็นสมัยนิยมกว่าภรรยาเดิม สามีไม่เข้าใจกันดึกกับเมียเก่า เป็นข้อภูมิใจของเมียน้อยคนจริง ๆ ที่เป็นฝ่ายเมียหลวงยอมโกรธเกลียดเมียน้อย หรือเมียลับเป็นทุนอยู่แล้ว พอได้เห็นภาพที่ดูเหมือนสวยงามของมยุรีในเรื่องนี้เข้าเต็มตา ก็ขวัญเสีย โวยวายออกมาเพราะเกรงว่าความถูกความผิดกลับตาลปัตรไปเสียหมด ท่านเหล่านั้นกลัวว่าใคร ๆ จะเข้าใจผิดไปว่ามยุรีเป็นคนดี ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะเรื่อง “สาวสวยหญิงงาม” เป็นนวนิยายและเป็นศิลปะมากกว่าหนังสือสอนศีลธรรม ซับซ้อนและ

ดูยากเป็นพิเศษ และผู้อ่านของเราในยุคนี้เล่าก็กำลังว้าวและต้องการความอบอุ่นมั่นคง ชอบอ่านเรื่องที่คนดีจริง เห็นได้ชัด คนชั่วร้ายก็ให้ร้ายเห็นได้ชัด เรื่องที่ชายดีถูกใจประชาชนส่วนมาก จึงได้แก่นิยายที่นางเอกมักตกยากถูกผู้ร้ายหญิงใส่ร้ายต่าง ๆ นา ๆ พระเอกมักคง รูปหล่อ หน้าตาคมคาย แต่มักยอมให้ผู้ร้ายหญิงทำเจ้าชู้กับตนไปเรื่อย ๆ ก่อน จนตอนใกล้จะจบ เรื่องจึงจะลงเอยปรากฏออกมาว่านางเอกเป็นลูกผู้ดีตกยาก และปรากฏความชั่วต่าง ๆ ของผู้ร้ายหญิง และผลสุดท้ายพระเอกก็จะแต่งงานกับนางเอก

เรื่อง “สาวสวยหญิงงาม” มีตัวละครที่เด่น ๆ คือ กระจาง, มยุรี, ม.ร.ว. สายหยุดและลำไย ตัวประกอบคือ อนันต์, ม.จ. พงศ์ฯ, ม.ร.ว. มลิ, วิศิษฐ์ และมนัส ตัวประกอบเหล่านี้ช่วยส่งเสริมให้เราเห็นนิสัยตัวเอง ๆ เเด่นชัดขึ้น และตัวประกอบช่วยชักโยยให้เกิดเหตุการณ์สำคัญ ๆ ขึ้น จนตัวเองตกอยู่ในสถานการณ์ร้าย จนแก้ไขไม่ได้ เริ่มแต่มยุรีเป็นคนกำพร้า ไร้ญาติ ชาติที่พึ่ง ถูกมนัสปลุกปล้ำจนต้องหนีไปอาศัยอยู่กับลำไย ต่อมาได้พบกับอนันต์ซึ่งดีกว่ามนัสมาก มยุรีจึงรักอนันต์ด้วยความบริสุทธิ์ใจและหวังฝากชีวิตไว้กับอนันต์ ต่อมาอนันต์กลับถูกย้ายไปยะลา อ่อนวอนขอร้องให้หล่อนยอมเป็นภรรยา มยุรีก็ยอมด้วยความเต็มใจ เห็นใจเขาว่า คงจะเกรงว่าหล่อนจะไปรักชายอื่น จึงขอให้มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นผูกพันไว้ การกระทำเช่นนั้นนับว่าสมบท และน่าเชื่อว่าจะเป็นไปได้สำหรับมยุรี เมื่ออนันต์ไปมีภรรยาที่บักซ์ใต้ มยุรีก็หมดหวังทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต ถึงกับกินยาฆ่าแมลง เรื่องเหล่านี้เหมือนโยยแมลงมุมชักโยยให้มยุรีกล้าทำสิ่งที่ใจตนปรารถนาในภายหลัง เมื่อได้พบกระจางทนายความหนุ่มมีชื่อเสียง หล่อนก็นิยมยกย่องในตัวเขา และต่อมาก็ได้กลายความรักความต้องการ ความอยากให้ได้สมปรารถนาโดยไม่คำนึงถึงอะไรทั้งสิ้น แม้แต่ศีลธรรม

ฝ่าย ม.จ. พงศ์ฯ ก็เป็นผู้ชักโยยอีกสายหนึ่ง เป็นชนชั้นสูงที่ชอบสนุก และชอบลองดี ท่านพงศ์ฯ เป็นผู้หาหนทางให้กระจางรู้จักกับมยุรีและลำไย เมื่อแรกกระจางเชื่อมั่นในความดีของตน เชื่อในความสัตย์ซื่อของตนที่มีต่อ ม.ร.ว. สายหยุด กระจางกล่าวโดยใจจริงตามประสาคนหัวสูงว่า มยุรีเป็นคนละชั้นกับตน ถึงจะสวยอย่างไรก็ไม่น่าสนใจ ทำให้ท่านพงศ์ฯ ประสงค์จะลองดีความหัวสูง เชื้อดีของกระจาง อย่างไรก็ดีเรื่องทั้งหมดสานต่อไปได้จนถึงเหตุการณ์ร้าย ก็เพราะกระจาง รั้งลิมาอ่อนแอพ่ายแพ้แก่อำนาจฝ่ายต่ำ เรื่องยุ่งยากซับซ้อนจึงเกิดขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้อ่านที่เป็นภรรยาที่ดี จึงโกรธแค้น เพราะผู้แต่งเห็นใจตัวละครไปหมดทุกตัว สร้างตัวละครได้แนบเนียนเหมือนคนจริง ๆ จึงดูไม่ค่อน่ายนัก ฝ่ายผู้อ่านก็ต้องการความ

ยุติธรรมที่เห็นได้ง่ายและชัดเจนกว่านั้น ผู้อ่านหลายคนต้องการให้ผู้แต่งวาดภาพมยุรีให้เป็นคนชั่วกว่าเรื่องนี้ ให้คำผิด หรือดูป้ายสีให้เห็นฉฉ ๆ กว่านี้ ทั้งนี้เป็นธรรมดาอยู่เองที่ฝ่ายภรรยาหลงยอมจะทนไม่ได้ ที่จะนึกว่ามีหญิงสวยคนหนึ่ง รักสามีที่ดีของเราด้วยใจจริง อย่างบริสุทธิ์ใจจริง ๆ หญิงนั้นยอมเสียสละทุกอย่าง ไม่ต้องการเงินทองใด ๆ ทั้งสิ้น และที่ภรรยาหลงทนไม่ได้ก็เพราะความรักชนิดนี้ผิดศีลธรรม และดูจะยิ่งผิดร้ายกว่าความรักเงินของประดาเมียน้อยทั้งหลายไปเสียอีก ผิดร้ายอย่างยิ่ง เพราะด่ำลงหล่อนทั้งสวยทั้งเสียสละ ทั้งซื่อ น่านสงสาร และรักสามีเรามากมายจริงจริง เช่นนี้ หล่อนก็จะต้องได้รับความรักตอบจากฝ่ายสามีเป็นแน่นอน ซึ่งในชีวิตจริง ๆ เรื่องยุ่งยากก็มักจะอยู่ตรงนี้

“ตายแล้ว เรื่องอะไรถึงเขียนหนังสืออย่างนี้ ทำไมถึงว่าเมียลับเป็นคนดี? ภรรยาที่ดีที่ว่ามาในจดหมายถึง “อาชา” อยากให้ผู้ประพันธ์ป้ายสีมยุรีให้คำผิดกว่านั้น แต่ อาชา ไม่ตอบแก่ประการใด

ข้าก่อน โปรดดูภาพมยุรีและดูเรื่อง “สาวสวยหญิงงาม” โดยพินิจพิจารณา ถ้าตัดความหวาดหวั่นเสียให้หมด จะเห็นว่าผู้แต่งได้ให้ความยุติธรรมแก่ตัวละครนั้น ๆ สมตามกรรมที่กระทำไว้ถูกต้องแล้ว และผู้แต่งก็ไม่ได้ว่ามยุรีเป็นคนดีหรือไม่ดี เขาเพียงแต่แสดงภาพมยุรีให้เราดูโดยตลอดดีถ้วน ภาพนั้นสวยจริง สวย ชวนให้หลง ชื่อ น่านสงสาร แต่ทว่าภาพนั้นก็หมองคล้ำ คำมีติดอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องเอาสีด่ากว่านั้นป้ายอีก หล่อนหลงใหลตามใจอนันต์คู่รักเดิม พลาดหวังก็กินยาตาย ฝันขึ้นมาพบกระจำจ คนชั้นสูงกว่าอนันต์ ดีกว่า เก่งกว่า ใจดีกว่า หล่อนก็หลงใหลกระจำจ ตามใจตัว ไม่คำนึงว่าเขามีภรรยาแล้ว ขอแต่ให้ได้รักเขาเท่านั้น หล่อนดื้อรั้น ไม่เคยฟังเสียงลำไยผู้หวังดี ลำไยผู้เป็นประหนึ่ง “เสียงแห่งคุณธรรม” คอยตักเตือนแนะนำห้ามปรามโดยความหวังดีทุกอย่าง ยิ่งห้ามเหมือนยิ่งยุ ทำให้มยุรีเอาชนะ คือและปล่อยใจไปตามความพอใจของตนเอง ในรถขากลับจากแสนวิเศษ มยุรีนั่งหลับตา ปล่อยให้ความงามของตนดึงดูดใจกระจำจจนเขา “เหมือนคนที่กำลังอยู่ท่ามกลางความฝันและไม่ใช้ตัวของตัวเอง”

ในเรื่องนี้กระจำจได้สติเพราะไฟรถยนต์คันหนึ่งฉายมาเบื้องหลัง และรู้สึกชอบใจคนขับรถคันนั้นอย่างที่สุดที่ได้เรียกความรู้สึกผิดชอบของเขาให้กลับคืนมาได้ แต่ผู้แต่งมิได้เอ่ยถึงความรู้สึกของมยุรีเลยว่ารู้สึกในใจจริงอย่างไร เขาปล่อยให้ผู้อ่านสังเกตเอาเอง

ในคืนวันเกิดเหตุ กระจำงตามไปส่งมยุรีถึงบ้าน แทนที่จะระวังตัวรีบกลับ เขาก็ยอมอยู่ฟังเรื่องคุณงามความดีของลำไยตามที่มยุรีชวน เมื่อเล่า ๆ ไปกลายเป็นเรื่องความทุกข์โศกของมยุรีเอง เพราะเกี่ยวพันกับความดีของลำไย กระจำงก็เอ่ยขึ้นว่า “ผมอยากจะขอร้องให้คุณอย่าเล่าดีกว่า” ทั้งนี้เพราะเขาสงสารมยุรีว่าจะเสียดูใจ กลัวว่าหล่อนจะร้องไห้เล่าเรื่อง

“...มีคนคอยปลอบอยู่ทั้งคน” หล่อนพูดที่เล่นที่จริง มองเขาด้วยตาหวานเยิ้ม “จะร้องไห้อย่างไรก็ไม่เห็นแปลก”

กระจำงหลบสายตาหันมามองกลองบุหรี และไม่คิด ซึ่งเขาวางไว้นในโต๊ะ ชยบัณทวารพัต แล้วหยิบกลองนั้นและตีบุหรีมวนหนึ่งชั้นมาจุดสูบ ทั้ง ๆ ที่เขาทักกันมวนที่แล้วไปทางหน้าต่างอยู่หยก ๆ แก้วหน้าของเขานอกจากเคร่งขรึม ยังมีอยู่ด้วยอาการกระสับกระส่ายเล็กน้อย ไม่สามารถรอดพ้นไปจากความรู้สึกของมยุรีเสียได้

“ดิฉันทนายว่า” มยุรีพูดเป็นที่รู้ความตั้งใจของเขา “คุณกำลังจะบอกดิฉันว่า ไว้เล่าวันหลัง เพราะวันนี้มีธุระจะต้องขอลาไปก่อน ถูกไหมคะ ?”

“คุณควรจะเป็นหมอดูอีกอย่างหนึ่ง” เขาชม และยิ้มเจื่อน ๆ

“ดิฉันยังไม่อนุญาตให้คุณกลับ” อีกครั้งหนึ่งหล่อนพูดที่เล่นที่จริง “แต่จะบังคับให้คุณฟังเรื่องที่ดิฉันจะเล่าจนจบ ดิฉันทนายว่าที่คุณเกิดอยากกลับขึ้นมาอย่างปุบปับกระหนักระหนักเพราะคุณไม่ไว้วางใจตัวเองคุณกลัวว่า...” หยดน้ำและจิบตามองเขาเป็นทิวาอันจิตใจของเขาออกเหมือนอ่านหนังสือ “คุณกลัวว่าจะพลอยร้องไห้ตามดิฉันไปอีกคน ถูกไหมคะ ?”

“คราวนี้คุณเลิกเป็นหมอดูได้แล้ว” แต่แล้วในอาการตกใจ, เขาพูดขึ้นอีก “เป็นอันว่าผมยอมแพ้คุณ ถ้าผมกลับเสีย ก็แปลว่าผมกลัวอย่างคุณพูด และผมจะกลายเป็นคนอ่อนแอไป เล่ามาเถิดผมกำลังคอยฟังอยู่เดี๋ยวนี้แล้ว” แนนหลังกับพนักเก้าอี้, พ่นควันบุหรีลอยขึ้นบนอากาศ แล้วนิ่งฟังอย่างตั้งอกตั้งใจ

กล่าวได้ว่า กระจำงยอมตนให้ตกอยู่ในความประมาท เพราะคำดากดางของมยุรี ความระวังตัวที่ยังมีหลงเหลืออยู่บ้างก็ปลาศนาการไป เขากลายเป็นคนเชื่อดีในความเข้มแข็งของตนเอง ทั้ง ๆ ที่ไม่ค่อยจะมีความเข้มแข็งเหลืออยู่เสียแล้ว เขาเชื่อใจว่าเขาประพฤติดนอย่างสุภาพบุรุษหน้าใจดี และได้คิดชั่วร้ายประการใด เขาไม่ทราบว่าการเป็นสุภาพบุรุษและมีมรรยาทดีนั้น หาก

ไม่มีความเข้มแข็งมั่นคงที่จิตใจอย่างแท้จริงแล้ว เขาก็จะรักษาความเป็นสุภาพบุรุษที่แท้จริงไปไม่ได้ตลอด

เมื่อถูกสบประมาทว่าเขากลัว ไม่ไว้ใจตัวเอง เขาก็ยอมนั่งอยู่ต่อไปใกล้กองไฟ ไฟแห่งความทุกข์กำลังลุกโผลงอยู่ตรงหน้าในรูปของหญิงสาวสวย นุ่งสังสาร ชื่อ ๆ หล่อนเล่าความจริง ความทุกข์อันยิ่งใหญ่แต่หนหลังให้เขาฟัง เขาเห็นใจ หล่อนยิ่งสะอึกสะอื้นโศกเศร้า เป็นธรรมดาที่คนมีทุกข์จะยิ่งร้องไห้ยิ่งขึ้นเมื่อมีคนเห็นใจในทุกข์ของตน เขาปรานี ลูบผมหล่อนขอให้เลิกร้องไห้เสีย ปล่อยและบอกว่าให้ออกคำสั่งมาเดิมนะ มยุรีพร้อมที่จะทำตามคุณ ทันใดนั้นไฟก็แลบมาถึงตัวเขา และให้เขาพินาศไป: “หล่อนลุกขึ้นยืนหันหน้ามาทางกระจ่าง และโดยรวดเร็ว หึ ๆ หน้าก้ม หล่อนโผล่เข้ากอดกระจ่างแล้วฟุบหน้าลงบนชอกไหล่ของเขา สะอื้นเบา ๆ ครั้งหนึ่ง

ระหว่างกระจ่างตกอยู่ท่ามกลางความอ้างว้างและงงัน มยุรีพึมพำว่า

“กอดฉันสิคะ, คุณกระจ่าง, ถ้าคุณปรานีฉัน, ถ้าคุณต้องการให้ฉันยิ้มและเห็นโลก มีสีสันที่สวยงาม ค่ะ อย่างนั้น”.....

เป็นอันว่าผู้อ่านได้เห็นภาพ ความพ่ายแพ้ของไฟชีวิต สองกองไฟ กองหนึ่งลุกฮือ ๆ สารภาพว่า “มันเป็นความอ่อนแอของมยุรีที่ไม่สามารถต่อต้านกับความรักที่มีต่อคุณได้, แม้จะพยายามฝืนตนเองสักเท่าไร ๆ ก็ไม่สำเร็จ หึ ๆ ที่มยุรีรู้ยู่ดื่ว่าเป็นความรู้สึกที่ไม่น่าจะปล่อยให้เกิดขึ้นในหัวใจของมยุรี มยุรีต้องพ่ายแพ้แก่ความสุภาพอ่อนโยนของคุณ, ความรอบรู้เกี่ยวกับโลกและชีวิตอย่างกว้างขวางของคุณ, ความมีแก้ไขสนับสนุนในทุก ๆ ทางของคุณต่องานที่มยุรีละเมอเพื่อฝัน มยุรีรักคุณยิ่งกว่าเคยรักใคร ๆ มาแล้วค่ะ”

และไฟอีกกองหนึ่ง ก็ลุกฮือ ๆ ตามกันไปเหมือนน้ำคั่ง กล่าวได้ว่ากระจ่างถูกดึงดูดใจ ให้เคลิบเคลิ้ม หลงใหล จนลืมความรักอันสูงส่งที่ตนมีต่อ ม.ร.ว. สายหยุด ลืมว่าตนจะทำให้ภรรยาต้องเข้าใจสักเท่าใด เขาเสียใจในการกระทำพลาดครั้งนี้แทนมยุรี มยุรีปล่อยเขาว่าไม่ต้องเสียใจ เพราะมยุรีรักเขาจริง และสารภาพว่าหล่อนได้เคยสูญเสียความเป็นสาวแก่นั่นแล้ว กระจ่างเห็นวามุรีเป็นเด็กชื่อนางสังสาร ไม่รู้ว่าอะไรควรพูดไม่ควรพูด และกลับยิ่งรักยิ่งสงสารมยุรีมากขึ้น ความรู้สึกของกระจ่างที่มีต่อมยุรีจึงเปรียบเสมือน แสงสี ในภาพนี้ เป็นแสงเรืองแห่งความหลงใหลปาน ๆ กับมยุรีเอง

ควันท้าในภาพปรากฏเด่นชัด คือมรณกรรมของมยุรี ความหลง ความต้องการมากเกินไปทำให้เกิดความคับแค้นและทำให้มยุรีทนต่อความผิดหวังไม่ได้ เมื่อเข้าใจผิดก็ด่วนฆ่าตัวตายโดยกระชั้นหัน ไม่มีใครทำอะไรให้ นอกจากความหลง เป็นตัวการ และจังหวะชีวิตที่ไม่อาจดำเนินไปตามความต้องการของหล่อนได้ทุกจังหวะไป ภาพชีวิตภาพนี้มีค่ามากขึ้น เพราะเราเห็นแสงสว่างปรากฏชาวกระจำอยู่เบื้องหลังภาพ ความเข้าใจและการให้อภัยของ ม. ร. ว. สายหยุดในบั้นปลายเปรียบเหมือนแสงสีขาวสว่างปรากฏอยู่เหนือหมอกเมฆและควันท้า

เรื่อง “สาวสวยหญิงงาม” นี้ นอกจากเนื้อเรื่องดำเนินไปซับซ้อนสมจริง และตัวละครสร้างได้สมเหตุสมผลแล้ว คำพูดของตัวละครยังสมบทอีกด้วย ตัวละครแต่ละตัวพูดแตกต่างกันไปสมกับนิสัยตัวละครนั้น ๆ เช่น คำพูดของมยุรี สมกับเป็นหญิงที่ได้รับการศึกษาน้อย แต่เพื่อฝันอยากเป็นนักประพันธ์ และอยากเป็นคนที่มีความคิดอ่านสูง พูดจาอ่อนหวาน เรียกตัวเองว่า ‘รี’ คำพูดก็ฟังเชิน ๆ และหยาบคายเกินภาษาธรรมดา เพราะขาดความรู้ความคิดที่แท้จริง ไม่มีแก่นสาร ลำไยเป็นตัวแทนคนยากจนที่จริงจัง หาตัวจับยาก และเป็นผู้ดีแท้ โดยไม่ต้องมีกำเนิดสูง หล่อนพูดอะไรตรงไปตรงมาไม่เคอะเขิน เพราะพูดด้วยใจจริงเสมอ ความเข้าใจของลำไยในตัวกระจำไม่ถูกต้อง แต่หล่อนก็น่าจะคิดเช่นนั้น หล่อนรักมยุรีเหมือนน้องจริง ๆ และกล่าวโทษกระจำเมื่อมยุรีตาย

“ลำไย ผู้ยืนอยู่ตรงหน้ากระจำด้วยใบหน้าเศร้าซึ่งน้ำตาไหลผ่านแก้มเป็นทางได้แสดงอาการเกรี้ยวกราดอย่างกระชั้นหัน ตรงเข้าทูปหน้าอกของกระจำและรวดี ปากร้องลั่นเหมือนกับคนเสียสติว่า

คุณเป็นคนฆ่ามยุรี คุณคนเดียวแท้ๆ ที่ทำให้น้องสาวดิฉันตาย คุณต้องรับผิดชอบ คุณทอดทิ้งให้เขากลุ้มใจ ตรอมใจ ให้อดอยากถึงกับต้องจำนำกระโปรงกิน คุณล่อลวงมยุรีให้หลงรักคุณ ให้เสียเนื้อเสียตัวกับคุณ พอคุณเบื่อก็เลยเซี่ยทิ้งไม่เหลียวแล ที่คุณบอกฉันอย่างโน้นอย่างนี้ รักมยุรีบ้างละ จะสารภาพกับเมียเพื่อจะได้พบมยุรีทุกวันบ้างละ ที่แท้ก็โกหกทั้งเรื่อง คุณพูดอย่างขอไปทีตามแบบทนายความลั่นควัดได้เท่านั้นเอง คุณเป็นสุภาพบุรุษแต่เปลือก ส่วนใจชั โหดร้ายยิ่งกว่าสัตว์ป่า ฉันอยากฆ่าคุณเหลือเกิน อยากฉีกเนื้อคุณออกเป็นชิ้น ๆ จริงเทียว”

ด้วยอาการหอบถี่ สะอึกสะอื้น หล่อนหันมาทาง พ.ต.ต. แล้วพูดอย่างวิงวอน

“จับเขาไปใส่ตารางชึ้คะ คุณสารวัตร เขาเป็นผู้ร้ายฆ่าคนค่ะ คนๆ นั้นแหละค่ะเป็นคนฆ่ามยุรี ฆ่าทางอ้อม เขาเป็นต้นเหตุและตัวการสำคัญ มยุรีตายเพราะคนๆ นี้ คุณต้องจับเขาไป

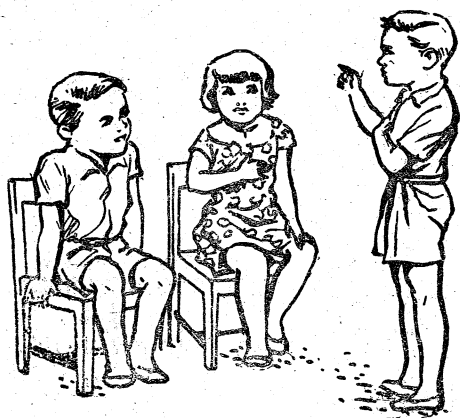
โรงพักนะคะ เขาใช้การมหวาน ๆ หวานล่อมให้มยุรีหลงลม ตายใจ จนยอมเป็นเมีย ครั้นเมื่อแล้ว เขาก็ทอดทิ้งไม่เหลียวแล มยุรีเข้าใจตรอมใจ เลยฆ่าตัวตาย”

สรุปได้ว่า พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ และ “อาชา” ทั้งสองปากการ่วมกันเขียนทำให้หนังสือ “สาวสวยหญิงงาม” แปลก มีรสมีชาติมีค่าขึ้น ในนวนิยายเรื่องนี้ ผู้แต่งสนใจเรื่องวรรณะทางสังคมอยู่ด้วย ซึ่งเป็นลักษณะนวนิยายชีวิตประเภทหนึ่งที่ยอมรับความรู้สึกของสังคมของตนไว้มาก คือยังถือชาติกำเนิด ทรัพย์สิน และมรรยาทสังคมเป็นเครื่องจำแนกสัตว์ ทั้งวงสังคมชั้นสูง (upper middle class) และวงสังคมชั้นต่ำลงมา (lower middle class) ในเรื่องสมจริง สังคมและความยากย้อนในปัญหาสังคมปรากฏอยู่ในเรื่องนี้ จึงนับว่า “สาวสวยหญิงงาม” เป็นเรื่องน่าคิด น่าพิจารณา น่าเวียนหัวปวดศีรษะ ผู้แต่งได้ตีแผ่ความน่าสยดสยองในค่านิยมโลกียะให้ประจักษ์แก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

เจนนิเฟอร์ โจนส์ ดาราตุ๊กตาทองผู้ซึ่งแม่มีวัยเลขรุ่นสาวไปแล้วก็ตาม เรือนร่างของเธอยังเป็นสาวพราวตาอยู่เสมอเพราะเธอบริหารกายตามแบบโยคะ และแบบจีนที่เรียกว่า ไ้ ชินวน อันเป็นการัดตนแปลงมาจากเพลงมวยเลี้ยวพะของจีน

จาก ข่าวหนังสือพิมพ์

นิทานแปลบางเรื่อง

คันสนีย์ สันหลวี่

คนใจ

นิทานฝรั่งเศส

ในกาลครั้งหนึ่งในประเทศฝรั่งเศสมีสามีภรรยาคู่หนึ่งมีบุตรสาวอยู่คนเดียวชื่อ “ซาน” เมื่อบุตรสาวอายุพอสมควรก็ได้จัดการหมั้นกับชายหนุ่มซึ่งอยู่บ้านใกล้เคียงกัน ในวันทำพิธีหมั้นก็จัดให้มีการเลี้ยงที่บ้านของหญิงสาว เมื่อชายหนุ่มมาถึงบ้านในตอนเย็น พ่อแม่ก็ให้ลูกสาวลงไปเอาเหล้าองุ่นที่ได้ทำเก็บไว้

“เราทำการหมั้นวันนี้ อีกไม่ช้าก็แต่งงาน และอีกไม่นานเราก็จะมีลูก เราตั้งชื่อลูกของเราว่าอย่างไรหนอ” นางคิด ๆ ไปก็ยิ่งคิดไม่ออกไม่ทราบว่าจะใช้ชื่ออะไร เหล้าเมื่อไหลลงมาเต็มขวดแล้วก็ไหลนองไปตามพื้น ซานก็มีได้สนใจจนนั่งครุ่นคิดอยู่

ฝ่ายมารดาเมื่อเห็นบุตรสาวลงไปเอาเหล้านานและยังไม่ขึ้นมาอดรนทนไม่ได้ จึงลงมาดูเห็นซานกำลังทำท่าครุ่นคิดอย่างหนักและเหล้าก็ไหลนองอยู่จึงเข้ามาดูลูกสาว

“นี่ ทำไมถึงมานั่งคิดอะไรอยู่ ปล่อยให้เหล้าไหลนอง” ซานเงยมองหน้ามารดาอย่างเป็นทุกข์เป็นร้อนบอกว่า “ฉันกำลังนั่งคิดว่าถ้าฉันหมั้นวันนี้ แล้วแต่งงาน อีกหน่อยมีลูก ฉันยังคิดไม่ออกเลยว่าจะตั้งชื่อลูกว่าอะไร”

มารดาได้ฟังก็เห็นใจ “เออ จริงสินะ ว่าแล้วก็นั่งคิดอยู่ด้วย

ฝ่ายบิดาเห็นมารดาลงมาตามหาซานเป็นเวลานานแล้วยังไม่ขึ้น จึงเดินลงมาตามบ้าง ก็

พบเห็นทั้งคู่กำลังนั่งคิด ยืนคิดอยู่ เหล่าก็คงยังไหลนองอยู่เรื่อย บิดาก็โกรธ ร้องถามว่า “นั่นมันคิดอะไรกันอยู่นั่น ไม่เห็นขึ้นไปสักที เหล่าก็ปล่อยให้ไหลอยู่ได้”

มารดาจึงเล่าว่า “ถ้าซานหมั่นวันนั้น ไม่ซำก็แต่งงานและคงมีลูก เราจะตั้งชื่อลูกว่าอะไรดี”

บิดาอุทาน “เออจริงของแก เราจะตั้งชื่อลูกของซานว่าอะไร” แล้วบิดาก็นั่งกุมศีรษะ คิดนั่งอยู่เหล่าก็คงไหลนองอยู่

ชายหนุ่มค่อยอยู่เป็นเวลานาน เห็นทั้งสามคนหายไปเป็นเวลานานไม่กลับขึ้นมาก็รู้สึกผิดสังเกตุจึงเดินตามลงมาตุที่ห้องเก็บเหล่า ก็เห็นทั้งสามคนกำลังนั่งคิด ยืนคิดอย่างเป็นทุกข์เป็นร้อน เหล่าก็ไหลนองอยู่ตลอดเวลาจึงมีความแปลกใจ ตรงเข้าไปปิดไต่เหล่าแล้วถามว่า “นี่ท่านทั้งสามมีเรื่องทุกข์ร้อนอะไรหรือต้องใช้ความคิดกันอย่างมากมายเช่นนี้”

บิดาเล่าให้ชายหนุ่มฟัง แล้วก็ยืนคิดต่อไป

ชายหนุ่มเข้าใจเรื่องราวแล้วก็ยืนหัวเราะอยู่เป็นเวลานาน แล้วพูดว่า “เรื่องเท่านั้นเอง ท่านทั้งสามก็คิดเป็นทุกข์เป็นร้อนกันมากมาย ฉันไม่เคยเห็นใครโง่เท่านี้เลย ถ้าฉันยังไม่พบใครที่โง่กว่าท่านอีก ๓ คน ฉันจะไม่มาแต่งงานกับซาน”

ว่าแล้วชายหนุ่มก็ผลุนผลันออกจากบ้านไป ระหว่างทางเขาพบชาวนาคนหนึ่งเดินถอนต้นข้าวต้นหนึ่งแล้วก็เดินเอาไปกองไว้ที่ลานบ้าน ครั้นแล้วก็เดินกลับไปถอนอีกต้น ชายหนุ่มยืนมองเป็นเวลานานจึงเห็นว่าชาวนาผู้นั้นต้องเสียเวลามากมายกว่าจะได้ข้าวพ่อนหนึ่ง ชายหนุ่มจึงเอาเคียวมาเกี่ยวข้าวที่ละหลายต้นรวมเป็นพ่อนใหญ่แล้วหอบมาส่งให้ชาวนา พร้อมกับพูดว่า “ถ้าท่านใช้เคียวนี้ ท่านจะเกี่ยวได้ที่ละมาก ๆ แทนที่จะถอนทีละต้นเช่นนี้ แล้วก็ส่งเคียวให้ ชาวนาผู้นั้นไม่รู้จักเคียวเลย ก็จับตรงใบมีด แทนที่จะจับที่ด้าม ใบมีดจึงบาดมือเอา ชาวนารู้สึกโกรธจึงเอาไม้มาตีเคียว พร้อมกับร้อง “ฉันต้องทำโทษเจ้าเสียบ้าง”

ชายหนุ่มมองดูความเขลาของชาวนาแล้วก็หัวเราะ เดินออกไปพร้อมกับพูดว่า ถ้าฉันพบคนโง่กว่านี้อีก ๒ ราย ฉันจะกลับไปแต่งงานกับซาน

เดินมาได้อีกครั้ง ชายหนุ่มก็เห็นหญิงสาวคนหนึ่งขับเกวียนเปล่า ๆ ตรงเข้าไปที่บ้าน พอเข้าบ้านแล้วก็ขับเกวียนออกมาอีก นางขับเกวียนเข้า ๆ ออก ๆ ในบ้านหลายครั้ง จนชายหนุ่มอดรนทนไม่ได้จึงถามว่า “นั่นขับเกวียนเปล่า ๆ เข้าออกในบ้านนี้อยู่เพื่ออะไรหรือ”

หญิงชราตอบว่า “บ่ามีลูกชายอยู่คนหนึ่งเขาป่วยอยู่ในบ้านซึ่งมืด ๆ บ่าจึงจะขนส่งสว่างเข้าไปให้เขาแต่พอเข้าประตูบ้านแสงสว่างก็หมดทุกครั้ง จนไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดีแล้ว

ชายหนุ่มแทบจะกลืนหัวเราะมิได้ จึงบอกหญิงชราว่า “แสงสว่างอยู่แต่ข้างนอกชนเข้าไปได้หรือ ทำไมบ่าจึงไม่ขนเอาลูกชายบ่ามานั่งข้างนอกให้ได้รับแสงสว่างเล่า”

หญิงชราร้อง “จริงของพ่อหนุ่ม บ่าก็เพ็งนึกได้ ขอบใจเหลือเกิน”

ชายหนุ่มก็เดินจากไป พร้อมกับพึมพำว่า “ถ้าฉันพบคนใจอย่างนี้อีกรายเดียว ฉันจะไปแต่งงานกับเขา”

เดินต่อมาอีกสักพักหนึ่ง ชายหนุ่มก็มาถึงปราสาทแห่งหนึ่ง ทันใดนั้นเขาเห็นชายสามคนกำลังเจอะดินข้าง ๆ ปราสาทอยู่ จึงเข้าไปถามว่า “นั่นท่านกำลังทำอะไรอยู่หรือ”

ชายสามคนตอบว่า “เรากำลังจะจัดย้ายปราสาทไปตั้งที่อื่น เพราะที่ริมปราสาทนี้มีสุนัขป่ามาถ่ายมูลทิ้งไว้ส่งกลิ่นจนเจ้าผู้ครองปราสาททนไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราจึงมาจัดยกปราสาทไปตั้งไว้ที่อื่นให้ห่างจากกลิ่นมูลสุนัข”

ชายหนุ่มนึกหัวเราะอยู่ในใจ แต่แล้วจึงบอกกับชายทั้งสามว่า “ท่านรู้ว่ามูลสุนัขนั้นอยู่ตรงไหนหรือเปล่า”

ชายสามคนก็ตอบว่า

ชายหนุ่มจึงพูดว่า “ถ้าท่านทั้งสามไปขุดมูลสุนัขแล้วเอาไปฝังไว้ที่อื่น กลิ่นก็คงไม่มารบกวน ข้าพเจ้าเห็นว่าจะง่ายกว่ายกปราสาทนี้ไปตั้งไว้ที่อื่นเป็นไหน ๆ”

ชายสามคนก็ร้องว่า “จริงของท่าน ขอบใจท่านมาก” แล้วเดินทางไปขุดมูลสุนัขต่อไป

ชายหนุ่มจึงพูดกับตัวเองว่า “เราเดินทางมาไม่นานก็ได้พบคนใจถึง ๓ ราย เพราะฉะนั้นเราจะกลับไปแต่งงานกับเขา”

เมื่อชายหนุ่มไปถึงบ้านของชาน ก็พบทั้งสามคนกำลังนั่งอยู่พร้อมหน้า เมื่อชานเห็นชายหนุ่มก็ร้องออกมาด้วยความยินดีว่า “เธอกลับมาแล้ว ฉันนี่ก็อยู่ที่เดียวว่าเธอคงไม่ไปนานนัก”

ทำไมถึงมีรอยแตก

(นิทานพื้นเมืองเยอรมัน)

ในกาลครั้งหนึ่งมีหญิงแก่ในหมู่บ้านในประเทศเยอรมัน วันหนึ่งจะกินถั่วต้ม แกจึงไปหาถั่วมาได้หนึ่งถ้วย พอหาถั่วได้แกก็เริ่มติดไฟโดยใช้ฟางเป็นเชื้อให้ถั่วติดไฟ ระหว่างที่แกกำลังติดไฟอยู่นั้น ฟางชิ้นหนึ่งหลุดกระเด็นออกมานอกเตา สักครู่ขณะที่หญิงแก่เทถั่วลงไปในหม้อ ถั่วเมล็ดหนึ่งก็กระเด็นหลุดออกมาอยู่ข้าง ๆ ฟาง และเกือบพร้อมกันนั้น ถั่วที่ติดไฟแดงชิ้นหนึ่งก็กระเด็นออกมาจากเตามาอยู่ข้าง ๆ ถั่ว ฟางเป็นผู้เริ่มลนหนาก่อนโดยถามถั่วว่า “เพื่อนรัก ท่านมาจากไหน” ถั่วตอบ

“ฉันควรจะอยู่ในเตานั้น แต่เผอิญเคราะห์ที่หลุดกระเด็นออกมาเลยไม่ไหม้เป็นชิ้นเดียวอย่างพี่ ๆ ฉันในนั้น”

ถั่วก็พูดขึ้นบ้างว่า “ฉันก็เหมือนกัน ฉันรอดตายมาหวุดหวิดแท้ ๆ ถ้าฉันอยู่ในหม้อนั้น ฉันคงโดนต้มเบื่อยแน่ แล้วท่านละ” ถั่วถามฟาง

ฟางตอบว่า “ฉันก็รอดนิ้วมือนิ้วเท้าเท่านั้นมาหรอกถึงได้รอดตายมาพบพวกท่าน ไม่เช่นนั้นก็คงกลายเป็นไฟเป็นควันไปเสียแล้ว”

ถั่วเสนอว่า “ฉันคิดว่าไหน ๆ เราก็ได้รอดตายมาอย่างหวุดหวิดด้วยกัน เราควรจะเป็นสหายร่วมตายกันแล้วออกเดินทางไปหาโชคกลางเอาข้างหน้า”

ข้อเสนอนี้เป็นที่ถูกใจถั่วและฟาง สามสหายก็ออกเดินทาง ในไม่ช้าก็มาถึงลำธารเล็ก ๆ สายหนึ่ง ทั้งสามต่างหาทางจะข้ามลำธารก็หาไม่ได้ เพราะไม่มีสะพานจะข้าม ในที่สุดฟางเกิดความคิดดี จึงบอกกับเพื่อนทั้งสอง “ฉันจะทอดตัวของฉันต่างสะพานข้ามลำธารนี้ แล้วท่านทั้งสองก็เดินข้ามลำธารได้” ถั่วกับถั่วก็เห็นดี ฟางจึงทอดตัวลงจากฝั่งหนึ่งไปยังอีกฝั่งหนึ่ง ถั่วเป็นคนใจร้อนพอสะพานก้ำมะลอเสร็จ ถั่วก็เริ่มข้ามเป็นคนแรก ขณะที่ถั่วเดินมาถึงกลางลำธาร ไตยีนเสียน้ำไหลก็เริ่มรู้สึกใจสั่นไม่มีกำลังใจเดินต่อไป ได้แต่หยุดนิ่งอยู่ที่กลางลำธารบนลำของตัว ฟาง เรายังไม่ลืมว่า ถั่วยังมีไฟอยู่ในตัว เมื่อถั่วหยุดอยู่กับที่ก็เริ่มเผาฟางซึ่งเป็นเชื้อไฟที่อยู่แล้ว ในไม่ช้าฟางก็ไหม้ลำตัวขาด ทั้งถั่วและฟางก็ตกลงไปในลำธาร กระแสน้ำก็พัดพาผู้เคราะห์

ร้ายทั้งสองไป ด้วยซึ่งไม่ยอมข้ามเป็นคนแรกเพราะความรอบคอบ เห็นเช่นนั้นก็อดนึกขำไม่ได้ จึงยืนหัวเราะอยู่ เขาหัวเราะจนกระทั่งหยุดไม่ได้ ก็เลยท้องแตกอยู่ที่นั่นเอง ถ้าเผื่ออยู่ข้างตัดเสื้อที่เดินทางผ่านมาแล้วมานั่งพักอยู่ริมลำธาร ไม่เห็นตัวเข้า ตัวก็คงตายอยู่ที่นั่นเอง ข้างตัดเสื้อเห็นตัวท้องแตกก็มีความสงสารจึงเอาด้ายกับเข็มเย็บท้องตัวด้วยกัน ตัวก็เลยรอดตายมา แต่ก็มีรอยเย็บอยู่ที่ท้องมาจนถึงปัจจุบันนี้

ทำไมกุหลาบจึงมีหนาม

(นิทานอินเดียแดง)

ก่อนหน้านานมาแล้วกุหลาบไม่มีหนามเลย มันขึ้นเป็นพุ่มกิ่งเกลี้ยงเกลาและมีใบเล็ก ๆ สีเขียว เวลาออกดอกสีชมพูเต็ม มันจะส่งกลิ่นหอม ฟุ้งไปทั่วทั้งป่า

แต่ก็เพราะคุณสมบัติอย่างนี้แหละทำให้กุหลาบเป็นอาหารอันโอชะสำหรับกระต่าย และสัตว์ที่กินใบหญ้า สัตว์พวกนี้ชอบกินกุหลาบมาก บางทีมันกินจนกระทั่งทั้งต้น และรากกุหลาบ ทำให้กุหลาบเริ่มสูญพันธุ์ ไปทีละน้อย

บรรดากุหลาบที่เหลือจึงมาประชุมปรึกษาหาทางที่จะให้รอดพ้นจากสัตว์ ที่กินหญ้าเหล่านี้ ผลที่สุดตกลงจะไปขอความช่วยเหลือจากนานาบุชชูผู้วิเศษ นานาบุชชูผู้วิเศษนี้มีอำนาจมาก สามารถแปลงตัวได้และมีอำนาจจะบันดาลเหตุการณ์ตามความประสงค์ของเขาได้ แต่มีอารมณ์ฉุนเฉียวและมุทะลุ และมีนิสัยไม่ชอบอยู่เป็นที

บรรดากุหลาบที่มาประชุมกันตกลงเช่นนั้นแล้วก็เริ่มออกเดินทางหานานาบุชชู กุหลาบถามต้นไม้และสัตว์ต่าง ๆ ที่พบระหว่างเดินทางว่าเห็นนานาบุชชูบ้างหรือไม่ ก็ได้รับแต่คำตอบว่าไม่เห็นเลย ถึงกระนั้นบรรดากุหลาบก็มิได้ท้อถอย ยังคงเดินทางต่อไป ลมสงสารก็ช่วยพัดพาไปให้ด้วย ในที่สุดกุหลาบก็พบแมลงเล็ก ๆ ตัวหนึ่งซึ่งบอกที่อยู่ของนานาบุชชูในหุบเขาแห่งหนึ่งให้ แมลงนั้นบอกกุหลาบว่านานาบุชชูกำลังทำสวนดอกไม้ กุหลาบดีใจเป็นที่สุด ลมก็ช่วยพัดให้ไปถึงระหว่างเขานั้นโดยเร็ว

แต่พอไปถึงหุบเขานั้น กุหลาบก็ได้ยินเสียงร้องตะโกนก็ก้องด้วยความโกรธของนานาบุชชู บรรดากุหลาบจึงต้องตัดสินใจแอบอยู่รอบ ๆ รั้วสวนดอกไม้ของเขาก่อน ภายหลังกุหลาบ

ได้รับคำบอกเล่าจากต้นไม้ในสวนถึงสาเหตุที่ทำให้ นานาบุชชูโกรธแค้นว่า ก่อนหน้าที่กุหลาบจะไปที่นั่น นานาบุชชูได้ปลูกกุหลาบไว้หลายต้น และขณะที่กุหลาบกำลังผลิดอกส่งกลิ่นหอม นานาบุชชูได้เดินทางไปตำบลอื่นสองสามวัน พอกลับมาก็เห็นว่ารากกุหลาบกระจุยอยู่กับพื้นดิน เพราะพวกกระต่าย สัตว์อื่น ๆ พวกนั้นมากินกุหลาบขณะที่นานาบุชชูไม่อยู่นั้นหมด นานาบุชชูจึงโกรธมากในวันนั้น กุหลาบพอทราบเรื่องเช่นนั้นก็ตั้งใจรีบออกไปหานานาบุชชูผู้มองกุหลาบอย่างตื่นตะลึง เพราะคิดว่ากุหลาบที่ตนปลูก และถูกกระต่ายกินไปหมดนั้นพันธุ์ขึ้นมา แต่ก่อนที่เขาจะพูดอะไร กุหลาบก็รับเล่าเรื่องเตี๊ตร่อนที่ตนได้รับจากบรรดาสัตว์ต่าง ๆ นานาบุชชูมีความสงสารจึงส่งหนามเล็ก ให้ต้นกุหลาบติดตามลำต้นและกิ่งก้านเพื่อมิให้สัตว์ต่าง ๆ กินอีกต่อไป แล้วนานาบุชชูก็ให้ลมพัดบรรดากุหลาบกลับไปยังที่เดิม ตั้งแต่นั้นมากุหลาบก็มีหนาม

กำเนิดแมลงมุม

(เทพนิยายกรีก)

ในกาลครั้งหนึ่งในเมืองลิเดียประเทศกรีก (ดูแผนที่) มีหญิงสาวสวยผู้หนึ่งชื่ออาร์คินี เป็นผู้ฝีมือในทางทอผ้าอย่างยิ่งจนชาวเมืองพากันออกปากเล่าลือว่านางทอผ้า ได้เป็นเยี่ยมราวกับได้รับทอวิชามาจากเทวีอธีนา (Athena) เทพแห่งการทอผ้าโดยตรง แต่อาร์คินีไม่พอใจที่ชาวเมืองชมตนเช่นนั้น นางกล่าวว่า “ฉันไม่เคยเรียนจากใครเลยถ้าเทพเจ้าแห่งการทอผ้าเก่งจริงก็ลองมาทอประชันกับฉันดู” บรรดาชาวเมืองที่ได้ยินนางพูดอย่างทรนงอาหยาญท้าทายเทพเจ้าเช่นนั้นก็ตกใจต่างอ้อนวอนให้นางขมาต่อเทวีอธีนาเสีย อาร์คินีหาขยอมไม่ ฝ่ายเทวีอธีนาทราบเรื่องราวความทรนงของอาร์คินีก็โกรธจึงมาปรากฏตัวต่อหน้า อาร์คินีไม่สทกสท้านยังคงยืนกรานท้าทายเทพแห่งการทอผ้าให้ทอแข่งขันกับตน เทวีอธีนารับคำท้าทายแล้วทั้งสองก็เริ่มต้นลงมือทอ โดยไม่พูดจากัน ทั้งสองใช้เงินทองและไหมสีต่าง ๆ ของรุ่งทอเป็นเรื่องราวอาร์คินีทอรวดเร็วเป็นเรื่องราวล้อเลียนบรรดาเทพในสวรรค์แสร้งทำให้เป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ เทวีอธีนาทอรวดเร็วเป็นเรื่องราวของกำเนิดโลกและสวรรค์และเรื่องราวที่บรรดาเทพเจ้าประทานให้แก่มนุษย์เช่น ไฟ และต้นโอลีฟ

เทพและนางมนุษย์ทอได้อย่าวิจิตรพิศดารยิ่งนัก อารักษ์ก็แสดงฝีมือเป็นที่ประจักษ์ว่า
เทียบเท่าเทพโดยเสร็จพร้อมทั้งเทวธรีนา และผ้าที่ทอทั้งสามเท่าของเทพธรีนา นางจึงแสดงความ
ทรงยังขึ้นเทวธรีนาขัดเคืองเป็นกำลังจึงใช้อาวุธตีนางล้มลงถึงแก่ความตาย ครั้นแล้วเทวธรีนากรู้สึก
สงสารและคิดว่าตนลงโทษนางมากเกินไป จึงซ่อนตัวอารักษ์ขึ้นและประทานพรให้ว่า “เมื่อเจ้ามีฝ
มือยอดเยี่ยมในทางทอผ้าเช่นนี้เราจะให้ศิลปของเจ้าอยู่ยั่งยืนต่อไป ให้เจ้าได้ทอทุกวันทุกคืนตลอดอายุ
โลก” พอล่าวเสร็จรางวัลของนางอารักษ์ก็เปลี่ยนรูปเป็นแมลงมุมและเริ่มชักใย และชักมาจนถึง
ปัจจุบันนี้.

สำรวจตรวจตราแต่ตนเอง ไม่สำรวจผู้อื่น ไม่ถกเถียงเรื่องผิดหรือถูก
ดำรงชีพอยู่กับเหตุ ปล่อยให้ผลเกิดขึ้นตามกฎอันใหญ่ยิ่งของสากลจักรวาล
ความยากจนคือชุมทรัพย์ของเธอ อย่าเอาไปแลกกับชีวิตฟุ่มเฟือยมั่งง่าย
แม้อยู่ในห้องมืดแต่ผู้เดียว จงปฏิบัติตนเสมือนอยู่ต่อหน้าแขก

จากหนังสือ พุทธศาสนานิกายเซ็น ชื่อ
ดังได้สดับมา โดย ภราดา

ผลการประกวดสัปดาห์

ในการอบรมครูบรรณารักษ์ ภาคศึกษา ๘ ณ ศูนย์พัฒนาการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

รางวัลที่ ๑

ได้แก่สำนวนของ นายเฉลิมชัย รัตนประยูร

โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ เชียงราย

สัปดาห์ของห้องสมุด
หนังสือนี้เป็นเสมือนเพื่อนปลอบใจ
ทั่วอำนวยการความรู้จบครบสถาน
หนังสือคือมิตรแท้แม้อัจฉริยะ

มีมากที่สุดเกินที่จะชี้ไข
ทั้งผู้ใหญ่ - เด็ก ทั่วทุกตัวตน
เช่นขวาลส่องแจ้งทุกแห่งหน
ห้องสมุดช่วยทุกคนค่าอันเอย.

รางวัลที่ ๒

ได้แก่สำนวนของ นายประสิทธิ์ จันทระ

โรงเรียนฝางชนูปถัมภ์ เชียงใหม่

สัปดาห์ห้องสมุดจุดประสงค์
ประชากรผู้พึงไฟในวิชา
ห้องสมุดเสมือนเป็นเช่นชุมทรัพย์
ผู้ฉลาดย่อมค้นคว้าหาทำไร

มุ่งจำนงเผยแพร่งานการศึกษา
มุ่งค้นหาปัญญาประดับกาย
มีค่านับมหาศาลประมาณได้
เมื่อเติบโตใหญ่ยังชีพชีวิตเอย.

รางวัลที่ ๒

ได้แก่ดำนวน นายมานพ สุทธิจิต
ของโรงเรียนสตรีพะเยา เชียงราย

— — — —

สักวาห้องสมุดสุดประเสริฐ
เราทุกคนสนใจได้ค้นคว้า
ห้องสมุดอบรมบ่มดวงจิต
ทั่วที่คนค้นใช้ได้ทั่วกัน

ให้ผลเกิดแก่งานการศึกษา
ทั้งวิชาความเจนจบจะพบพลัน
แนะชีวิตเดินทางในสร้างสรรค์
คุณมหันต์เป็นที่รักพักใจเอย.

รางวัลชมเชย

สักวาห้องสมุดจุโลกกว้าง
ให้ความรู้ความชำนาญศรัณใจ
ชนทุกชนมีจนได้ค้นอ่าน
โลกความรู้กว้างกว่าฟ้าและดิน

ช่วยแนะนำชี้ทางสว่างไสว
อีกทั้งให้ความคิดฝันสร้างสรรค์จินต์
เป็นทางผ่านของวิชานานาศิลป์
แต่ก็ฝันมาประจบให้พบเอย.

นายแสวง กลัยานวัตร

โรงเรียนเชียงรายสามัคคีวิทยาคม เชียงราย

รางวัลชมเชย

สักวาห้องสมุดสุดประเสริฐ
รวมสรรพวิทยานานามี
เป็นมนุษย์หากให้ใครศึกษา
ห้องสมุดเปรียบประดุจหัวใจ

เป็นบ่อเกิดแห่งปัญญาธุราศ
อีกทั้งเป็นที่หย่อนพักผ่อนคลาย
หาวิชาความรู้ดูไฉน
ควรจรจรโลงไว้ให้อยู่คู่ไทยเอย.

นายอนันต์ ภักดีเจริญ

โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย ลำปาง

สำนวนอันที่ส่งเข้าประกวด

สัทวคราไคฤทัยหม่น
ห้องสมุดปลอดปั่นทุกขั้บรรเทา
ประสงค์ก้าวหน้าไกลในชีวิต
อ่านหนังสือคือกำไรในชีวิต

สัทวห้องสมุดพิสุทธลั
ให้เปรื่องปราศญาณลัดล้าประจำชนม์
หนังสือเหมือนดวงแก้วแสงแววับ
เพราะคนมีปัญญาเหมือนนตราขุ

สัทวคราอบรมครูบรรณารักษ์
ความรู้ครูเพิ่มพูนศูนย์พัฒนาการ
ห้องสมุดสุดคุณค่าหาใดเหมือน
ผลิตเพลีนจิตคิดไปได้มีเขาวน

สัทวมาอบรมบรรณารักษ์
เลือกและจัดหมู่หนังสือต้องไตร่ตรอง
บริการตอบปัญหาสร้างศรัทธาแก่ผู้ใช้
จงทำเถิดเพื่อก่อเกิดผลทวี

มารผจญเวรจองผลาญหมองเศร้า
หนังสือเราให้ปลื้มคำดีมีจันต์
ห้องสมุดมอบวิทย์สมจิตถวิล
พารวยสินวิทยาเลอค่าเอย.

นายกมล การกุศล

โรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ แพร่
เป็นแหล่งนำวิชาสถาผล
สร้างเสริมคนให้เด่นงามด้วยความรู้
อ่านประดับปัญญาอย่าอดสุ
เป็นเหมือนผู้ช่วยชาติด้วยเอย.

นางสาวสุกัญญา ยกตรี

โรงเรียนการช่างสตรี เชียงใหม่
ล้วนหลากหลายพัทธ์หึงชายหลายสถาน
เป็นศูนย์การอบรมชมรมเรา
เป็นเพื่อนเตือนความรู้ มิดูเขลา
ขอพวกเราพัฒนาอย่าช้าเอย

นายจรัส สรรพศรี

โรงเรียนมัธยมศึกษาแม่แตง
ได้ประจักษ์หน้าที่ดีทั้งผอง
เพื่อสนองความประสงค์ทั้งทำดี
โปรดจงได้ทำเป็นหลักเพื่อศักดิ์ศรี
สมดังที่ปณิธานท่านภาค ฯ เอย

นางชนิดา วิชชวุฒ

โรงเรียนลำปางกัลยาณี ลำปาง

สักวาไม่ประกวด

สักวาห้องสมุดคือจุดเด่น
ให้ความรู้หลายหลากมากตำรา
มีทั้งสิ่งผลิตเพลีนเจริญจิต
ข้อขัดข้องทุกเรื่องให้เรื่องไร

เปรียบดังเช่นโคมสว่างทางศึกษา
เกิดปัญหาเคลือบแคลงก็แจ้งใจ
เป็นทั้งมิตรและครูผู้ช่วยใจ
แล้วพาให้แตกฉานเชี่ยวชาญเออ
นายสุธรรม แก่นมณี
ศึกษานิเทศฝ่ายสามัญศึกษา
ประจำศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา ๘

ถามว่า

“เมื่อตายแล้วจะเป็นอย่างไร”

ขงจื้อตอบว่า

“ก็เรื่องเป็น ๆ ยังไม่รู้ ไฉนจักไปรู้เรื่องตายแล้วได้เล่า”

จากหนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายมา บุณกุล

บรรณาธิการแถลง

๑. ตามที่ผมได้เคยเรียนให้ทราบ ถึงอุปสรรคเรื่องเงินใน การจัดทำ วารสารห้องสมุดใน ฉบับก่อนแล้วนั้น มาถึงตอนนี้เป็นภาระจำเป็นที่วารสารห้องสมุดปีที่ ๓ ฉบับนี้ จะต้องเป็นทั้งฉบับรับ ฤกษ์หน้าและฉบับที่ ๔-๕ และ ๖ ในเล่มเดียวกัน แปลว่า วารสารห้องสมุดปีที่ ๔ จะสิ้นสุดลงเพียง เล่มนี้เป็นเล่มสุดท้าย หวังว่าท่านสมาชิกของสมาคม และสมาชิกผู้บอกรับวารสารห้องสมุดคงจะมีความกรุณาเห็นใจในความจำเป็นคราวนี้

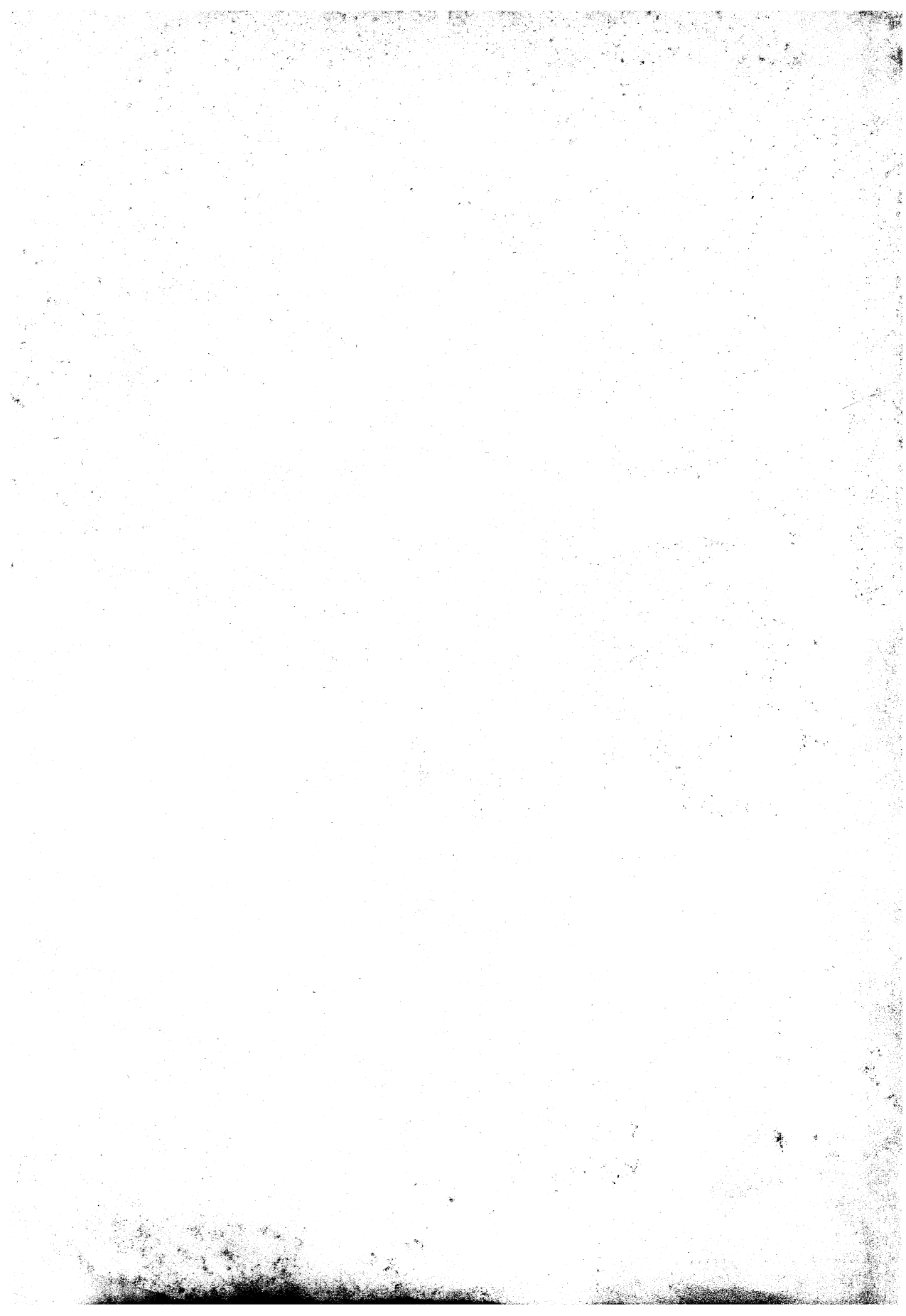
๒. ขอเรียนเพื่อให้ทราบว่า ผมได้ขอลาออกจากประธานแผนกวารสารและออกจาก บรรณาธิการวารสารห้องสมุด และได้รับอนุญาตแล้ว ทั้งนี้ก็โดยเหตุผลที่ผมเห็นว่า ได้ทำวารสาร มาครบ ๓ ปีแล้ว ความคิดริเริ่มใหม่ๆ ชักจะหมดไป ถ้ายังทำต่อไปอีกก็คงจะเป็นแบบซ้ำๆ กับที่เคย ทำมา ซึ่งผมเห็นว่าไม่ดี ควรจะให้โอกาสแก่ท่านกรรมการอื่น ๆ บ้าง เพื่อมีแนวคิดอะไรแปลก ๆ ใหม่ๆ เข้ามา ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์แก่สมาชิกของสมาคม และท่านผู้บอกรับหรือซื้อวารสารห้องสมุด เป็นสำคัญ

๓. สุดท้ายนี้ผมขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กรุณาช่วยเหลือเกื้อกูลวารสารห้องสมุดปีที่ ๖ ปี ที่ ๗ และปีที่ ๘ โดยลำดับมาด้วยดี

บรรณาธิการ

การเปลี่ยนแปลงทำให้ใจตื่นจากหลับ

ก.ม.

แพรวพิทยา

716-718 วังบูรพา พระนคร

ตู้. ป. ณ. 914

รับจัดหาหนังสือสำหรับห้อง
สมุดโดยเฉพาะ ทั้งพระ
ราชอาณาจักร ทั้งภาษาไทย
และต่างประเทศ สำหรับภาษา
ไทย บรรณารักษ์ ห้องสมุด
สั่งโดยตรง ลดให้ **25%**
ไม่คิดค่าส่ง สำหรับภาษา
ต่างประเทศ ลดให้ในราคา
พิเศษ และยุติธรรมที่สุด
พร้อมทั้งยินดี สั่งรายชื่อ
หนังสือ ต่างประเทศ เพื่อให้
บรรณารักษ์ เลือกหาค่อนสั่ง
ส่งจดหมายถึง.....

แพรวพิทยา

วังบูรพา พระนคร

โทร. 24283

